

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

6'ncı Toplantı

14 Nisan 2016 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- Türkiye Elektrik İletişim AŞ'nin 2012, 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

2.- Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2012, 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

14 Nisan 2016 Perşembe
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 10.11
BAŞKAN: Fatih ŞAHİN (Ankara)
BAŞKAN VEKİLİ: Uğur AYDEMİR (Manisa)
SÖZCÜ: Kasım BOSTAN (Balıkesir)
KÂTİP: Halil ELDEMİR (Bilecik)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığının ve kamu kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

26'ncı Yasama Dönemi Birinci Yasama Yılı'nın 6'ncı Birleşimini açıyorum.

II.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- Türkiye Elektrik İletişim AŞ'nin 2012, 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN - Bugün gündemimizde Türkiye Elektrik İletişim AŞ'nin 2013 ve 2014 ve Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ'nin 2012, 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri yer almaktadır.

Türkiye Elektrik İletişim AŞ'nin 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmelerine başlıyoruz.

Öncesinde Sayın Genel Müdürümüzden başlayarak toplantımıza katılan kurum yetkilileriyle diğer kuruluş temsilcilerinin Komisyonumuza kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi sunumlarını yapması için sözü Sayın Genel Müdürümüze veriyorum.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Komisyonumuzun değerli milletvekilleri, Enerji Bakanlığı temsilcisi, Sayıştay temsilcileri, EPDK, Hazine Müsteşarlığı, Özelleştirme İdaresi Daire Başkanlığı temsilcileri ve değerli çalışma arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sunuma başlamadan önce bir şeyi hatırlatmak istiyorum. Biz TEİAŞ olarak her türlü eleştiriye açık bir kuruluşuz, bunun bilinmesini özellikle istirham ediyorum.

Şimdi sunuma başlıyorum.

Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi 1970'li yıllarda Türkiye Elektrik Kurumu olarak yapılandırılmış, 1994 yılında TEDAŞ-TEİAŞ olarak ikiye bölünmüş, 2011 yılında TEDAŞ ve TEAŞ da TEİAŞ, TETAŞ, EÜAŞ olarak üç ayrı anonim şirkete bölünmüş, 2015 yılında da TEDAŞ, TEİAŞ iki ayrı şirket olarak, EPIAŞ olarak yapılandırılmış, TETAŞ ve EÜAŞ olarak şu anda varlığını sürdürmektedir. Burada kuruluşumuzun kuruluş mevzuatı var. Tabii, devlette kalan tek sektörüz biz, TEİAŞ olarak özelleştirme kapsamı dışında bir kuruluşuz. Sunumu fazla uzatmamak için buraları kısaca geçiyorum.

Misyonumuz ve vizyonumuz var bu slaytta. Misyonumuz: Elektriğin kaliteli, sürekli, güvenilir, çevreye duyarlı, ekonomik, elektrik piyasasına uygun olarak iletimini sağlayacak güçlü bir iletim sisteminin sağlanması, planlanması, tesis edilmesi, her türlü coğrafi ve iklim şartlarında işletilmesi.

Vizyonumuz: Bölgesinde güçlü bir elektrik koridoru oluşturan, Avrupa elektrik piyasalarına entegrasyonu sağlamış, özerk, güçlü ve alanında yönlendirici bir kuruluş olmak.

Stratejik amaçlarımız: Kurumsal kapasiteyi geliştirmek ve kurumsal etkinliği artırmak, artan üretim ve tüketim kapasitelerinin eş zamanlı olarak kaliteli, güvenli, sürekli işletilmesinden sorumlu olmak, ülkemizi bölgesinde uluslararası bir elektrik enerjisi koridoru hâline getirmek, elektrik iletim sisteminin emre amadeliğine yönelik yöntem ve araçları geliştirmek; Elektrik Piyasası Kanunu çerçevesinde elektrik iletim sistemini ekonomik, kaliteli, şeffaf, izlenebilir bir şekilde işletmek, AR-GE odaklı, yenilikçi faaliyetleri artırmak; bilgi teknolojisi, iletişim sistemlerini güçlendirmek ve yaygınlaştırmak.

Bu sayfamızda -zaten arkadaşlar da kendilerini tanıttı- Yönetim Kurulu üyelerimiz var. Burada Genel Müdürlüğümüz ve genel müdür yardımcılarımız var, bir genel müdür yardımcılığımız boş, bu slaytımızda da daire başkanlarımız var. Tabii, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi 22 bölge teşkilatı, merkezde 1 olmak üzere bölgesinde de 9 tane yük tevzi teşkilatı olmak üzere yapılandırılmış bir kuruluş, bu slayttaki resimlerdeki arkadaşlar onları göstermekte. Bu slaytımız da nerelerde bölge müdürlüğümüz var, onu göstermekte. TEİAŞ'ın personel yapısı ve öğrenim durumları var burada, hizmet yıllarına göre personel dağılımımız var.

Şimdi iştirakler ve üyesi olduğumuz organizasyonlara geçiyorum. Tabii, kurumumuzun iştirakleri var ELTEM-TEK, EPIAŞ, SEE CAO, ETİTAŞ olmak üzere. Bu slaytımızda, katılım sağlanan ve üyesi olduğumuz organizasyonlar var. Türkiye elektrik sistemi, elektrik kurulu gücünün kaynak tipine göre dağılımı, mevcut durum: Toplam şu anda 73.932 megawatt kurulu gücü var ülkemizin. Bu slaytımızda trafo merkez sayımız var. 701 adet trafo merkezi ve 57.000 kilometre

154 ve 380 kilovolt enerji iletim hattı işletmekteyiz. Bu slaytımızda emre amade kapasite ve saatlik tüketim değerleri var. Bu slaytımızda elektrik kurulu gücü ve talep projeksiyonu var 2019 yılına kadar.

Bundan sonraki slaytımızda ülkemizin uluslararası enterkonneksiyon hatlarının durumu gösterilmekte Bulgaristan, Yunanistan üzerinden. Her ne kadar ülke olarak Avrupa Birliğine girmesek de elektrik sektörü olarak Avrupa iletim sistemiyle şu anda senkron, paralel çalışmaktayız. Bunun dışında Gürcistan, Ermenistan, Nahçıvan, İran, Irak, Suriye'yle de mevcut enterkonneksiyon hatlarımız var yani bunlar bizim 57 bin kilometre iletim sistemimizin dışındaki hatlarımız. 2020 planımız var, yine, uluslararası enterkonneksiyonlarla. Biraz önce söylediğim gibi "ENTSO-E" dediğimiz Avrupa iletim sistemi var bu slaytımızda. 2010 yılında başladık bu işe, 2016 yılında da gözlemci üyelik statüsüne ilişkin anlaşma imzalandı. Bu slaytımızda yıllara göre iletim kayıpları var; dünya standardı yüzde 3, biz de bu standarda uygun olarak iletim sistemini işletmekteyiz.

Bu slaytımızda TEİAŞ'ın mali yapısı var. Tabii, biz TEİAŞ olarak her sene bize tahsis edilmiş ödenekleri yüzde 100 yatırıma çeviren bir kuruluşuz. Geçen sene 2015 yılında bize tahsis edilen 2 milyar 350 milyon TL'yi yüzde 96 gibi bir yatırımla tesis hâline getirdik, bu yatırım harcamaları gözükmemekte. Borç ve alacak durumumuz var. Osmangazi EDAŞ ve TEDAŞ'ın özelleştirilmesinden önceki alacaklarımız olmak üzere toplamda 379 milyon 185 bin 427 lira alacağımız mevcut. Borç olarak da yani aldığımız hazine devirli dış krediler haricinde, onların taksit ödemeleri dışında hiçbir teşekküle borcu olmayan bir kuruluşuz. Burada yatırım programımızın özeti var bu slaytımızda. 2015 yılında bize tahsis edilen 2016 yılı ödeneği 2 milyar 500 milyon TL.

Bu slaytımızda da acil dönem eylem planımız var. Tabii, 2015-2017 yılları arasında bizim sistemimizde 400 kilovolt "ana otoban" dediğimiz koridorlardan Borçka-İspir-Bağıştaş, Gelibolu-Unimar, Yeşilhisar-Kozan, Osmanca-Adapazarı 2-Paşaköy... 11/4/2015 tarihinde Çanakkale Boğazı'nın altından geçirdiğimiz çift devre deniz altı kablosunu devreye aldık ve Gelibolu-Unimar hattının da tek devresinin işleme açılması sağlandı. Bu, Çanakkale Boğazı altından geçirilen 4,2 kilometrelik deniz altı kablosu dünyada bir ilk, eksiz ve tek parça bir kablo. Bu slaytımızda orta dönem eylem planlarımız var hangi hatları devreye almamız gerektiğiyle ilgili. Bu slaytımızda da TEİAŞ'ın 2015-2019 stratejik planı gözükmemekte. Her sene yaklaşık 2 bin kilometre enerji iletim hattı, 30 adet de trafo merkezi yapmayı planlayan ve yapan bir kuruluşuz.

Enterkonneksiyon yatırım hedefleri var. Tabii, bundan da bahsetmem gerekiyor. ENTSO-E'ye, Avrupa iletim sistemine bağlı olduğumuz için çevre ülkelerimizle senkron çalışabilmek için Van bölgesinde 600 megavatlık bir back to back tesisi ihalesini yaptık, inşaat çalışmaları sürmekte. Bu tip çalışmalar olmazsa ENTSO-E bu çalışmalara izin vermemekte. AR-GE faaliyetlerine yönelik hedeflerimiz var. Güç sistemleri enstitüsünün kurulumu, direkt test merkezi, bunun dışında yine Van bölgesine TÜBİTAK'la birlikte 100 megavatlık bir yerli DC back to back şeyimiz var. Akredite kalibrasyon laboratuvar tesis edilmesi, millî SCADA'ya geçilmesi, sekonder reaktif güç kontrol sistemi tasarımı...

Bu slaytımızda 57 bin kilometre enerji iletim hattımızı helikopterlerle üstten denetleyen yani tipteki bir koruyucu hekimlik gibi- arıza olmadan önce arızaların oluşmasını önleyen tedbirler almak için helikopter hat kontrolü yapmaktayız. 4 tane helikopterimiz var 1'i yedek olmak üzere, 3'ü devamlı uçmakta. Termal kameralarla iletim hatlarımız ve trafo merkezlerimizde aşırı ısınan yerlerin tespitini yapmaktayız.

Bu en alttaki şey, tabii, ülkemiz için de çok önemli. Şu anda bütün elektrik sektörü içinde ilk defa enerji altında çalışmayı gerçekleştiren bir kuruluşuz. 400 kilovolt ve 154 kilovoltta hiç enerjiyi kesmeden her türlü arızaya müdahale etmek üzere çekirdek bir ekip kurduk, 8 kişi hat bakım ekibinde, 8 kişi de trafo bakımı olmak üzere. Bunun dışında bu önümüzdeki iki yıl içinde de Ankara dışında -bu ekibimiz Ankara'da- İstanbul, İzmir, Adana, Erzurum ve Samsun'da bu ekiplerimizi kuracağız, bunu bütün bölgelerimize yaygınlaştırmayı düşünüyoruz. Bu amaçla Devlet Personel Başkanlığından 82 personel istedik, bunun oluru çıktı. Önümüzdeki beşinci ayda falan bunun sınavlarını yapacağız.

Bu slaytımızda santral bağlantı görüşleri, yakıt türü ve bağlantı anlaşması süreci var, 2016 Mart ayı itibarıyla bağlantı anlaşması sürecine göre santral bağlantı görüşleri var.

Rüzgâr santrallerine tahsis edilen kapasiteye geçelim. Şu anda kuruluş olarak 11.826 megavat toplam kapasite tahsis ettik ama devrede olan kapasite 4.617 megavat, onun dışında 3 bin ve 2 bin olmak üzere EPDK tarafından bu başvurular alınıyor. Bu 11 bin megavatın üzerine 5 bin megavat daha ilave edeceğiz yani 16.826 megavat rüzgâr kapasitesi tahsis etmiş olacağız. Bu slaytımızda hidrolik santraller bağlantı görüşleri var; işletmedeki kurulu güç, lisanslı projeler, ön lisanslı projeler, toplamda da 37.552 megavat bir kurulu güce erişeceğiz hidrolik santrallerde. Jeotermal santraller bağlantı görüşleri var; işletmede olan 614 megavat, lisanslı proje 156 megavat, ön lisanslı proje 467, toplam kurulu güç de 1.237 megavat. Güneş enerjisi santral kapasiteleri var bu slaytımızda. 600 megavat, lisanslı güneş enerji santrali yarışmalarını yaptık ama şu anda işletmede lisans almış hiçbir çalışma henüz gerçekleşmiş değil. Mart 2016 itibarıyla, lisanssız güneş ve "GES" dediğimiz yani güneş enerji santrali ve "RES" dediğimiz rüzgâr enerji santrallerinin projelerinin durumu var. Bunlar lisanssız projeler.

En son da bu kadar tanıtımdan sonra sorunlarımız ve çözüm yollarımız var. Bunu özellikle tek tek okumak istiyorum. Özellikle Güney Marmara dediğimiz, bunun dışında Adana, Hatay ve Batı Karadeniz bölgelerinde ve Trakya bölgesinde üretim tesislerinden kaynaklanan sıkıntılarımız var. Çevre Bakanlığı tarafından hazırlanan çevre düzeni planında termik santral yapılabilecek sahalar sınırlı bölgeler için belirlenmiş. Bu yüzden, mesela, özellikle Bandırma, Çanakkale bölgesinde yaklaşık 15 bin megavata varan bu ithal ve Trakya'da da doğal gaz santrallerimiz mevcut. Tabii, 15 bin megavatın iletim

sistemine aktarılmasında bayağı sıkıntılar yaşamaktayız. Dünyadan da örnekleri var. Yani, 15 bin megavatın bir yerden bir sisteme irtibatı çok mümkün gözüküyor.

İkinci şeyimiz, üretim portföy dengesi. Yeni üretim tesisi başvurularına göre baz santraller; kömür, nükleer ve benzeri gibi, yenilenebilir üretim tesisleri; GES, RES, kanal tipi HES, puant santralleri, barajlı HES, doğal gaz oranı önemli ölçüde artacak önümüzdeki yıllarda. Sistem işletmeciliğinin çok daha güçlü konuma geleceği öngörülmekte. Güvenli işletilebilir bir sistem için üretim portföy dengesini bozucu taleplere yönelik gerekli tedbirler zamanında alınmalı.

Üçüncü şeyimiz de bağlantı görüş taleplerinin ne kadarının realize olacağının belirsiz olması, iletim sisteminin planlamasını zorlaştırmakta. Bağlantı görüşü alan şirketlere kapasite tahsis bedeli türü mali bir yükümlülük getirilmeli ve inşaat süreçleri ve tesis süreçleri çok dikkatli takip edilmeli.

Tesisleşme kapsamında karşılaşılan sorunlar var, özellikle ÇED. ÇED süreçleri kısaltılmalı ve kapsamı daraltılmalı.

İzinler: Orman izinleri, tarım dışı arazi izinleri, kadastro, mera, sit alanı izinlerinin alınmasında kurum ve kuruluşlarla bazı zorluklar yaşamaktayız.

Kamulaştırma konusunda, her kamulaştırmada Bakanlar Kurulu kararı almak zorunda kalmaktayız. Bu da tabii bu tesisin sürecini uzatmakta.

Yüklenicilerle olan problemlerimiz var yani TEİAŞ'ın KİK mevzuatı dışında yapılandırılması çok önemli gözükmekte.

Piyasa temelli sistem işletmeciliğinde karşılaşılan sorunlar var. Dengeleme güç piyasasında teklif tutarlarının sınırlandırılması, bazı kısıt zamanlarında üretim maliyetlerinin böyle 20-30 katına kadar varan teklifler vermekte santraller. Bu da tabii bizi işletmeci olarak zor duruma sokmakta. Daha sonra da tabii bunlara verilen talimatlar buralara öneri olarak gelmekte. Biraz sonra da onları görüşeceğiz zaten.

"YEKDEM" dediğimiz, yenilenebilir enerji kaynakları destekleme mekanizmasına bağlı portföy gücü 2016 yılında 15 gigavat seviyesine ulaşmış. Mevcut mevzuat kapsamında, bu kapasite sistem işletimini olumsuz biçimde etkilemekte. Şu anda bile özellikle Doğu Karadeniz Bölgesi'nde kanal tipi hidroelektrik santraller var. Bunların bir rezervuarı olmadığı için ancak bu dönemde çalışmak zorunda kalıyorlar. Onun dışında, Borçka, orada Artvin HES santrallerimiz mevcut. Suyun en çok geldiği dönem şu anda. Tabii, YEKDEM portföyündeki santrallerin iletim operatörü tarafından yönetilir hâle getirilmesi, dengesizliğe muhatap olmamaları yönünde YEK Kanunu'nda değişiklik yapılmasını istemekteyiz.

Kurumsal yapı kapsamında karşılaşılan sorunlar: Tabii, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi özel ihtisas gerektiren bir kuruluş. Burada yetişmiş arkadaşlarımız özel sektör tarafından 3-4 kat maaşlarla istifa etmeye zorlanmakta. Bu da bizim kaliteli, güçlü, yetişmiş insan gücümüz açısından bizi sıkıntıya sokmakta. Personel politikası ve yapılan işin stratejik önemi, güçlüğü, kalifiye insan gücü gereksinimi dikkate alınarak yeniden değerlendirilmeli TEİAŞ'ın konumu.

Bir de burada bir hizmet binası talebimiz var. Bu da Bakanlığımızla birlikte, herhâlde ortak bir bina şeklinde düşünülmekte.

Teşekkür ediyorum, arz ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Şimdi önerilerin görüşmelerine geçiyoruz.

2013 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2013 yılına ait üç öneri bulunmaktadır.

1'inci öneri 2014 yılının 5 no.lu önerisiyle aynı mahiyettedir. Öneriyi okutup birlikte işleme alacağız.

Öneri 1:

Şirketin çevresel etki değerlendirilmesi, emlak, kamulaştırma ve harita hizmetlerinin programlanan sürelerde yürütülerek enerji tesislerinin yapımının gecikmesine meydan verilmemesi, şirkete ait taşınmazlarla ilgili güvenilir bir envanter oluşturulması ve tüm taşınmazların Türkiye Elektrik İletim AŞ adına tescillerinin en kısa sürede yapılabilmesi için, el atılan taşınmazların kamulaştırmalarına yönelik olarak özellikle taşra birimlerinde duyulan nitelikli personel ve donanımın temini konusunda gerekli tedbirlerin alınması.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

Cevap 1:

ÇED, harita ve kamulaştırma hizmetlerinin programlanan sürelerde yürütülebilmesi dış paydaş olan kamu kurum ve kuruluşlardan (ÇED izin ve Denetim Genel Müdürlüğü, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Orman Bölge Müdürlükleri, belediyeler, Tapu ve Kadaastro Müdürlükleri vb) mevzuat gereği alınması gereken izin, onay ve benzeri süreçlerin kısa sürelerde tamamlanmasıyla mümkün olabileceğinden bu durumun sağlanabilmesine yönelik olarak 21/08/2015 tarihinde hazırlanan Başbakanlık Genelgesi taslağı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımıza sunulmuştur. Başbakanlık koordinasyonunda ilgili tüm kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılımıyla toplantı düzenlenmiştir. Genelgenin onay süreci devam etmektedir. Ayrıca 2016/6 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile Enerji Yatırımları Takip Koordinasyon Kurulu kurulmuş olup ilk toplantısı 29/03/2016 tarihinde ETKB Müsteşarı Sayın Fatih Dönmez Başkanlığında yapılmıştır.

Yukarıda bahse konu kurum ve kuruluşların onay süreçlerinin bu kurul vasıtasıyla daha hızlı bir şekilde tamamlanması sağlanacaktır. Taşra birimlerinde ihtiyaç duyulan farklı disiplinlerde mühendis, tekniker, teknisyen olmak

üzere genel yatırım ve finansman programı çerçevesinde ek müsaade talebinde bulunulan 207 kişiden 100'ü 2014 yılı içerisinde göreve başlamış olup kalan 107 personelin istihdamı ise ağustos 2015'te tamamlanmıştır. Teşekkülümüz taşınmazlarına ait envanter bilgilerinin kayıt altına alınması amacıyla hazırlanan Taşınmaz Envanter Takip ve Kontrol Programı aktif bir şekilde kullanılmaya başlanılmıştır. Bu kapsamda bugüne kadar 357.000 adet taşınmaza ait envanter bilgileri kayıt altına alınmıştır.

Teşekkülümüz faaliyet alanı içerisinde yer alan enerji iletim hatları ve trafo merkezlerinin kamulaştırma haritalarının hazırlanması işlerinde kullanılmak üzere gerekli yazılım ve donanım temin edilmiştir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Söz talebi yok.

Öneriyle ilgili olarak Sayıştayın görüşünü alacağım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, kamulaştırma işlemleri, TEİAŞ'ın en önemli sorunlarından bir tanesi ve yıllar geçtikçe kendini daha fazla hissettirmekte. Bugün için baktığımızda, işgal edilen ya da el konulan taşınmazların TEİAŞ adına tescilleri yaklaşık yüzde 60'lar mertebesinde ve her sene yeni hatlar geliyor. Mesela, 2013 yılında 143 tane iletim hattı ve 27 tane trafo merkezi için kamu yararı kararı alınmış. 2014 yılında 158 iletim hattı, 29 TM, 2015 yılında 124 iletim hattı, 26 trafo merkezi için kamu yararı kararları alınmıştır. Bunlar daha çok insan gücüne dayalı işler.

Evet, biz TEİAŞ'ın kamulaştırmayla ilgili çalışmalarını yakından izliyoruz, takdir de ediyoruz, iyi bir gelişme var. Ancak, TEİAŞ'atının imkânların daha da artırılması lazım. Bunu izniniz olursa izleyelim Başkanım.

Arz ederim.

BAŞKAN – Yani, çok önemli mesafeler de katedilmiş, kurum da üzerine düşeni epey yapmış gibi.

Ben önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Her iki yıl için de, 2013 ve 2014 yıllarına ilişkin olarak önerinin gündemden çıkarılması kabul edilmiştir.

2'nci öneri, 2014 yılının 6 no.lu önerisiyle aynı mahiyettedir. Öneriyi okutup birlikte işleme alacağız.

Öneriyi okutuyorum:

Öneri 2:

Sistem kısıtlarının giderilmesi amacıyla sistem işletmecisi tarafından sık sık verilen 1 kodlu talimatların sayısının ve fiyatlarının düşürülmesi için kısıtlarının gün öncesi piyasasına dayalı olarak yönetilmesi, Elektrik Piyasası Dengeleme ve Ulaştırma Yönetmeliği kapsamında ticaret sınırlarının ve teklif bölgelerinin belirlenmesine ilişkin usul ve esasların Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'na sunulması,

İletim Sistemindeki uzun vadeli, büyük çaplı süreklilik arz eden kısıtlar için gerekli analiz ve çalışmaların yapılması, Mevcut enerji iletim hatlarından kapasite yetersizliği nedeniyle genişleme veya yeni yatırım gerektiren yerlerdeki yatırımlara daha fazla öncelik verilerek tamamlanması ve gerekli önlemlerin alınması hususunda Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı nezdinde girişimlerde bulunulması.

BAŞKAN – Şimdi, bu yazılı cevabınızı özetlemenizi ve daha anlaşılır bir şekilde ifade etmenizi ben rica edeceğim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkanım, özetlemenin isterseniz. Konu teknik, anlaşılıyor.

BAŞKAN – Okusun mu?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Okusun.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun.

Cevap 2:

İletim sisteminde meydana gelebilecek hatların aşırı yüklenmesi, gerilim düşümü gibi durumlarda, hatların yükünü düşürmek ve gerilim düşümünü önlemek için dengeleme santrallerine 1 kodlu talimatlar verilmektedir.

1 kodlu talimatlar verilirken gün öncesinde yük akış analizleri gerçekleştirilmekte ve analiz sonuçları arşivlenmektedir. Ancak, gün içerisinde oluşan durumlarla ilgili anlık karar verildiğinden etüt yapılamamakta, hatların yüklenme durumuna göre talimatlar oluşturulmaktadır. İletim kısıtı olan bölgelerde hatların hangi değerlere kadar yüklenebileceği konusunda gerekli, detaylı etüt ve analizler yapılarak hatların işletme yükleri belirlenmiştir.

Milli Yük Tevzi ve Bölgesel Yük Tevzi İşletme Müdürlükleri, bu değerleri dikkate alarak kısıtlı bölgelerin hatlarını işletmektedir. Sistem işletimi yapılırken gün öncesinden N-1 -yani sistemdeki bir hat, trafo veya üretim ünitesinin servis harici olması- analizleri yapılmakta sistem N-1 güvenliği dikkate alınarak işletilmektedir. Ancak, doğa koşullarının olumsuz etkilerine açık sistemde oluşan ani arızalarda sistem operatörünün konuyla ilgili karar vermesi ve sistemi yeni koşullara göre işletmesi söz konusu olup bu durumları anlık olarak değerlendiren ve karar veren bir program bulunmamaktadır.

Elektrik Piyasası Dengeleme ve Ulaştırma Yönetmeliği kapsamında ticaret sınırlarının ve teklif bölgelerinin belirlenmesine ilişkin bir çalışma yapılamamaktadır. İletim sistemimizde birçok bölgesel iletim kısıtıyla birlikte bölgesel üretim yoğunlukları bölgelere göre önemli derecede farklılık göstermektedir. Örneğin, Trakya ve Kuzeybatı Anadolu bölgesindeki üretime göre tüketim önemli derecede fazladır. Teklif bölgeleri oluşturulduğunda üretimin yetersiz olduğu, iletim kısıtlarının olduğu bölgelerde fiyatlar artacaktır. Bu sebeple, bu çalışmalara başlanılmamıştır.

Trakya ve Batı Anadolu Bölgelerinde verilen kısıtlar Çanakkale Boğazı Geçişinin 2016 yılı sonunda tamamlanması, Doğu Anadolu Bölgesindeki kısıtlar 400 kV İspir-Erzurum ve İspir-Bağıştaş-Keban hatlarının 2016 yılı sonunda

tamamlanması, Borçka-İspir Hatlarının 2017 yılı içinde tamamlanmasıyla, Orta Karadeniz'deki kısıtlar ise 400 kV Kurşunlu-Bağlum, Kurşunlu-Sincan ve Kayabaşı-Eser-Bağlum Hatlarının 2016 yılı sonunda tamamlanması, Doğu Akdeniz Bölgesindeki kısıtlar ise 400 kV Kozan-Yeşilhisar hatlarının güney devresinin 2016 yılı sonunda, tamamının 2017 ortalarında devreye alınması ile önemli ölçüde giderilecek olup buna bağlı olarak 1 kodlu talimat sayıları azalacaktır. Ancak, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde verilen kısıtların iletim yatırımlarıyla sonlandırılması mümkün değildir. Yüklü ve uzun dağıtım hattı ve fiderlerinin -gerilim düşümü yaşanan fiderler- bölünmesi problemin çözümünü oluşturacaktır.

Tüm bunlara rağmen bölgede son yıllarda 500 milyon TL üzerinde iletim yatırımı yapılmış, trafo merkezleri ve yenilenen iletim hatlarıyla iletim sistemi güçlendirilmiştir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde sulama sezonunda oluşan gerilim darbeleri dağıtım sistemi kaynaklı olup dağıtım fiderlerinin yüklü olduğu saatlerde yoğunlaşmaktadır. 2014 yılında iletim sistem geriliminde periyodik olarak oluşan aşırı dalgalanmalar bulunmaktaydı. Bu olayı önlemek için bölgedeki tüm santrallere sistemin kararlılığını sağlamak üzere 24 saat esasına dayalı olarak 1 kodlu talimatlar verilmiştir. Ancak, oluşan gerilim dalgalanmalarının sebebi yüklü dağıtım fiderleridir. 2015 yılı sulama sezonunda yüklü dağıtım fiderlerinde devreye alınan düşük gerilim röleleri ile, gerilim düşümü dağıtım fiderlerinde hapsedilmiş, gerilim dalgalanmaları minimize edilmiş ve 400 kV seviyesinde 40 kV'lara varan gerilim dalgalanmaları 10 kV'lara düşürülmüştür. Bölgedeki 1 kodlu talimatlar da yaklaşık 4 kat azalmıştır.

Şöyle ki: 2014 yılının haziran, temmuz, ağustos aylarında Güneydoğu Anadolu Yük Tevzi İşletme Müdürlüğü Bölgesi'ne gerilim regülasyonu nedeniyle verilen 1 kodlu talimat miktarı 1.741.784 MWh iken 2015 yılında aynı dönem için verilen 1 kodlu talimat miktarı 432.392 MWh olarak gerçekleşmiştir.

Sistem için aciliyet arz eden iletim altyapı yatırımlarının herhangi bir aksaklığa meydan verilmeksizin süratle devreye alınmasına yönelik olarak Bakanlığımız ile birlikte acil eylem planı hazırlanmış ve 26/08/2015 tarih ve 209 sayılı Bakan onayıyla yürürlüğe girmiştir. 21/08/2015 tarihinde iletim tesislerinin yapımının önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik olarak hazırlanan Başbakanlık Genelgesi taslağı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımıza sunulmuştur. Başbakanlık koordinasyonunda ilgili tüm kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılımıyla toplantı düzenlenmiştir. Genelgenin onay süreci devam etmektedir. Ayrıca 2016/6 sayılı Başbakanlık Genelgesiyle Enerji Yatırımları Takip Koordinasyon Kurulu kurulmuş olup ilk toplantısı 29/03/2016 tarihinde ETKB Müsteşarı Sayın Fatih Dönmez Başkanlığında yapılmıştır.

Yukarıda bahse konu kurum ve kuruluşların onay süreçlerinin bu kurul vasıtasıyla daha hızlı bir şekilde tamamlanması sağlanacaktır.

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Uğur Aydemir geçti)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Öneri üzerinde söz isteyen arkadaşımız?

Ömer Bey, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve değerli kurum katılımcıları; şimdi, bu kurumla ilgili yapılan çalışmada, alt komisyon çalışmasında hemen hemen her konu çok detaylı olarak ele alındı ama öncelikle ben buradan Sayıştaya bir teşekkür etmek istiyorum. Gerçekten, hazırladıkları rapor ve çalışma hem örnek teşkil edecek detaylar içeriyordu hem de konunun çözümüne yönelik de yol göstericiydi. Bu bağlamda, alt komisyondaki çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum.

Keza, kurum şu anda bu bağlamda tekel noktasında olan ve özveriyle çalışan bir kadrodan da oluşuyor. Bunu da oradaki konuşmalarımızda gördük ama sorun şöyle bir şey: Bakanlıktan, kurumdan ve kanun gereksiniminden doğan ihtiyaçlar var. Bunların neden ve gerekçeleri... Örneğin, mevcut mevzuata göre enerji üretim yatırımlarını Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu belirliyor ve bununla ilgili TEİAŞ'ın görüşü alınıyor ama TEİAŞ'ın buradaki sorumluluğu yalnızca görüş belirtmekle kalıyor. 2015 yılında, 31/3/2015 tarihinde iletim sisteminin çökmesiyle meydana gelen ve ülkenin 24 saat karanlığa gömüldüğü bir süreç var. O süreç de biraz evvel anlatılanların ileride yaşanmayacağı anlamına gelmiyor. Çünkü, kurumun varlığında enerji hat uzunluğu yüzde 4 oranında artmış 2014'te. Sözcük olarak yapılacaklar belirtiliyor ama uygulamaya yansıyanlar sınırlı kalıyor. Enerji hatlarında meydana gelen arızalar, sorunlar ve sıkıntılardan dolayı da çoğu bölgede nedeni tespit edilemeyen kesintiler oluşuyor.

Örneğin, ben geçen hafta Niğde Uluğaç köyündeydim. Bu köyde rüzgâr esti mi elektrik kesiliyor, rüzgâr durdu mu elektrik geliyor; araştırılıyor, bulunamıyor. Yani, kaynağından arızası dahi tespit edilemeyen sorunlar var.

Bu bağlamda, kurumun mevcut yapılanması itibarıyla, yasal anlamda düzenlemelere ihtiyaç duyuluyor. Alt komisyonun bu konuda Bakanlığa yazdığı yazılara verilen yanıtta da buradaki KİT üst komisyonunun bu konuları değerlendirmesi ve karara bağlaması öneriliyor. O anlamda, buraya taşınan konularda daha açıklayıcı ve bu anlamda da çözüme yönelik görüşler ortaya çıkarsa yararlı olur diye düşünüyorum. Çünkü, bugün KİT'in 6'ncı toplantısını yapıyoruz. O kadar hızlı geçiyor ki çoğu arkadaşımızın alt komisyon da dâhil, okuma, araştırma, değerlendirme veyahut da yerinde denetim şansı olmuyor, yalnızca Sayıştay raporları üzerinden yürüyoruz. Burada verilen verilerde de kurumsal olarak sıkıntılar ve sorunların varlığı görünüyor. Bu bağlamda, bu sürecin irdelenmesi gerektiğini düşünüyorum. İzlemeye kalmasında yarar var konunun diye düşünüyorum.

(Oturum Başkanlığına Başkan Fatih Şahin geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Önce sunum için teşekkür ediyorum. Önce kurumu bir anlattınız, daha sonra da yapılması gerekenleri söylediniz. Tabii bunda, yapılması gerekenler konusunda kurumun daha gelişmesi, Türkiye’deki problemlerin ortadan kalkabilmesi için biz de elimizden gelen gayreti göstereceğiz. Ben de arkadaşım için Sayıştaya telefon ediyorum ama konu çok teknik bir konu, bizim alanımız olmayan bir konu.

Yalnız, Sayıştayın güzel tespitleri var. Bu tespitler de... Dönemin Enerji Bakanının tespitleri şöyle; örnekleri bir açıklayayım, bakın: 31 Mart 2015’te başımıza gelen olayı Sayıştay 2013’te, 2014’te görmüş ve size demiş ki, Bakanlıktan bir teftiş istemiş: “Bu 1 kodlu talimat nedeniyle, kapasite yetersizliği nedeniyle genişleme veya yeni yatırım gerektiren sistem güvenliği için devreye alınması büyük önem taşıyan yatırımların tamamlanmaması ve zamanında devreye alınmaması, iletim sistemindeki uzun vadeli, büyük çaplı ve süreklilik arz eden kısıtlar için gerekli tedbirlerin yeterince alınmaması nedeniyle verilen 1 kodlu talimatların Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Daire Başkanlığınca incelenmesi...” Dönemin Enerji Bakanı Taner Yıldız bir yazı yazıyor kendisine bağlı kurumlara ve diyor ki: “Sayıştayın bu tür taleplerini asla yerine getirmeyin. Bu işte KİT üst komisyonu sorumludur.” Aslında bu olaya diğer kurumlarda rastlamıyoruz. Diğer bakanlıklarda yani Kamu İktisadi Teşebbüslerinde rastlamıyoruz. Sayıştayın bu taleplerini hiç bu işlere zeval vermeden, tenezzül etmeden direkt bakanlıklar yerine getiriyor. Bu da şeffaflığın bir göstergesi aslında. “Ben güveniyorum. Gelsin, teftiş etsinler. Bir sıkıntı varsa, eksiklik varsa giderelim.” diyorlar ama dönemin Enerji Bakanı bir yazıyla, 24’üncü Dönemde... Yazı şurada, sizde de var herhâlde, hepinize geldi arkadaşlar o yazı. Onu da okumak istiyorum çünkü önemli olduğunu düşünüyorum. Sonra da yeni Enerji Bakanı da bu yazıya istinaden, eski bakanın yazdığı yazıya istinaden bu işlerde de özetleyerek kararı KİT üst komisyonunun vermesi gerektiğini ifade ediyor. Niye böyle bir şey yaptı, niye böyle bir yazı yazdı, niye bağladı elini Sayıştayın, anlamak mümkün değil.

Çünkü, şöyle bir şey var: Mevzuatta bir açık var. Niye açık var mevzuatta? Başbakanlık Yüksek Denetleme Kuruluyla Sayıştayın birleştirilmesi sonucunda aslında Başbakanlık Denetleme Kurulunun mülga 72’nci maddesi yani devre dışı kalan 72’nci maddesinde bunların hepsi var.

BAŞKAN – 72 sayılı KHK.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Pardon, 72 sayılı KHK’nın... Maddeyi şimdi söyleyeyim ben size o zaman, madem... 30’uncu maddesi.

Bakın, ne diyor: “Denetleme Kurulunca Başbakanlığa sunulan raporların, gereken kuruluşlara dağıtımı Başbakanlıkça yapılır.”

Geçiyorum, asıl 4’üncüsü 30’uncu maddede: “Denetleme Kurulu raporlarında, inceleme, teftiş veya tahkiki istenen durumlar Başbakanlıkça yetkili mercilere intikal ettirilir. Denetleme Kurulunca özellikle bakanlıklarca incelenmesi, teftişi ve tahkiki istenen konular, bakanlıklarca sonuçlandırılır ve sonuçtan Başbakanlığa ve Denetleme Kuruluna bilgi verilir. Denetleme Kurulu görüşünü ayrıca Başbakanlığa bildirir.”

Başbakanlık Denetleme Kurulu bunu yapıyordu ve bir maddenin içinde fıkra olarak belirtilmişti, zorunlu kılınmıştı. Sayıştay da mevzuat eksikliğinden, belki düşünülmedi, belki de şimdiye kadar kurumlar bunu reddetmediği için, talepleri reddetmediği için gözden kaçtı bu olay ve bunu ilk defa Taner Yıldız kullandı. Şimdi, biz o günkü KİT Komisyonunda, bunun KİT Komisyonuna getirilerek karar verilmesi konusunda ve soruşturma açılması konusunda bir karar almıştık. Tabii, bu, şimdi, gelecekte başka kurumlara da örnek olacaktı. Sayıştayın elini zorlaştıracak, Sayıştayın tespit ettiği bir şeyi KİT üst komisyonuna gelmesini bekleyecekti. E arkadaşlar, bakın, haftaya TKİ geliyor, 2011’i inceleyeceğiz. Yani, 2016 yılındayız. Şimdi neyi inceliyoruz? 2013’ü inceliyoruz. Hangi yıldayız? 2016 yılındayız. Yani, Sayıştay bu tespitleri yapacak, teftiş talebinde bulunacak ve KİT Komisyonuna gelecek, KİT Komisyonu buna karar verecek; üç sene sonra, dört sene sonra kurumda teftiş yapılacak. Çok mantık dışı bir kanun teklifi hazırladık biz yani taslak olarak hazırladım. Arkadaşlara ve Başkan, size vereyim, bir inceleyin.

Bugün birlikte bir karar alıp Sayıştaya bu yetkinin bir kanunla -torba kanun, bir iki maddelik bir şey- yerleştirebiliriz. Bunu yaparsak... Her kurum için gelip burada biraz sonra bir ortak öneri vereceğiz. Bunların tümünün Bakanlık teftiş kurullarınca incelenmesi... Söylememde bir sakınca yok değil mi Başkan?

BAŞKAN – Tümü demeyelim de, müzakere edelim. O doğrultuda bir eğilim var tabii ki.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bence Sayıştayın talep ettiklerini verdim yani bunda...

BAŞKAN – Konuşalım, tartışalım.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Neyse, onu da konuşuruz, sizin önerinizi...

Bunun da incelenmesini... Bunu birlikte verdim istiyorum. Yani, böyle bir, düzeltilebilir, eksikliği varsa giderilebilir, eklenebilir ve Sayıştayın elini kolaylaştıralım. Sayıştay bizim adımıza denetim yapıyorsa, TBMM adına denetim yapıyorsa yıllar geçmeden ve o anda tespit etmiş olduğu, denetim sırasında tespit etmiş olduğu olumsuzlukların Bakanlıktan teftişini isteyebilsin. Bunda saklanacak, gizlenecek bir şey yok. Ben niye Enerji Bakanlığında bunun yapıldığını anlayamadım şahsen. Çünkü, diğer hiçbir kurumda bu yapılmadı. Enerji Bakanlığı kendi teftiş kurullarının kendi Bakanlığını teftiş etmesine izin vermedi yani Sayıştayın talep ettiği teftişlerin yapılmasına izin vermedi.

Şimdi, ne düşünür insan bu konuda? Ben Bakanım -Allah nasip ederse, gelecekte CHP iktidarında diyelim- ve bir tespit yapılmış benim kurumumla ilgili, bir olumsuzluk tespit edilmiş Sayıştay tarafından, doğru veya yanlış. Diyor ki Sayıştay Bakanlığa, bir genel tespit yapmıyor: “Bu konuyu teftiş edin, bu konu önemli.” Bakanlık “Hayır, KİT

Komisyonunu bekleyin.” diyor. Benim anladığım bu. Bu işin düzeltilmesi için de bir kanun teklifi hazırladık. Bakın, okuyun. Gerekirse birlikte imzalayalım, bunu bir teklif hâline getirelim. KİT Komisyonu üyeleri olarak imzalayabiliriz ve hem bu Komisyonun elini güçlendiren -mevzuatta o eksiklik de var, 2’nci maddedeki- hem de Sayıştayın teftiş isteme konusundaki bu sıkıntılarının önünü açmış oluruz diyorum, teşekkür ediyorum.

Ha, şurada bu soruyu da sorayım madem konu buraya geldi: Şu 2015’teki kesintinin nedeni ne? Bu bir.

Bir de, bakın, şeyden bahsettiniz, aslında sıkıntıdan siz bahsettiniz sunumunuz sırasında, Çanakkale ve Bandırma olayından bahsettiniz. Şimdi, Türkiye’nin enerji ihtiyacı ne? Verilen izinlerin kapasitesi, yaratacağı, üreteceği enerji ne, eğer verilirse talep edilen lisanslara karşı? Bu kadar üretilen enerjiye ne zaman ihtiyacımız olacak? Bunların önemli olduğunu düşünüyorum.

Çanakkale olayı çok vahim arkadaşlar. Şu anda 18 tane termik santral yapılmaya çalışılıyor Çanakkale’de. Niçin Çanakkale’de? Herhâlde orada iletişim hattı ihtiyacı olmayacak, herhâlde orada hazır kurulu tesisler var. “Olacak.” diyorsunuz, siz zaten sunumunuzda buna “Olacak.” dediniz de sanayici kendisi yatırım yapmamak için belki... Çünkü, iletim tesislerini de kendileri yapıyor, sonra da kurum satın alıyor onları, devralıyor, birçoğunu öyle yapıyorlar. Ama Çanakkale’ye, Bandırma’ya yazık arkadaşlar. Tabii, bu üretim tesisleri sizin sorumluluğunuzda değil, onu biliyoruz ama Çanakkale’ye ve Bandırma’ya yapılacak minimum 18 tane termik santral talebi var. Gerçekten o havzanın, o bölgenin ölmesi anlamına gelir.

Termik santralleri de iyi biliyorum. Akışkan yataklı termik santraller çok zarar vermiyor çevreye ama bunların hepsi ithal kömürle üretiliyor. İthal kömürde liman gerekiyor, liman da -Türkiye’nin 3 tarafı denizlerle çevrili- her tarafa yapılabilir, sizi de sıkıntıya sokmaz, değil mi? Doğru bir planlama olursa, Türkiye’nin ihtiyacı olan bölgelere doğru bir planlama olursa TEİAŞ’ın biraz evvel sunumda da söylediği o sıkıntıları yaşamaz; bence doğru, bölgesel bir enerji ihtiyacı ve onlara da üretimi olur diye düşünüyorum. Bu konuda da dikkat edilmesi gerektiğini söylüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Akar.

Daha önce bu hukuki boşluğun giderilmesi için Komisyonumuz tarafından bir tavsiye kararı alınmış ve Başbakanlığa zaten iletilmişti ama bugüne kadar herhangi bir gelişme olmadı. Takibini de yaparız.

Sayın Birkan, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Efendim, ben bu hukuki boşluk bir yana da şu hususun gözden kaçırılmaması gerektiği kanaatindeyim: Yani, bu KİT’lerin yöneticileri var yani Sayıştay ya da diğer kurumlar bunların yöneticileri değil. Yani, bu denetimlerde yönetimi zafiyete uğratacak, karar alma mekanizmasını engelleyecek şekilde bir düşünce varsa bunun dikkatli değerlendirilmesi gerektiği kanaatindeyim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Karakaya, buyurun.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Ben de öncelikle kurum yetkililerine, başta Sayın Genel Müdür olmak üzere, hoş geldiniz diyorum, hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Sayın Başkan, aslında, tabii kamu iktisadi teşebbüsleri 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye göre yönetiliyor. Bu kararname gereğince, kamu iktisadi teşebbüsleri bakanlıkların ilgili kuruluşudur. Yani, bunun anlamı, bakanlıklar denetim ve gözetimlerinden sorumludurlar, ilgili kuruluşun icraatlarına aslında karışamazlar. Yani, ben çok açıkça bir şeyi söyleyeyim: Ben zaman zaman örnek veriyorum, yanlış anlaşılmasın. Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürüyken Bakanın istediği arabayı kirayla veririm demiştim, Artık Kapasite Yönetmeliği’ne göre. Bakanlık Teftiş Kurulu gelip benim çalışmalarımı, personelimin çalışmasını engellediğinde “Hayır, çalışmalarımı engellemeden bir kenarda denetiminizi yapacak.” demiştim.

Şimdi, burada, Bakanlığın böyle bir sorumluluğu var kanun hükmünde kararname gereğince. Bir mevzuat düzenlemeye de gerek yok, bir şey söylemeye de gerek yok. Yani, iyi kötü bürokrasiyi görmüş, siyaseti bilen, Bakan sorumluluğunu, bürokratik sorumluluğu bilen birileri olarak bu yazının amacını ben size söyleyeyim: Bakan, incelemek istemediği, sorumluluğunu almak istemediği bir konuyu Meclise atarak Kamu İktisadi Teşebbüsü Komisyonu yani KİT Komisyonunun üzerine bırakmış, oradan hallolsun demiş; bunun anlamı bu. Böyle, bu şekilde bir talebin de aslında bir anlamı yok çünkü görevidir. Yani, bu görev Sayıştayın uyarısına da gerek kalmadan yapılması gereken bir görev. O ki kurum atlamaşsa, Bakanlık denetim ve gözetim görevini yerine getirmemiş ya da bu bir şekilde gözden kaçan bir konu ise, uyarıldığında bunun yapılması lazım. Zaten Sayıştay “bunun incelenmesi ve gerekirse soruşturulması” biçiminde bir görüş beyan ediyorsa buna tekrar burada bir karar alınmasına gerek yok hatta mümkünse... Ki zaman geçiyor; bugün 2016 yılının ortalarına geldik, biz 2013 yılını görüşüyoruz, 2014 yılını görüşüyoruz, çok da geç kalınmış olabilir. Dolayısıyla, bunların bugüne kadar da Bakanlık teftiş kurulları tarafından ya da ilgili -neyse- kurumun kendi teftiş kurulu tarafından incelenmesi, gerekiyorsa soruşturulmuş olarak buraya sonuçlarının getirilmiş olması gerekir. Değilse, bu, iki yıl, üç yıl sonra KİT Komisyonunda görüşülecek hesaplar sırasında iki yıl, üç yıl öncesinin -belki olay daha öncesinde- beş yıl öncesinin bir konusunun burada teftiş kararının alınmasının cevabı zaman aşımı, vesaire, vesaire diye tekrar dönecek.

Yani, aslında böyle bir mevzuata da gerek yok. Eğer bir boşluk görünüyor, bir yol açılıyor ya da boşluktan yararlanılıyor ise kapatmak için belki bir şeyler olabilir; kararlar alınabilir, kanun teklifi verilip bu yasallaşabilir, bunlar

olabilir ama bana kalırsa buna gerek yok. Böyle bir yol, usul, doğru bir yol ve usul değil. Yani, siyaseten -ve Türkçesi- kendi sorumluluğundan, yapmak istemediği bir şeyden, sorumluluktan kurtulmak için Türkiye Büyük Millet Meclisine, KİT Komisyonuna atılmış bir ipe un sermedir diye çok net bir şekilde ifade edebilirim, konunun şeyi bu. Bakanlığın görevidir.

Diğer konularda söz isteyeceğiz.

Çok teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Genel Müdüre ben de teşekkür ediyorum sunumları için. Ayrıca, Sayıştaya bu güzel rapor için teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, sizin bahsettiğiniz konu olayın daha da vahim olduğunu gösteriyor. Şöyle: KİT Komisyonu nasıl bir karar almış? Diyor ki: “Denetim faaliyetleri gerçekleştiren Sayıştay denetim gruplarının 72 sayılı KHK kapsamında yer alan Başbakanlık ve Bakanlık teftiş kurullarından teftiş talep etme yetkisine Sayıştay Kanunu’nda yer verilmemesi nedeniyle hukuki boşluk doldurulana kadar teftiş kurullarından yapılması istenen inceleme ve soruşturmaların yerine getirilmesi hususunda Bakanlık teftiş kurullarına Başbakanlıkça yazılı bildirimde bulunulması ve ilgili kanundaki hukuki boşluğun giderilmesine yönelik yasal düzenleme yapılması hususunda tavsiye kararı alır.”

Yani, ortada KİT Komisyonunun aldığı karar var ama kararı tanımayanlar var, kararı takmayanlar var. Yani, bunu...

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, bu bir tavsiye kararı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ama Komisyon olarak bunu kabullenebilecek miyiz? Yani “Biz haklı değiliz.” mi diyeceğiz şimdi?

BAŞKAN – Biz tavsiye kararımızı almışız, iletmışiz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şimdi, Sayın Başkanım, bu yıllardır yapılan bir uygulama. Aslında, hukuki boşluk olsa bile, neticede Sayıştay anayasal bir kurumumuz, Parlamento adına denetim yapan bir kurumumuz, Türk milleti adına denetim yapan bir kurumumuz. Getirdiği öneriler yani “Şu konunun incelenmesi, şu konunun soruşturulması...” Yani, burada neden gocunuluyor? Yani, idare, Bakanlık, kurum bunu yapmaktan niye kaçınıyor? Yani, burada sorumluluğu üzerinden atma gibi bir durum söz konusu.

Şimdi, karar alıyoruz, “Tavsiye kararını Başbakanlık bana bildirmedir.” diye Sayın Bakan “Ben bunları yaptırmıyorum.” diyor. Yani, değerli arkadaşlarım, bu iktidar-muhalefet şeyi değil. Ben bunu hakikaten özümseyerek... Yani, bunda birlik olmamız gerektiğini söylüyorum. Komisyonun hukukunu korumamız lazım, Komisyon bir karar aldıysa bu kararın gereğinin yerine gelmesini takip etmemiz lazım. Sormamız lazım, Başbakanlık niye göndermemiş? Yani, Başbakanlık bize katılmamış mı? KİT Komisyonunun tavsiye kararına katılmamış mı?

Yani, konu, bana göre üzerinde durmamız gereken bir konu. Komisyon olarak, bu konu niye yerine getirilmedi, neden gocunuluyor, denetim yapılmasından niye çekiniliyor; bunun ortaya çıkarılması lazım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Akar...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, evet, bir tavsiye kararı alınmış, Başbakanlığa... Arkadaşlarımdan dediği gibi, Başbakanlık da bunun gereğini yapmamış, bir cevap da vermemiş sonuçta. Bununla ilgili bir kanun teklifi de hazırlanmış. Belki de bu yazı arşivlere kalmış ve Başbakanlık bizi unutmuş bu iş yoğunluğu içerisinde diyelim, kasti olduğunu söylemek istemiyorum.

Şimdi, bizim bunu çözmemiz gerekiyor. Bizim burada gerçekten faaliyetlerimizi, bize verilen görevleri layıkıyla, doğru bir şekilde yerine getirebilmemiz için bizim adımıza denetim yapan arkadaşları desteklememiz lazım. Bizim adımıza denetim yapıyor. Bizim gidip orada o denetimi yapma şansımız yok; yasal olarak var, gideriz, Sayıştayın bizim adımıza yaptığı denetimin aynısını yaparız biz KİT Komisyonu üyesi olarak ama hiçbirimizin bu denetimi yapma, bu soruşturmayı yapma şansı yok burada. O zaman, elimizi kolaylaştırmamız lazım. Bunun için Başbakanlığa bir tavsiye kararında bulunmaya gerek yok. Eğer biz bu konuda anlaşabiliyorsak -iktidarı, muhalefeti- ve doğrusunun bu olduğunu düşünüyorsak bir yasa teklifi verebiliriz. Komisyon da görüşülmesin, 45 gün içinde indirelim, beş dakika sonra da bu teklifi kabul edelim ve kanunlaştıralım yani birlikte yapalım bunu. Bunun için böyle günlerce müzakere sürecine falan gerek yok, İç Tüzük de buna uygun, yapabiliriz.

Buradan bizim bir avantajımız olmayacak. Buradan aslında size de bir fayda sağlayacak. “Böyle bir boşluk var, denetimden veya teftiştan kaçan noktalar olmuş bu kullanılarak; biz de, bakın, bunu da açıyoruz, ne kadar şeffafız” da çok rahat diyebilirsiniz yani bu kanunu çıkarabilirsek veya bunları ekleyebilirsek ilgili Sayıştay Kanunu’na. Bence tavsiye kararı aldık demek yerine veya...

BAŞKAN – Ben hatırlatmak için söyledim onu sadece.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ben sizin öyle düşünmediğinizi biliyorum ama onun yerine söyle yapalım: Gerçekten bir müzakere edin bizim kanun teklifimizi. Eğer eksiklik varsa tamamlayın ya da yanlışlık. Hep beraber imzalayalım burada, bütün Komisyon üyeleri olarak imzalayalım ve en hızlı nasıl getirebiliriz bakalım ve getirip bunu yasalaştıralım; biz de bir iş yapmış olalım, başkalarını beklemeden yasama görevini yerine getirmiş olalım diyorum.

BAŞKAN – Biz bence bugün gündemimizde yapabileceklerimizi konuşalım, tartışalım, alabileceğimiz kararlar varsa alalım. Sizin teklifinizi saygıyla karşılıyorum, onu da müzakere ederiz ama bugünün gündemi bu konuların denetimini yapmak, almamız gerekiyorsa ilgili kararları almak. Bunu inceleyeceğim, konuşuruz üzerine, müzakere ederiz.

Sayın Karakaya, tekrar bir söz talebiniz mi var?

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Efendim, ben burada bir mevzuat açıklığı olduğuna inanmıyorum. Yani, yapılabilir vesaire ama böyle bir şey yok. Aslında, Sayıştayın o raporda yazdığı “Bakanlık ya da kurum teftiş kurulu tarafından incelenmesi” dediği bir konu uyarıdır, aslında bakanlığa da bir uyarıdır. Yani, görevini yapmamış olan Bakanlığa bir uyarıdır ama bu böyle yazılır. Niye? Kurumda belli üst yönetimi ilgilendiriyorsa... Kurum teftiş kurulunun belli bir denetim alanı vardır, bir soruşturma alanı vardır. O belli bir kısmı aşan şeyi de Bakanlık tarafından yapılır, bu bakanlığın görevidir, anayasal görevidir. Yani, sonuçta Bakanlık “Ben bunu KİT Komisyonuna gönderirim, KİT Komisyonu buna...” derse, o zaman Sayıştayın raporunu hiçe sayma anlamına gelir. Yani, dolayısıyla burada bir inceleme konusu...

İncelenir, gerekirse bu soruşturmaya dönüştürülür. Dolayısıyla, burada insanın aklına şu geliyor: “Bu konularla ilgili acaba Bakanlığın çekindiği ne var?” konusu gündeme geliyor. Yani, bu çok rahatlıkla “bir incelenmesi ve soruşturulması” notuyla birlikte teftiş kurulunun incelemesine, soruşturmasına sunulabilecekken “KİT Komisyonuna gönderelim, bu işe ortak edelim; KİT Komisyonu buna izin vermedi...” Onun için biz burada -hakikaten teknik konular- denetim yapıyoruz yani Parlamentonun denetim işlevi, görevi gerçekten bu komisyonlarda gerçekleşiyor. Hele ki kaynaklar ki vebal olduğunu hepimiz biliyoruz. Ben iktidar partisi milletvekili arkadaşlarımızın da bu konuda ne kadar hassas olduğunu, bazen sıkıntıda kaldıklarını da biliyorum. Buradaki konuşmalarının çoğu zaman objektif olduğunun da farkındayım. Denetimin gereğinin ve kendilerinin aldığı sorumlulukların vebalinin de farkında olduklarını da biliyorum ama bu yazı, burada özellikle iktidar partisi temsilcisi milletvekillerini zora sokmaktan başka bir şey değil. Varsa bir vebal, buraya atmaktan başka bir şey değil. Yani, buraya geldikten sonra da, işte “Bunu onaylayalım, teftişini istemeyelim.” E, tavsiye kararı alabiliriz, bizim yapabileceğimiz burada başka bir şey yok. Hele ki denetim konusuysa konu, Sayıştayınki de sonuçta bir tavsiye karardır. Burada ben bir şeyler görüyorum demektedir.

Onun için, bakın, bizim buradaki asli görevimiz yasama ve denetim görevimizdir. Bizim millete karşı sorumluluğumuz budur. Ben vekil olmadan önce de bir akademisyen olarak şunu söylüyordum son yıllardaki denetim sistemleriyle alakalı, bunu samimiyetle söylüyorum: İktidar kendini denetimsizleştirmek için denetimi iktidarsızlaştırdı diyordum. Bu da denetimi iktidarsızlaştırmanın başka somut bir örneği. Yani, burada bu bir tavsiye kararıysa biz de bunu bir eleştiri olarak alalım. Biraz daha, o zaman, Komisyon olarak Bakanlığın böyle bir şeyinin doğru olmadığını, Bakanlığın da görevini yapmadığını... Çünkü kendisi resen bunları yapacak, bir ihtiyaç bırakmayacak. Ama bırakın onu, kendisine yapılan -biraz önce sürerli söyledim- öneriyi, tavsiyeyi dahi dikkate almayan “Ben denetim yapmak istemiyorum, ben gözetim yapmıyorum ama denetim de yapmak istemiyorum.” anlayışından başka bir anlayış değil. Buna karşı hepimizin bir duruş göstermemiz lazım hem Komisyonumuz hem de buradaki denetim görevini yapan milletvekilleri olarak itibarımız açısından diyorum.

Tekrar teşekkür ediyorum.

Tekrarlar için kusura bakmayın efendim.

BAŞKAN – Bakanlık yetkilimizin bir söz talebi var.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – Efendim, Sayın Vekilimiz Haydar Akar Bey’in dediği gibi, biz 2013 yılında yazdığımız yazıda 72 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’de o zaman Yüksek Denetleme Kurulu olan Sayıştay denetçilerinin görevinin çok net olduğunu ve istenilen inceleme, soruşturmanın yerine getirildiğini ifade ettik. Ancak, yeni Sayıştay Kanunu’nda bunun olmadığını... Biz bu yazıyı KİT’lere gönderdiğimiz zaman, aynı yazıyı Sayıştaya da bilgi olarak gönderdik 2013 yılında. Yani, burada Bakanlığımızın herhangi bir denetlemeden, incelemeden kaçındığı gibi bir husus söz konusu değil. Biz kanunda yazılanı uygulamak durumundayız. Burada da yeterince yer alıyor. Zaten geçen yıl da sizin olduğunuz Komisyonunda bu tartışıldı, Başbakanlığa bir tavsiye kararı alındı. Bu alınan kararda da Sayıştay Kanunu’ndaki bu görülen eksikliğin giderilmesine yönelik düzenleme yapılması ve Sayıştay raporlarında yer alan hususların ilgili bakanlıklarca yapılmasının talimatlandırılması... Bu konuda da Başbakanlıktan bize bir talimat gelmediğinden bizim 2013 yılındaki önerimiz konu Meclis üst komisyonumuzda tartışıldı çünkü sizlerin adına Sayıştay denetim yapıyor. Onun dışında, Bakanlığın herhangi bir inceleme, soruşturmada kaçındığı bir husus yok efendim.

Arz ederim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Komisyon karar alırken Bakanlık temsilcileri burada değil miydi? Haberinizi yok mu karardan? Size illa yazıyla gönderilmesi mi gerek?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – Efendim, tavsiye kararı Başbakanlık tarafından bize talimat şeklinde alınan bir karar.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ama biliyorsunuz, Komisyon böyle bir karar aldı, bir tavsiye kararı aldı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – Sayın Vekilim, Başbakanlığın bize o talimatı vermesi... Sayın Komisyonunuz o şekilde karar aldı.

BAŞKAN – Evet, Sayın Akar, tekrar buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Gördüğünüz gibi, Bakanlık da topu bize atıyor. Ama kendisine bir vazife edinmiş Bakanlık, diğer bakanlıkların hiçbiri bunu yapmadı. Yıllardır inceleme yapıyoruz ve Sayıştayın talep etmiş olduğu tüm denetim görevlerini diğer bakanlıklar yerine getirdi. Burada kuvvetli bir şüphe doğuyor. Bu şüphe var demiyorum. Bakın, bu tavır, bu davranış, Bakanlığın bu yazıları Bakanlık bünyesinde görev yapan kuruluşlarda -birkaç tane daha var arkadaşlar, bir tane değil bu, tümü için söylüyorum- Yani bir kuvvetli şüphe doğuruyor. Şimdi bu şüpheyi ortadan kaldırmamız gerekiyor.

Yani, bir Bakan, kendi kurullarının Sayıştay tarafından, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu kaldırıldıktan sonra -ki o kurulun içerisindeki görevlerde madde olarak var, biraz evvel okudum- böyle bir yazıyla “Denetleyemezsiniz kardeşim, gidin KİT Komisyonunda, üst kurulunda karar alın ve gelin öyle denetleyin.” demesi kuvvetli bir şüphe doğuruyor. Bu şüpheyi ortadan kaldırmamız gerekiyor. Yani, Bakan niye böyle bir görevi kendine vazife edinmiş? Bu fikri Bakanın kendi kendine düşündüğünü de zannetmiyorum ama niye bu fikir Bakana verilmiş?

BAŞKAN – Şimdi, sanırım yeni bir kanuni düzenleme yapılıyor, daha önceki kanuni düzenlemedeki bir hüküm ortadan kaldırılıyor. Burada bir boşluk söz konusu, bir kafa karışıklığı ortaya çıkıyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Buna katılıyorum ama Sayın Başkan...

BAŞKAN – Yorum farklılıkları ortaya çıkıyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – ...diğer kuruluşlar bunları görmezden geliyor ve Sayıştayın...

BAŞKAN – Şimdi, onlara da niye bunu böyle yorumluyorsunuz diyemeyiz, böyle yorumlayana da niye böyle yorumluyorsunuz diyemeyiz, benim bir hukukçu olarak kanaatim bu. Belki buradaki boşluğu gidermek gerekir. Ama şu an bir denetim kurumu olan KİT Komisyonu olarak bizim üstümüze düşen, ne yapabiliriz bu denetimlerin etkin bir şekilde devam etmesi için, eğer yasal boşluk nedeniyle bir yerde inkıta uğramışsa bunun devam etmesi için ne yapabiliriz; bence odaklanmamız gereken konu burasıdır diye düşünüyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Katılıyorum size, katılıyorum ama bunu da çözmemiz gerekiyor.

BAŞKAN – Çözelim ama takdir edersiniz ki burası bir denetim komisyonu yani yasamayla ilgili bizim bir fonksiyonumuz yok.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama yasama asıl görevimiz bizim.

BAŞKAN – Hayır, yani elbette milletvekili olarak asli görevimiz ancak buradaki toplanma gündemimiz bir denetim fonksiyonu. Siz bir taslak hazırladınız, teklif de verebilirsiniz, bunu çok saygıdeğer buluyoruz ama burada diğer konulara odaklanmamız gerekir diye düşünüyorum. Zaten o konuda da açıklamayı yaptınız.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam Başkanım, biz bunu daha sonra ayrıca konuşalım, görüşelim, ne yapabileceğimizi tartışalım. Umarım çözeriz diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Tamam.

Sayın Karakaya, buyurun.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanlık temsilcisi kendilerine bir şey ulaşmadığını ifade etti ama Başbakanlığa yazılan bir yazı var. O zaman, Başbakanlık temsilcisini çağıralım yani nedir bu yazıyı göndermekteki engel, onu da sormalıyız. Sonuçta burada aldığımız bir tavsiye kararı var, iletilen bir karar var. Bunların gereğinin yerine getirilmemesi gibi bir durum var yani Komisyonu da ciddiye almama gibi bir durum var, bir.

İkincisi: Bakın, bugün bir Bakan kendisine ulaşan bir ihbar mektubunu, X kişinin yazdığı bir ihbar mektubunu alarak o konuyu teftiş kuruluna verip, inceletip, gerekirse soruşturabiliyor, değil mi? Hatta adı bile olmadan gelen bir ihbarı gönderebiliyor. Biz neden bahsediyoruz? Anayasal bir kurum, oturmuş -dedikodu değil- belgeleri açmış, yazmış, gelmişler burada duruyorlar, sorumluluklarını yerine getiriyorlar ve bir konunun incelenmesini ve soruşturulmasını istiyorlar. Bu kolay kolay istenmez.

BAŞKAN – Biz de buna katkıda bulunalım Sayın Karakaya. O konuda bir ihtilafımız yok ama...

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Yasal boşluk niye olsun? X kişinin gönderdiği ihbar mektubu için Başbakanlıktan ya da kanundan bir yerden bir şey beklemiyoruz. Yani, burada anayasal bir kurumun hazırlamış olduğu...Ki çok ciddi bir kurumdur Sayıştay. Hakikaten teknik olarak da ben bugüne kadar yaptıkları denetimlerden çok da istifade eden birisiyim, kendi görevde olduğum dönem de dâhil. Dolayısıyla, böyle resmî bir belge, doküman buralara geliyor, burası karar alıyor ama “Efendim, bunu verecek yasal boşluk yok.” Ya, bu biraz komik oluyor. Ben bunu ifade etmek istemiyorum, tartışmanın anlamı yok.

BAŞKAN – Siyasi mülâhazalarınıza saygı duyuyorum. Şimdi, bakın...

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Sayın Başkan, çok özür dilerim. Buradaki şey siyasi değil, şu anda biz denetim görevi yapıyoruz ve denetim görevimizi yapmamızın önünde büyük bir engel var.

BAŞKAN – Peki, şu anda bir kanun çıkarabilir miyiz Sayın Karakaya?

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Efendim?

BAŞKAN – Şu an burada bir kanun çıkarma imkânımız yok.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Kanun çıkarma değil.

BAŞKAN – Şu an burada soruşturulmasını talep etme imkânımız var. Tartışmanın neticesinde belki böyle bir noktaya ulaşacağız zaten.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Sayın Başkan, ben onu anlatıyorum. Kanun çıkarmaya gerek yok. Yani, şurada Komisyon olarak bir denetimin engellendiği fikrine sahip oldum ben, söylemek istediğim olay bu. Yani, kanun çıkarma değil ve asli görevimiz olan denetim işlevimizi yerine getirme konusundaki bir engelden bahsediyoruz. Öncelikli olarak konuşmamız gereken husus şu: Ben bir daha söylüyorum, yani burada incelenmesi istenmeyen konular özellikle de iktidar partisi milletvekillerimizin vebaline bırakılıyor, o vebali oraya atılmaya çalışılıyor. Orada “Bunların incelenmesine gerek yoktur kararı alınır, bunun üzerine de biz gitmedik.” denir deniyor ama Bakanlık sorumluluktan kaçıyor, buradaki açık görüş, ifade bu.

Yine tekrar ediyorum: Adı dahi bilinmeyen bir vatandaşın ya da bir X kişinin gönderdiği ihbar mektubunu inceletip soruşturuyor, Başbakanlıktan ya da mevzuattan böyle bir şey yok ama anayasal bir kurumun hazırladığı rapor “KİT Komisyonunun söylediği bir konuda bu yasal boşluk vardır.” diye incelenilmiyor. Yani, mukayese edip kararınızı verin.

Çok teşekkür ediyorum.

Bu konuyla ilgili konuşmayacağım bir daha, tamam.

BAŞKAN – Estağfurullah.

Belki Sayın Sertel’in konuşmasından sonra tekrar bir şey ifade etme zarureti doğar, kendinizi bağlamayın yani.

Buyurun Sayın Sertel.

ATILA SERTEL (İzmir) – Yok, ben çok uzun konuşmayacağım.

Şimdi, burada eksiği aksağı hepimiz görüyoruz yani birlikte bu komisyonlarda emek harcıyoruz ve Sayıştayın bize hazırladığı raporlar doğrultusunda da kurumları alabildiğince şeffaf ve alabildiğince tartışarak denetlemeye çalışıyoruz. Mutlaka bizim de eksikliklerimiz, aksaklıklarımız var.

Burada Bakanlığın -ben de çok açık katılıyorum- diğer bakanlıkların yapmadığı bir uygulamayı niye yaptığını ben de bir gazeteci merakıyla çok merak ettim doğrusu, onu çok anlayamadım. Ancak, bunların önüne geçmenin yolunun da biz eksiği ve aksağı bilen insanlar olarak KİT Komisyonunda emek veren milletvekilleri olarak, işimizin de kanun yapmak olduğunu da göz önüne alarak bu teklifin de bu KİT Komisyonu tarafından ortak imzayla önerilmesi ve bu olayların önüne geçecek bir durum gerçekleştirmesi talebinde bulunuyorum. Eğer böyle olursa biz de hiç bu konularda bir daha tartışmamış oluruz ve bütün kurumlar layıkıyla ve liyakatli insanlar tarafından denetlenmiş olur, benim de düşüncem budur.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Öneriyle ilgili olarak Sayıştayın görüşünü alacağım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, enerji kısıtları üzerine verilen 1 kodlu talimatları sadece TEİAŞ’ın icraatlarından kaynaklanan ve onun tek başına çözeceği bir hadise değil. Enerji arz güvenliğinden Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı sorumludur. EPDK, mevzuat düzenlemesi yönüyle sorumludur.

İzniniz olursa, TEİAŞ’a destek anlamında, izlemeye kalsın bu önerimiz.

Arz ederim.

BAŞKAN – EPDK’ya bu konuda söz vermek istiyorum.

EPDK TEMSİLCİSİ EROL ÜNAL – Ticari sınırlar ile teklif bölgelerinin belirlenmesiyle ilgili olarak Kurumumuza usul ve esasla ilgili bir taslağın ulaştığı, kurumumuzun bu konuyla ilgili olarak çalışan birimi tarafından da geliştirilmesi istenilen konuların belirtilerek TEİAŞ’a geri gönderildiği ifade edilmiştir.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hiçbir şey anlamadım, bir daha tekrarlar mısınız?

EPDK TEMSİLCİSİ EROL ÜNAL – Usul ve esaslarla ilgili olarak kurumumuza bir taslağın ulaştığı, bu konuyla ilgili olarak da taslakla ilgili olarak geliştirilmesi istenilen konuların da belirtilerek TEİAŞ’a tekrar geri gönderildiği kurumumuzda çalışan ilgili birim tarafından ifade edilmiştir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

2013 yılına ilişkin olarak önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2014 yılına ilişkin olarak önerinin izlemeye kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü öneriyi okutuyorum...

Öneri 3:

“Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.”

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Cevabı okutuyorum:

Cevap 3:

“Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.”

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2014 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2014 yılına ait 7 öneri bulunmaktadır.

1'inci öneriyi okutuyorum:

Öneri 1:

-SCADA sisteminde tespit edilen arızaların zamanında giderilmesi, gerekli tedbirlerin alınması, Yük Tevzi Bilgi Sistemine (YTBS) verilerin zamanında ve doğru girilmesi, YTBS'nin mükerrer veri girişine izin vermeyecek şekilde düzenlemesi, bölge müdürlükleri veya bölge yük tevzi müdürlükleri ile diğer ilgili birimlerin SCADA sistemi RTU iletişim linki arızaları ve hatalı bilgilerin takibi ile bu konudaki uyarı ve ceza uygulamalarına ilişkin prosedürüne göre işlem yapılması ile zaman ve iş gücü kaybı yaşanmaması için; SCADA sistemi RTU iletişim linki arızaları ve hatalı bilgilerin takibi ile bu konudaki uyarı ve ceza uygulamalarına ilişkin prosedürün Yük Tevzi Bilgi Sistemi (YTBS) üzerinden yapılması, ilgili birimler tarafından Yük Tevzi Bilgi Sistemine (YTBS) verilerin zamanında ve doğru girilmesi, mükerrer veri girişine izin vermeyecek şekilde sistemin düzenlenmesi ve tespit edilen SCADA arızalarının zamanında giderilmesi hususunda gerekli önlemlerin alınması,

-2014 ve 2015 yıllarında SCADA sistemi RTU iletişim linki arızaları ve hatalı bilgilerin takibi ile bu konudaki uyarı ve ceza uygulamalarına ilişkin prosedüre göre hareket edilmemesinin ve bu nedenle Sistem Kullanım Anlaşmasının 9' uncu maddesi kapsamında kesilmesi gereken cezaların kesilmemesinin TEİAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığınca incelenmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SINAN YILDIRIM – Cevabı okutuyorum:

Cevap 1:

- "SCADA Sistemi RTU İletişim Linki Arızaları ve Hatalı Bilgilerin Takibi ile Bu Konudaki Uyarı ve Ceza Uygulamalarına İlişkin Prosedür" 10.04.2014 tarih ve 1230 sayılı Yük Tevzi Daire Başkanlığı yazısı ile tüm yük tevzi işletme müdürlükleri ve bölge müdürlüklerine gönderilmiş, ceza uygulamalarında prosedüre uygun olarak hareket edilmesi istenmiştir. Yük tevzi işletme müdürlüklerince prosedür kapsamında uygulama yapılmaktadır.

Bu prosedür kapsamında, SCADA sistemi RTU iletişim linki arızaları ve hatalı bilgilerin takibi için sistem kullanıcıları ile yazışmalar yapılmaktadır. 2015 yılında Yük Tevzi Bilgi Sistemi deneme amaçlı kullanılmaktaydı. 2016 Ocak ayından itibaren resmî kullanımı başlamıştır. 2015 yılı içerisinde tespit edilen SCADA ve RTU link arızalarının 16 adediyle ilgili durum YTBS'ye hatalı ve eksik girilmiştir. Ancak bu olaylarla ilgili tüm yazışmalar incelendiğinde sistem kullanıcılarının arızaları otuz gün içerisinde giderdiği ve cezai işlem gerektirecek bir durum olmadığı tespit edilmiştir.

Yük tevzi işletme müdürlükleri tarafından Yük Tevzi Bilgi Sistemi'ne verilerin zamanında ve doğru girilmesinin önemi yapılan toplantılarda bildirilmiştir. Sistemin hatalı ve mükerrer bilgi girişine izin vermemesi için TUBİTAK'la çalışma yapılmaktadır. SCADA arıza bilgilerinin kontrolü için geriyedönük LOG yani sisteme veri girişi kayıtları ilgili sayfalarda tutulmaya başlamıştır. İnceleme süreciyle ilgili olarak Bakanlığımızın Sayıştay denetimleri sonucunda KİT'lerle ilgili inceleme, soruşturma ve benzeri önerilerin bulunması durumunda, bu önerilerin Bakanlık ve/veya kuruluşlarca doğrudan yerine getirileceğine dair bir hükmün 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nda bulunmaması nedeniyle, Türkiye Büyük Millet Meclisi KİT Üst Komisyon toplantısındaki görüşmeler sonucunda söz konusu önerilerle ilgili inceleme, soruşturma ve benzeri kararların alınıp alınmamasına göre uygulama yapılacağı yönündeki yazılı talimatları dikkate alınarak inceleme, soruşturma süreci KİT Üst Komisyonu kararı sonucuna bırakılmıştır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkanım, yani bunu ifade etmek istemem ama görüyorsunuz, komedi. Yani, cevapta bari kararınızda istikrarlı olun “KİT Üst Komisyonu tavsiye kararı olsa bile Başbakanlık talimatı olmadan bunu yapmayız.” deyin cevapta. Cevapta diyorsunuz ki: “KİT Üst Komisyonu kararı sonucuna bırakılmıştır.” Sayın Başkanım, yani bir inceleme isteniyor mevzuata uyulmaması dolaylı, hem de kurumun Teftiş Kuruluna “Bunu bir incelesin.” diyor, cezaların kesilmediğinden bahsediyor Sayıştay. Yani, bunu inceletmekte niye gıcık oluyor ben bunu anlamıyorum. Bu konuda, Sayın Başkanım, yani işin özü nedir? Biliyorsunuz, KİT'ler idari, mali açıdan özerk kurumlar. Yani, şöyle algılanıyor, Sayıştay diyor ki: “Şu konuda inceleme yap.” Sanki talimat verdi, “Bana talimat veremez, ben özerkim.” Ya, bırakalım bu işleri yani ciddi bir uyarı var, soruşturma da istenmemiş.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, sadece tavsiye kararı değil, soruşturulmasını talep etme kararı alma imkânımız da var. Belki müzakereler neticesinde öyle bir sonuç da ortaya çıkabilir.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ama yani, Sayıştayın önerdiği konular incelenip ortaya konulmamış ki yani nasıl bir karar vereceğiz şimdi burada?

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – İbra edilmez, ondan sonra da bak, öyle bir yazı gelir mi...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani, “Cezalar kesildi.” demiyor kurum.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Nasıl vicdanen ibra edecek şimdi?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani, “Bu mevzuata tam uyuyoruz.” diyemiyor, o zaman biz yine tavsiye kararı alsak yine yapmayacaklar.

BAŞKAN – Yok, daha güçlü bir karar alma imkânımız var.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – “Soruşturma” desek belki ağır bir karar olur.

BAŞKAN – En azından incelenmesi konusunda belki bir kanaat oluşabilir.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkanım, ben esas, sizin görüşünüzü merak ediyorum yani 2014 yılında KİT Komisyonunun aldığı kararı tasvip ediyor musunuz ya da katılıyor musunuz, katılmıyor musunuz? Ortada kalmış.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, o bir tavsiye kararı, icrai bir gücü yok.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Tamam, tavsiye kararı, fark etmez; zaten emir veremeyiz Başkanım.

BAŞKAN – Yok, ama burada şimdi soruşturulması doğrultusunda bir karar alma imkânımız var, belki müzakereler sonucunda o sonuca ulaşacağız. Arkadaşlarımız da bakın, çok açık yüreklilikle söylemişler “Onlar da soruşturulsun ama bunun önünde bir...”

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ama Başkanım, biliyorsunuz, devlette devamlılık vardır, o kararı kaldıralım o zaman katılmıyorsanız, ortada kalmış çünkü.

BAŞKAN – Şimdi, tavsiye kararlarının mahiyetini, içeriğini burada tartışmaya gerek yok.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ama bir irade ortaya konmuş Başkanım, etmeyin ya! Yani Komisyonun iradesi bu, sadece muhalefetin değil, o günkü bütün iktidar, muhalefet.

BAŞKAN – Ben şunu ifade etmek istiyorum: Belki bugün burada daha güçlü bir irade oluşacak, tavsiye kararından daha güçlü bir karar alma imkânımız var. Onun için ben, müzakereleri sürdürelim, sonucunda belki hep birlikte ortaklaşa bir karar alırız diye düşünüyorum.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Peki, Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, ben aynı konuya tekrar girmeyeceğim ama iyi niyetinize güveniyorum yani hem karar alırız hem de gerekli değişikliğin yapılması konusunda bir çalışma yapacağımıza da inanıyorum, böyle bakmak istiyorum, oradan da devam edeceğim.

SCADA sistemi, sonuçta, hatları kontrol eden, PLC'ler üzerinde çalışan, arızaları uyarı, farklı farklı verilerle sistemi destekleyen bir sistem. AR-GE çalışmalarınızdan bahsederken millî SCADA'dan bahsettiniz, herhâlde kullandığınız bir yabancı SCADA sistemi. Yani sonuçta SCADA'lar PLC'ler üzerinde çalışır ve herhâlde siz programıyla beraber alınız onu, anladığım kadarıyla da çok uygun çalışmıyor çünkü bu SCADA sisteminin millî bir şekilde geliştirilmesi gerekiyor. Tabii, millî tarafı bunun “hardware” dediğimiz tarafı değil yani PLC'si falan değil, üzerindeki yazılımından bahsediyorsunuz anladığım kadarıyla.

Bir de “Otuz gün içerisinde tamamlayanlara cezai uygulama, yaptırım yok.” deniliyor cevapta. Şimdi, 2014 yılına baktığımda, 69 iletişim sistemi kullanıcısına 5,1 milyon TL ceza kesilmiş. Yine, 2015 Haziran ayına kadar da 25 iletişim sistemi kullanıcısına 777 bin lira ceza kesilmiş. Bu cezalar neyle ilgili? Cevapta “Cezayı gerektirecek bir durum yok.” diyorsunuz, bununla ilgili mi, değil mi? Bu cezalar tahsis edilmiş mi? Ve SCADA sisteminin kullanılmadığını görüyoruz yani belki kısmen kullanıyor olabilirsiniz, 2016 başında da biraz daha aktif hâle geçtiğini söylüyorsunuz ama burada o SCADA sistemine veri girişi sağlayacak formatta bile kurumlardan bilgileri alamadığınızı görüyorum. 22 kurumun 19'undan farklı formatta bilgi gelmiş, 3'ünden de hiç gelmemiş yani sanki bir boşluk var bu alanda. Siz iletişimcisiniz, ürünü sattığınız, enerjiyi sattığınız dağıtıcı kurumlara, üretici kurumlara, gerekli yasal düzenlemelerin ve organizasyonların yapılmadığı intibası çıkıyor buradan. Bence SCADA sistemi bir an evvel AR-GE'de bahsettiğiniz şekilde hayata geçirilmeli.

Bir de çok merak ediyorum, “Şu kadar kâr ettik, şu kadar da ciromuz var.” diyorsunuz, AR-GE'ye ne kadar ayırıyorsunuz? Onu da bir cevaplarsanız memnun olurum.

Bir de SCADA sistemini geliştirecek ekibiniz var mı, yoksa yine bir hizmet alımı yöntemiyle mi bu millî SCADA sistemini gerçekleştireceksiniz? Bunu merak ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Öneriyle ilgili Sayıştayın görüşünü alacağım, buyurun lütfen.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama kurum da bunlara bir cevap versin, önerilerde bunları görüşeceğiz, hepsini genel görüşmeye bırakmayacağız Başkan. Biz bu soruları anında...

BAŞKAN – En sonunda hepsine...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yok, değil ama, bunları biz interaktif soruyoruz, burada cevaplayacak bize, hem öneriler üzerindeki görüşlerimizi... Belki yanlış söylüyor olabiliriz, bizi düzeltecek, sorularımızı cevaplayacak.

BAŞKAN – Tamam, haklısınız, doğru.

Bu kadar yönetişime açık bir Başkan da bulamazsınız Sayın Akar.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Böyle ama, usul böyle.

BAŞKAN – Doğru diyorsunuz, evet.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Sayın Başkanım, bu konuda, ilgili daire başkanımız burada, konunun tüm detaylarıyla ilgili cevabı onun vermesini arzu ediyorum uygun görürseniz, teknik bir konu çünkü.

BAŞKAN – Tabii.

Buyurun.

TEİAŞ İLETİŞİM VE BİLGİ SİSTEMLERİ DAİRESİ BAŞKANI BAHADIR UÇAN – Öncelikle, şunu söylemek isterim: Kuruluşumuzda kullanılan SCADA sistemi uluslararası standartlara uygun ve pek çok ülkede kullanılan, uzun yıllar denenmiş, başarıyla çalışan bir SCADA sistemidir. Geçen yıl da bu sistemi “upgrade” ettik, şu anda da çalışır durumdadır. Tabii, bütün sistemlerde arıza olması söz konusudur, nihayetinde bu ölçümler belli bir cihaz zinciri üzerinden yapılarak kontrol merkezine gelmektedir. İşte, en uçta primer teçhizat vardır, ölçü cihazları vardır; arkasından, transdüserler vardır, iletişim hatları vardır, kontrol merkezinde bilgisayarlar ve veri tabanları vardır. Dolayısıyla, bunların herhangi birisinde meydana gelebilecek bir arıza sonucunda bu arızalar oluşmaktadır, bu hatalar oluşmaktadır ama TEİAŞ son derece hassastır bu bilgilerin doğru gelmesi konusunda. O nedenle de özellikle özel sektörün santrallerinde meydana gelen arızaların zamanında giderilmesi için gerekli kuralları da koymuştur. Bunların belirli bir süre içerisinde giderilmemesi durumunda ceza uygulamaktadır. Bunların da hangi zamanda arızalandığı, ne zaman giderildiği konusu Yük Tevzi Bilgi Sistemi üzerinden takip edilmektedir. Zaman zaman oraya girilen kayıtlarda, geçtiğimiz dönemde işte, arıza ne zaman oldu, ne zaman giderildi; bu konularda kayıtlarda birtakım hatalar olduğu anlaşıyor. Zaten rapordaki öneri de bunun üzerine yazılmış idi ancak ilgili başkanlığımız tarafından yapılan incelemede aslında bu arızaların zamanında giderildiği, orada bir sorun olmadığı ancak SCADA değil, bu SCADA arızalarını izlemek için kullanılan Yük Tevzi Bilgi Sistemi’ne bu arızaların meydana geliş tarihi ve gideriliş tarihleri konusunda girilen verilerin sıkıntılı olduğu, hatalı olduğu anlaşıldı. O nedenle, bunlarla ilgili bir ceza...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bu, üretim tarafı. Tüketim tarafında yani dağıtıcılara verdiğiniz... Bir bağlantınız var mı SCADA sisteminde? Orada bir cezai uygulama var anladığım kadarıyla, üretim tarafında yok cezai bir uygulama, öyle mi?

TEİAŞ İLETİŞİM VE BİLGİ SİSTEMLERİ DAİRESİ BAŞKANI BAHADIR UÇAN – Şimdi, SCADA sistemimiz kendi trafo merkezlerimizi kapsıyor, üretim santrallerini kapsıyor, dağıtımda da bağlantı noktalarını kapsıyor. İleride dağıtım sistemleri kontrol merkezleri ile bizim kontrol merkezlerimiz arasında da link kurulması ve oralardan da verilerin alınması gündemimizde; şu anda yok, aslında bu çalışmalara da başladık, kendi kontrol merkezimizde de bir iletişim nodu kurduk, dağıtım sistemlerini, SCADA sistemlerini de oraya bağlamak için çalışmalar devam ediyor. İlk dağıtım sistemiyle de -ki bu da SEDAŞ, Kocaeli bölgesinde- yazışmalarımız başladı.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Biz pek memnun değiliz, onu söyleyeyim de.

Şimdi, dağıtım şirketlerine kendi SCADA sistemini kurduruyorsunuz zorunlu olarak...

TEİAŞ İLETİŞİM VE BİLGİ SİSTEMLERİ DAİRESİ BAŞKANI BAHADIR UÇAN – Şimdi, tabii, dağıtım bizim sorumluluğumuzda değil elbette...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Değil ama SCADA sistemlerini kurmaları konusunda bir zorunluluk var onlara Avrupa Birliği fonundan kaynaklanan ve sonra da tahsis ediyorsunuz paraları.

TEİAŞ İLETİŞİM VE BİLGİ SİSTEMLERİ DAİRESİ BAŞKANI BAHADIR UÇAN – Şimdi, bunu tabii, zannediyorum EPDK takip ediyor. Benim bildiğim kadarıyla, 5-6 dağıtım bölgesinde SCADA sistemi kurulmuş vaziyette, bir tanesi de Kocaeli bölgesi.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – EPDK temsilcisi burada değil mi? Sayın Başkan, sorabilir miyim? Çok önemli bir kurum gerçekten, dağıtım şirketlerini kontrol edemezsek elektrikte Türkiye çapında büyük problemler yaşarız yani evdeki kullanıcılardan bahsetmiyorum, büyük kesintilere neden olacak sıkıntılar yaşarız. Şimdi, mesela bu dağıtım şirketlerinin kaçının tamamladığını, ne kadarının tamamlandığını bir söylerse çok memnun oluruz.

BAŞKAN – EPDK temsilcisi arkadaşımıza söz veriyorum.

EPDK TEMSİLCİSİ EROL ÜNAL – Bu dağıtım şirketlerinin SCADA sistemlerinin birçoğu şu anda kurulmamış durumda. Bu konuyla ilgili...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Mesela 22 dağıtım şirketimiz var, kaç kurdu, kaç çalışıyor, ne kadar zamanda tamamlanacak? Bugün de Avrupa Birliği kredisiyle yapılıyor bildiğim kadarıyla.

EPDK TEMSİLCİSİ EROL ÜNAL – Avrupa Birliği kredisi konusunda şu anda bende bir bilgi yok efendim ama bu konuyla ilgili olarak bilebildiğim kadarıyla, yaklaşık yüzde 20-25 civarında dağıtım şirketi bitirmiş durumda...

BAŞKAN – Net bilgiyi sayın milletvekilimize iletin lütfen.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – O zaman, bana bunlar konusunda net bir bilgi verin.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayıştayın önerisiyle ilgili görüşünü alacağım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, biz cevabı okuduk daha önce ama bu SCADA arızasının giderildiği ancak yanlış kayıttan dolayı arızalı görünüyormuş gibi olduğu konusunu teyit edemedik. SCADA sistemi bu İletim AŞ’nin beyni, her türlü verinin aktığı bir sistem, geriye dönük analize imkân veren bir sistem. Bu inceleme yapılırsa belki kuruma da katkı sağlayacaktır konunun münferiden bir müfettiş gözüyle incelenmesi. İncelemenin yapılmasının yararlı olacağını düşünüyorum.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci öneriyi okutuyorum:

Öneri 2:

Piyasa yönetim sistemindeki 1 kodlu talimat verileri ile güç kalitesi izleme cihazlarındaki verilerin büyük oranda uyuşmaması, iletim sistemi anlık olarak değişkenlik gösterdiğinden yük akış analizlerinin yazılım programı marifetiyle yapılarak belgelendirilmesi ve talimat verme sürecinin bu veriler ışığında yapılması gerekirken 1 kodlu talimatların operatörler tarafından tamamen tecrübeye dayanılarak verilmesi nedeniyle sağlıklı bir karar verme sürecinin bulunmaması, 6446 sayılı Kanun kapsamında ticaret sınırlarının ve teklif bölgelerinin belirlenmesine ilişkin usul ve esasların Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna sunulmaması, kapasite yetersizliği nedeniyle genişleme veya yeni yatırım gerektiren ve sistem güvenliği için devreye alınması büyük önem taşıyan yatırımların tamamlanmaması ve zamanında devreye alınmaması iletim sistemindeki uzun vadeli, büyük çaplı ve süreklilik arz eden kısıtlar için gerekli tedbirlerin yeterince alınmaması nedeniyle verilen 1 kodlu talimatların Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Daire Başkanlığınca incelenmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Cevabı okutuyorum:

Cevap 2:

Güç Kalitesi İzleme Sistemi, sistemde gerçekleşen güç kalitesi parametrelerini incelemek amacıyla kurulmuş olup operatörlerin anlık olarak izleyip müdahale kararı alabilecekleri bir sistem değildir. Bu sistem, sistem kullanıcıların gerilim harmoniği, fliker ve benzeri güç kalitesi parametrelerinin kayıt altına alınarak geriye dönük değerlendirilmesi amacıyla kullanılmaktadır. Bu nedenle Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde verilen 1 kodlu talimatlar ile güç kalitesi izleme cihazlarından izlenen gerilim dalgalanmalarının birebir uyuşması teknik olarak mümkün değildir uyuşması da beklenmemektedir. Gerilim dalgalanmalarının oluşumu bölgedeki sulama fiderlerinin yüklü olduğu saatlere karşılık gelmektedir. Fiderlerin yükü gerilim kararlılığını bozacak düzeyin altında ise sistemde gerilim dalgalanması oluşmamaktadır. Ancak gerilim kararlılığının bozulmasını önlemek için bölgedeki üretim santrallerinin bir bölümünün devrede olması gerekmektedir. Bölgedeki üretim santralleri devrede olduğu hâlde gerilim kararlılığı bozulmuş ise bu sulama fider yüklerinin arttığını ve fiderlerin uç noktalarında gerilim düşümünün artık kontrolsüz bir noktaya geldiğini göstermektedir. İletim seviyesindeki elektriğin kalitesi nominal değerlerin üzerinde tutulsa da, bölgedeki bütün santraller devreye alınsa da dağıtım fiderlerinden gelen bu etki tüm sistemin gerilim kararlılığını bozmaktadır.

Yukarıda izah edilen olaylardan dolayı sadece gerilim dalgalanmalarının olduğu saatte santral devrede bulundurulması durumunda gerilim dalgalanması olmayan diğer saatlerde gerilim dalgalanmaları başlayacaktır. Sistemin kararlılığını korumak için bir miktar santralin devrede tutulması gerekmektedir.

2015 yılı sulama sezonunda yüklü dağıtım fiderlerinde devreye alınan düşük gerilim röleleri ile gerilim düşümü dağıtım fiderlerinde hapsedilmiş, gerilim dalgalanmaları minimize edilmiş ve 400 kilovolt seviyesinde 40 kilovoltlara varan gerilim dalgalanmaları 10 kilovoltlara düşürülmüştür. Bölgedeki 1 kodlu talimatlar da yaklaşık 4 kat azalmıştır. Şöyle ki: 2014 yılının Haziran, Temmuz, Ağustos aylarında Güneydoğu Anadolu Yük Tevzi İşletme Müdürlüğü bölgesine gerilim regülasyonu nedeniyle verilen 1 kodlu talimat miktarı 1 milyon 741 bin 784 megavatsaat iken, 2015 yılında aynı dönem için verilen 1 kodlu talimat miktarı 432.392 megavatsaat olarak gerçekleşmiştir. Böylece, 2014 yılında bölgedeki tüm santraller devrede tutulurken 2015 yılında devrede tutulan üretim miktarı alınan tedbirlerle azaltılmıştır.

Öneriyle ilgili diğer hususlar, 2013 yılı KİT Üst Komisyonuna havale edilen öneriler madde 2' de cevaplandırılmıştır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Konu aşağı yukarı anlaşıldı, 1 no.lu kodun hem açıklaması, ne talimatı olduğu hem de emre amade santrallerin daha çok devlete ait termik santraller olarak özel sektörün bekletilmediği, devlete ait santrallerin bekletildiği, üretimin pik yaptığı saatte yani yüksek ücretlerle alındığı saatte özel sektör üreticilerinden elektrik enerjisinin daha çok alındığı konusunda ciddi iddialar var, ithamlar var.

Bir de bu 30 Mart 2015'teki Türkiye genelindeki elektrik kesintisini siz kurum olarak neye dayandırılıyorsunuz merak ediyorum çünkü çok çeşitli enerji uzmanları tarafından farklı farklı yorumlanıyor bu olay. Bunu da açıklarsanız sevinirim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şimdi, sayın vekilim söylediği için burada bunu ben de dile getireyim: Asgari ve azami fiyat limitleri bu usul ve esaslar çerçevesinde belirleniyor ve burada piyasada asgari fiyat limitleri ile azami fiyat limitleri 0 ile 2 bin lira arasında değişiyor. Asgari fiyat limitlerinin 0 ile 2 bin lira arasında değişmesiyle ilgili Sayıştayın yaptığı değerlendirmede, piyasa takas fiyatı ile sistem marjinal fiyatlarının aşırı yükselmemesi için piyasa işletmesi tarafından gerekli tedbir ve kararların alınması hususunda elektrik enerjisi arz güvenilirliğinin izlenmesinden ve arz güvenliğine ilişkin tedbirlerin alınmasından sorumlu olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun nezdinde girişimde bulunulması da öneriliyor. Bununla ilgili, sade anlaşılması için Sayın Başkan, bir örnekleme yapalım. Biz bu enerjiyle ilgili alt komisyonun 4 toplantısına katıldık, ayrı ayrı şirketlerde, kar yağmaya başladığı an fiyat 15 kuruştan 90 kuruşa daha kar yukarıdayken çıkmıştı. Böyle de bir soygun sisteminin işlediği, rantın birilerine anında devşirildiği bir işleyiş var. Buradaki önerilen rakam olan 2 binin de kabul edilebilecek bir değere

düşürülmesinin gerekliliğine burada vurgu yapmak istiyorum çünkü burada günübirlik ve talebe göre oluşan durumla ilgili fiyat oluşumu doğuyor ve buradan da büyük bir rant sağlandığı rakamsal olarak da görülebiliyor. Bunu da burada sayın vekilin konuşmasıyla bütünleştirmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Öneriyle ilgili olarak Sayıştayın görüşünü alacağım.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Başkan, kurum bir cevap versin, biz bir şeyler sorduk.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, birinci sorunuzda “31 Mart 2015’te meydana gelen arızadan biraz bahseder misiniz?” diyorsunuz. 31 Mart 2015 saat 10.36.09’da, bildiğiniz gibi, iletim sistemimiz çöktü. Tabii, ben yaklaşık otuz üç yıldır bu kurumda çalışıyorum, bu ilk defa karşılaştığımız bir durum, hiç kimsenin istemediği bir şey. Tabii, bununla ilgili bir sürü spekülasyonlar çıktı “Acaba siber saldırı mı var?” falan gibi. Tabii, bununla ilgili çok büyük araştırmalar yapıldı, siber saldırı olmadığı konusunda herkes ittifak etti çünkü bizim sistemimize siber saldırı olma ihtimali mümkün değil, uzaktan kumandayla işletilen bir sistem işletmiyoruz biz. Mesela Fransa’da olsa, Fransa’da 7 tane yük tevzi merkezi var, bir yük tevzi merkezinden 25 ila 30 adet trafo merkezine kesicisini açma, kapama gibi bir operatör direkt talimat verebiliyor, bizim bütün sistemi izlediğimiz Millî Yük Tevzi’imiz var, burada böyle bir şans yok çünkü uzaktan kumandayla işletilen bir sistem işletmiyoruz. Bu sade bizim ülkemizde olan bir şey değil, tabii, o 31 Martta, şimdi, şurada... Bizim genelde üretimimiz doğuda, tüketimimiz batıda...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Çok özür dileyerek bir şey soracağım bu arada, uzaktan kumandayla bir sistem içerisinde “network” bağlantısı var mı?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Var “network” bağlantımız.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam.

Bu “network”ünüzde İnternet açılıyor mu?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Açılıyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – O zaman her şey mümkün.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Hayır, hayır.

Şimdi, biz izole bir sistem işletiyoruz, bizim yaklaşık 701 trafo merkezimiz var, 400 kilovoltluk merkezlerde 8 tane tablocu yani 2’şer kişi; 154 merkezimizde de birer tablocu bulunduruyoruz, bütün talimatlar tabloculara yani telefon, kuranportör veya başka, bizim “pax” dediğimiz sesli komutla veriliyor, o tablocu gidiyor, o kesiciyi açıyor, o ayırıcıyı açıyor. Yani bu “network” de olsa o tablocuya onu yaptırmak mümkün değil.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yani otomasyona sahip bir sistem değil.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Otomasyona tabii...

Şimdi, bizim en yüklü bölgemiz Adapazarı bölgesi, yani özellikle puantın en fazla olduğu, 7 bin, 8 binlere varan; bir de İstanbul İkitelli merkezimiz var; şimdi oradaki bir tablocu bu sistemi oturtturmak istese oturtturamaz yani. Bu kadar açık, net konuşuyoruz. Niye oturdu bu sistem? Bu sistem, şimdi, doğudan batıya doğru yük aktaran, özellikle otoban ana iletim hatlarımız çeşitli nedenlerle, kimisi bakım için, kimisi... Mesela Kayabaşı-Bağlum hattı bakım için açılmış, Gölbaşı-Kayseri hat 1-2... Mesela bir hatta bir tel çekimi varken öbüründe de emniyet için açılıyor çünkü vinç çalışıyor, yaklaştığı zaman bir atlama mesafesi var 400 kilovoltun. Tabii, Kurşunlu-Osmancık hattımız da açıldığı zaman, 10.36.09’du Türkiye iletim sistemi iki ayrı adaya döndü ve sistemin çökmesi 8 saniye, artık insan dahil buna mümkün değil. Ha, bu sade Türkiye’de mi oluyor? Şimdi, Brezilya’da böyle bir sistem oturması oluyor, 128 milyon insan yirmi üç saat etkileniyor, mesela “Yirmi dört saat karanlıkta kaldık.” dedi bir vekilimiz, ENTSO-E bize teşekkür etti, bu sistemi yani böyle büyük, 73 bin megavatlık bir sistemi diğer Avrupa iletim şirketlerinden çok daha kısa zamanda toparladığınız için... Biz iki saat içinde Bulgaristan, Yunanistan hatları üzerinden... Yani bunun artık kitabını yazdık Sayın Vekilim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bunu biliyorum, ona inanıyorum.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Yani onun için hiçbir metne bakmıyorum bak, dikkat ederseniz bazı şeyleri metinden okuyorum...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Biliyorum, yani sizi suçlamak için değil, gerçeğini öğrenmek için sordum size, gerçeği öğrenmeye çalışıyorum.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Vallahi, suçlasanız da yani bu sistemi idare edecek bu ekipten başka da kimse yok yani aynen öyle, iddia ediyorum, hatta Sayıştay üye ve Başkanımızı bizim yerimize bir getirin, bu sistemi bir idare etsinler, görelim. Onu da açık yüreklilikle söylüyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Genel Müdürüm, şimdi, sizi paralel diye alırlarsa görevden ne yapacağız o zaman? Yandık o zaman yani.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Yok, alırlarsa biz zaten... Hiç sıkıntı yok.

Şimdi, böyle bir sistem işletiyoruz, Sayıştaya -sözlerimin başında da söyledim- her türlü denetime açık bir kuruluşuz. Biz zaten burada bazı şeylere cevap veremiyoruz, her şey incelensin, soruşturulsun, biz bundan yanayız zaten. En azından da bir daha bu öneriler, bu maddeler bizim bu komisyonlarımıza gelmez. Bu kadar da açık yürekliyiz.

Şimdi, "AR-GE çalışmalarına ne kadar şey ayırdınız?" dediniz. TÜBİTAK'la yaptığımız projelerde AR-GE'ye yılda 10 milyon TL pay ayırıyoruz...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yüzde kaç?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Şimdi, 10 milyon TL, 10 trilyon lira bir para, yüzde olarak, bizim şimdi, 2 milyar TL'nin içinde... Onu da artık siz hesap edin yani.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Teşekkür ederim.

ATILA SERTEL (İzmir) – Ben bir şey sorabilir miyim, meraktan?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Her soruya cevabımız var.

Buyurun.

ATILA SERTEL (İzmir) – Siz çok uzun yıllardır kurumdasınız, daha önce böyle uzun süreli bir elektrik kesintisi oldu mu?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Hiç... İlk defa böyle sistem çökmesi oldu. Amerika'da böyle bir sistem çökmesi oldu, kırk sekiz saatte toparlandı, bizim bu sistemimiz iki saat içinde İstanbul'un hem Trakya hem Avrupa tarafı hem Ümraniye tarafı hem Adapazarı tarafını toparladık. Ve "ENTSO-E" dediğimiz Avrupa'nın en güçlü iletim şirketleri, onlar da inceledi bizi zaten, herkese hesap verdik.

ATILA SERTEL (İzmir) - Bir teknik adam olarak bunun gerekçesini ne olarak koydunuz?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Doğu-batı çökmesi hattın... Mesela en son zaten Kurşunlu-Osmancık hattının 1.168 megavatlara kadar yükselmesi, artık kontrolden çıktı iş. Ha, bu kimsenin istediği bir durum değil ama ben özellikle şunu söylüyorum: 31 Mart 2015'te, bunu çeşitli toplantılarda da söyledim, kayıtlara da geçiyor belki bu konuşmam, TEİAŞ'ı kimse tanııyordu, artık bundan sonra herkes tanıyor. Hatta espri olarak bazı şeylerde diyoruz ki: Beş yılda bir çokertmeliyiz ki hiç kimsenin aklından çıkmamalıyız. Şimdi, üretim var, tüketim var; hiçbir kıymeti yok, arada Türkiye Elektrik İletim Sistemi olmazsa hiçbirinin bir kıymeti yok. Onun için, bizim üzerimize de fazla gelmeyin. (Gülüşmeler)

Teşekkür ediyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Genel Müdürüm, teşekkür ediyoruz açıklamalarınız için, inanıyoruz da doğru söylediğinize, bu konuda bir şüphemiz de yok ama birinci ağızdan bunları dinlemek önemli.

Bu 1 no.lu kodlu talimatlar santrallere verilirken emre amade değil mi 1 no.lu kod talimatı?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Onu da söyleyecektim, unuttum mesela çok büyük fiyat... 2015'te bizim güneydoğuda sade EÜAŞ santrallerine 1 kodlu talimat verilmiş, devletin santrali bunlar. Mesela başında iki gün önce çıktı, işte, dedi ki: Sarayın damadını yandaş elektrik çaracak." falan, bunlar aslı astarı olmayan haberler. Zaten o gazeteyle özellikle Bakanlığımız da tektip yolluyor. Şu anda İstanbul'da Ambarlı 380 EÜAŞ'ın santrali ve 154' te de 2 ünite olmak üzere yaklaşık 700 megavat yirmi dört saat Ambarlı santralini çalıştırıyoruz ve biraz önce sunumumda bahsettim...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Orada şöyle bir soru var, onu soruyoruz. Şimdi, talep yoğunlaştığında bu üretici özel sektör fiyat artırımı yapıyor mu yapmıyor mu? Soru o.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Şimdi, ben zaten sunumumda bahsettim, bir şey yoksa o şeyin fiyatı pahalı oluyor. Mesela ne dedim? 20-30 katına kadar... Mesela biz niye Ambarlı'yı çalıştırıyoruz? Hamitabat santrali megavatına 800 TL para istiyor, Ambarlı'ya 1 kodlu talimatı vermiyoruz, EÜAŞ'ın Ambarlı 154 ve 380 santrallerini 230 TL'ye çalıştırıyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Peki, rakamsal olarak düşmesinin faydası var değil mi? Siz öneriyorsunuz bunu, 0-2.000 aralığını.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Ya, biz zaten diyoruz ki: Bir kanun olsun, bir sınırı olsun bunun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Çünkü 0-2.000 aralığı korkunç bir rakam Başkan.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Şimdi, şu anda mesela Çanakkale Boğazı hattını devreye aldık ve o bölgede verdiğimiz yaklaşık 700 megavat 1 kodlu talimatı da kaldırdık ve sunumumuzda söylüyoruz, bu 4 acil planında olan hatlarımız 2016'da, bir tanesi, şu Yeşilhisar-Kozan'ın bir devresi de 2017'de bittiği zaman zaten sayın Sayıştayımız da "1 kodlu talimat veriliyor." diye yazacak bir konu bulamayacak.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayıştayın görüşünü alıyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, Sayın Genel Müdüre ben teşekkür ediyorum denetlemeye yaklaşımları açısından. Biz idarede de çok iyi şekilde yaklaşıyoruz, bizden hiç farklı bir beklentisi yok, gayet her şey yolunda gidiyor, eleştirilere açık. Eğer Bakanlığın talimatı olmasaydı şu anda belki de bu soruşturma istediğimiz önerilerin bugün sonuçlarını konuşuyor olabilirdik belki ama o nedenle... Sayın Genel Müdürümün bu yönde hiçbir şeyi yok. Ben çalışmalarında başarılar diliyorum kendilerine ama bizim görevimiz TEİAŞ'ı idare etmek değil, elbette ki bizde Sayıştayın işlevi farklı,

böyle TEİAŞ'ı idare etmek gibi bir iddiamız da yok ama bizler de Sayın Başkanım, bizim her meslekten arkadaşlarımız var, biz de kendilerine katkıda bulunmaya çalışıyoruz. Gördüğümüz konuları KİT Komisyonuna getiriyoruz, Medisimiz kendilerine bir katkıda bulunuyor, bunu da belirtmiş olayım.

Sayın Başkanım, evet, bazı bölgelerde 1 kodlu talimatta düşme var ama genel olarak yükseliş var yani Güneydoğu'da biraz düşmüş ama genel olarak yükseliş var, özellikle yük atma talimatlarında son yıllarda daha hızlı bir yükseliş var. Bunun kuruluşumuzu aşan ayakları da olabilir çünkü yatırıma giren projelerin birçoğu çok gecikmiş, ödenek ihtiyaçları olabilir, desteklenmesi gerekebilir. Bakanlığımızın incelemesiyle bunların TEİAŞ'a katkı sunacağını düşünüyorum, incelenirse faydalı olur.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Başkanım, oylamaya geçmeden bir söz almak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akar.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Genel Müdürüm, bir eleştiri yapmak istiyorum, bir de gelecek yıl sunum yaparken onu da koyarsanız memnun olurum: 2002'den beri yaptınız bütün sunumlarınızı tablolara baktığım zaman. Biz aslında 2002'leri görmek istemiyoruz, biz, ekibim son beş yılı görmek istiyoruz burada. Siz de o anlamda yaparsanız sunumlarınızı memnun oluruz ama gelecek yılki tablolarda ilk defa olan böyle yüksek derecede bir enerji kesintisinin de tablosunu yapın. Mesela böyle bir piki görelim, yukarı doğru çıktığını, olumsuzluğu, değil mi? Hep 2002-2003'ü getiriyorsunuz, sizden ricamız daha sade olması. Böyledir yani tablolar genelde, kurumlar sunumları yaparken son beş yıl ve gelecekle ilgili sunumlar yaparlar ama sizin 2002'den beri bunu almanız farklı anlamlara çekilebilir diyeyim, çekiyorum da demeyeyim, biz böyle görmek istiyoruz tablolarınızı.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Biz 2002 yılında kurulduğumuz için TEİAŞ olarak oradan özellikle başlatıyoruz yani onun özel bir nedeni yok. Bir de şunu söylemek istiyorum: 31 Mart 2015 tarihi belki ülke için çok kara bir gündü ama benim Genel Müdür olmama vesile oldu. Ben sunumu ilk defa yapıyorum Genel Müdür olarak.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ben espri olsun diye...

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Ben de espri olarak yani...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sizin söylemenizden önce söyleyeyim: Dün PTT'yi inceledik biz burada, yüz kırk yıllık bir kuruluş, sizin mantığınızdan bakarsak bizim yüz kırk senelik değerleri görmemiz lazım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Sayın Başkanım, "Gündemde kalsın." derken yani neyi kastediyorsunuz?

BAŞKAN – Sonunda ortaya çıkacak Genel Müdürüm, siz bekleyin, acele etmeyin.

3'üncü öneriyi okutuyorum:

Öneri 3:

380 kilovolt ve 154 kilovolt Trafo Merkezlerinin İşletmesinin Hizmet Alımı Yolu ile Yapılmasına Yönelik Teknik Şartname'nin 5.9 maddesi çerçevesinde trafo merkezlerinin kumanda odalarındaki ısıtma amaçlı soba miktarları ve güçlerinin yıllık olarak bir protokolle belirlenmesi gerekirken belirlenmemesi ve protokol yapıldığı hâlde protokolle belirlenmiş değerleri aşan yüklenicilerden tahsil edilmesi gereken elektrik sarfiyatının tahsil edilmemesine ilişkin işlemlerin TEİAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından incelenmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

Cevap 3:

Trafo merkezlerinin işletilebilmesi için iç ihtiyaç enerjisine gereksinim vardır. İhtiyaç duyulacak enerji miktarı merkezin büyüklüğüne, tipine, kullanılan teçhizatın karakteristiğine ve çalışma sistemine bağlıdır. Merkezlerin iç ve dış aydınlatma, ısıtma, soğutma, havalandırma, su pompaları, kompresörler, koruma, kontrol ve haberleşme ile güvenlik sistemleri, fider, röle ve akü şarj sistemleri, kesici, ayırıcı, trafo soğutma sistemi ve sirkülasyon pompaları ile trafo kademe değiştirici motorlarında elektrik enerjisine ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca trafo merkezlerinde yapılan arıza, bakım, onarım ve yenileme çalışmalarında yüksek miktarda enerji tüketen elektrik makine ve cihazları kullanılmaktadır. Yüklenici firmalar tarafından yapılan tevsiat ve tadilat çalışmaları sırasında kullanılan elektrik tüketimleri trafo merkezlerinden sağlanmakta olup sarfiyat bedelleri hesaplanarak yüklenicisinden tahsil edilmektedir. Trafo merkezlerinde değişik tip ve karakteristikte açık ve kapalı şalt sahalarımız ile kumanda ve güvenlik binalarımız bulunmaktadır. Binalarımızda genellikle ısıtma amaçlı olarak 4,5 kilovat gücünde 8 adet elektrikli ısıtıcı kullanılmaktadır.

Sayıştay raporunda bahis konusu olan 9. Bölge Müdürlüğü Alibeyhüyükü Trafo Merkeziyle ilgili olarak teşekkürümüz ile yüklenici arasında şartnamenin 5.9'uncu maddesi gereği protokol düzenlenmiştir. Sayıştay raporunda belirtilen aşım miktarı konusu incelenmiş olup Ocak 2014 yılı iç ihtiyaç enerji tüketimlerinde aşım olduğu ancak bu aşımın belirtilen dönemlerde trafo merkezinde yapılan tevsiat çalışmalarından kaynaklı olduğu ve ilave sayaç kullanılarak bedelin

yüklenici firmasından tahsil edildiği tespit edilmiştir. Sayıştay raporunda bahis konusu olan 8. Bölge Müdürlüğü Akköprü Trafo Merkeziyle ilgili olarak teşekkürümüz ile yüklenici arasında şartnamenin 5.9'uncu maddesi gereği protokol düzenlenmiştir. Sayıştay raporunda belirtilen aşım miktarı konusu incelenmiş olup Akköprü tesislerinde bulunan işletme binalarının ve lojmanların elektrik enerjisinin 630 kilovolt amperlik trafo üzerinden, trafo merkezi enerjisinin ise 100 kilovolt amperlik iç ihtiyaç trafosu üzerinden sağlandığı ve tüketimlerinin farklı sayaçlar üzerinden ölçüldüğü tespit edilmiştir. Sayıştay raporunda yer alan Akköprü Trafo Merkezine ait tüketim değerlerinin hesabında farklı iki sayacın tüketim değerlerinin toplamının alındığı görülmektedir. Oysaki trafo merkezinin ısınması ile ilgili tüketim ölçümü 100 kilovolt amperlik iç ihtiyaç trafosuna bağlı sayaç üzerinden yapılmaktadır.

Sayıştay Raporunda bahis konusu olan 8. Bölge Müdürlüğü sorumluluğunda bulunan trafo merkezlerinden Balgat Trafo Merkezinde güç trafosu ve fider ilavesi çalışmaları, Baştaş Trafo Merkezinde trafo değişikliği, Beylikköprü Trafo Merkezinde trafo ilavesi, Çankaya Trafo Merkezinde tevsiat, Esenboğa Trafo Merkezinde kesici değişimleri ve Hasköy GIS Trafo Merkezinde yer altı kablo arızası giderilme çalışmaları sebebi ile protokolde yer alan limitlerin aşıldığı tespit edilmiştir. Tesislerimizde kullanılan 4,5 kilovat gücünde 8 adet elektrikli ısıtıcı güçlerini ele alarak hesap yapacak olursak bütün ısıtıcıların günün her saatinde yıl boyunca devrede olması durumunda dahi tüketim değerinin $8.760 \text{ saat} \times 36 \text{ kilovat} = 315.360 \text{ kilovatsaat}$ olduğu ancak Sayıştay raporunda yer alan bazı aşım miktarı değerlerinin bu değerin bile çok üzerinde olduğu görülmektedir. Bu durum ise bahse konu tüketim aşım miktarlarının ısıtıcılardan kaynaklanmadığını işaret etmektedir.

Teşekkürümüzce 2014 yılında hizmet alımı yoluyla işletilmekte olan 154 kilovoltluk bir trafo merkezi için 168.000-204.000 TL arasında ve 380 kilovoltluk bir trafo merkezi için 384.000-408.000 TL arasında işletme bedeli ödenmektedir.

Sayıştay raporunda 1. Bölge Müdürlüğünde olduğu belirtilen ve bir trafo merkezi için protokol değerini aşan 2013 yılına ait en yüksek elektrik tüketim miktarı 326.899 kilovatsaat olarak yer almakta olup Temmuz 2015 tarihinde uygulanan ticarethane tarifesine göre hesaplandığında $326.899 \times 0,313157 = 102.371 \text{ TL}$ 'dir. Sayıştay raporunda 1. Bölge Müdürlüğünde olduğu belirtilen bir trafo merkezi için protokol değerini aşan 2014 yılına ait en yüksek elektrik tüketim miktarı 270.248 kilovatsaat olarak yer almakta olup Temmuz 2015 tarihinde uygulanan ticarethane tarifesine göre hesaplandığında $270.248 \times 0,313157 = 84.630 \text{ TL}$ 'dir.

Dolayısıyla Sayıştay raporunda belirtilen protokol değerini aşan tüketim miktarı bedellerinin trafo merkezlerinin yıllık işletme bedelleri de dikkate alındığında çok yüksek rakamlar olduğu ve sonuç itibarı ile Sayıştay raporundaki belirtilen hususların fiilî durumla örtüşmediği görülmektedir. İnceleme süreci ile ilgili olarak Bakanlığımızın Sayıştay denetimleri sonucunda KİT'lerle ilgili inceleme, soruşturma ve benzeri önerilerin bulunması durumunda bu önerilerin Bakanlık ve/veya kuruluşlarca doğrudan yerine getirileceğine dair bir hükmün 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nda bulunmaması nedeniyle TBMM KİT Üst Komisyon toplantısındaki görüşmeler sonucunda söz konusu önerilerle ilgili inceleme, soruşturma ve benzeri kararların alınıp alınmamasına göre uygulama yapılacağı yönündeki yazılı talimatları dikkate alınarak inceleme, soruşturma süreci KİT Üst Komisyonu kararı sonucuna bırakılmıştır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Öneriyle ilgili olarak Sayıştayın görüşünü alacağım.

Sayın Akar, şu cevabı bir dinleyebilirsek çünkü kurumun cevabı bana oldukça tatmin edici geldi. Sayıştayı da bir dinleyelim, ona göre bir karar verelim.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, burada bizim tespitimiz 19 bölge müdürlüğüyle ilgili, bu gerekçeler sadece 6-7 tane hadisenin gerekçeleri. Kaldı ki biz bu sayaçları kendimiz okumadık, kendilerinden aldığımız değerler, kendilerinin verdiği değerler, yük tevzi değerleri, bölge müdürlüğünün değerleri. Dolayısıyla yani cevapta halledilmiş gibi gözüküyor ama konu öyle değil, hiç protokolü tutmayan 9 bölge müdürlüğü var. Artı, bu elektrikler sadece orada çalışanların ısınmak amaçlı kullandığı elektrikler de olmayabilir. Yükleniciler, üçüncü kişiler burada iş yapıyorlar, tevziatta çalışıyorlar, onların kullandığı elektrikler olabilir, onların bedelini onlardan almak gerekebilir. Dolayısıyla, detaylı bir inceleme gerekiyor.

Arz ederim.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü öneriyi okutuyorum:

Öneri 4:

Ankara 8. Bölge Müdürlüğü tarafından merkez ve sorumluluk sahasındaki trafo merkezlerinin başta kamera, güvenlik sistemleri ve LED armatür alımları ile tamirat-tadilat, bir kısım yapım ve alım işlerinin kamu ihale mevzuatına aykırı olarak parçalara bölünmek suretiyle belirli firmalara yaptırılmasına ilişkin hususların TEİAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığınca incelenmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

Cevap 4:

Bakanlığımızın Sayıştay denetimleri sonucunda KİT'lerle ilgili inceleme, soruşturma ve benzeri önerilerin bulunması durumunda bu önerilerin Bakanlık ve/veya kuruluşlarca doğrudan yerine getirileceğine dair bir hükmün 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nda bulunmaması nedeniyle TBMM KİT Üst Komisyon toplantısındaki görüşmeler sonucunda söz konusu

önerilerle ilgili inceleme, soruşturma ve benzeri kararların alınıp alınmamasına göre uygulama yapılacağı yönündeki yazılı talimatları dikkate alınarak inceleme, soruşturma süreci KİT Üst Komisyonu kararı sonucuna bırakılmıştır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Söz talebi yok.

Sayıştayın görüşünü alacağım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, inceleme yapılsın, ciddi aksaklıklar var, uygulamaya da dönük iyi sonuçlar alınabilir bunun sonucunda. Tahsil edilecek paralar var, bakımıcının işi kapsamında olmasına rağmen tekrar ödenen paralar var; inceleme yapılırsa iyi olur.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 ve 6'ncı öneriyi 2013 yılıyla birlikte görüşmüştük, bunları görüşmüyoruz.

7'nci öneriyi okutuyorum:

Öneri 7:

Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

Cevap 7:

Sayıştay Raporunun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi Başkanlığımıza ulaşan bir önerge vardır, okutuyorum:

Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu Başkanlığına

Türkiye Elektrik İletim AŞ'nin 2014 yılı alt komisyon denetim raporunda Sayıştay Başkanlığınca talep edilen incelemelerle ilgili olarak 1, 3 ve 4 no.lu önerilerin TEİAŞ Teftiş Kurulu Başkanlığınca, 2 no.lu önerinin ise Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığınca incelenmesi, gerekirse soruşturulması hususunda ilgili kurumlardan talepte bulunulmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Tan

Kütahya

Mustafa Kalaycı

Konya

Haydar Akar

Kocaeli

Uğur Aydemir

Manisa

Mevlüt Karakaya

Adana

Ömer Fethi Gürer

Niğde

BAŞKAN – Önergeyle ilgili söz talebi olan milletvekilimiz yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylelikle her iki yıla ait önerilerin görüşmeleri sona ermiştir. Şimdi kurumla alakalı öneri ve görüşlerin dile getirilmesi ve soru-cevap işlemi için geneli üzerinde görüşme açıyorum. Talep eden Komisyon üyelerimize talep sırasına göre söz vereceğim.

Sayın Genel Müdürüm, Komisyon toplantımızda Komisyon üyelerimizin yönelttiği sorulardan cevaplandırılması hazırlık gerektirenlere toplantı tutanaklarının tarafınıza tebliğinden itibaren on beş gün içerisinde yazılı olarak cevap verilmesi gerekmektedir.

Buyurun Sayın Akyürek.

MEHMET AKYÜREK (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım ve değerli hazırun; Sayın Genel Müdürüm hakikaten otuz beş yılını veren –ve ben 24'üncü Dönemde de çalıştım- çok aktif, çalışkan, dürüst bir kardeşimiz, tebrik ediyorum onu ve ekibini.

Şimdi, benim birkaç tane sorum var, 24'üncü Dönemdeyken de bazı soruları sormuştum, tekrar soracağım. Bu konuda Hilvan-Viranşehir elektrik ihalesi ne zaman olacak? Çünkü müteahhit -yanlış bilmiyorsam- yarıda bırakmıştı, iflas etmişti, bu konuda bilgi istiyorum. Viranşehir'de başmühendislikte yeterince mühendis ve teknisyen bulunmamaktadır. Şanlıurfa İşletme Müdürlüğü'nün idari bina ihtiyacı karşılanmalı, böyle bir şeyin, TEİAŞ'ın Urfa'ya yakışır... Kırılık'ta sulama sezonunda trafolarla çok yüklenilmekte, yeni trafo gerekmektedir, bunu yatırım programınıza almanızı rica ediyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – “Elektrik enerjisi vazgeçilmez bir enerji olup bu bağlamda bugün yaygın olarak kullandığımız elektrik enerjisinde verimliliği sağlamak, kalite ve güvenilirliği artırmak koşuluyla üretim maliyetlerini azaltmak ve sistem kayıplarını en aza indirmek elektrik enerjisi sistemlerinin planlaması ve işletilmesinde en önemli hedefler hâline gelmiştir.” diye Sayıştayın benim de katıldığım çok önemli bir tespiti var. Tabii, başlangıçta söyledim, hem kurumsal sorun var hem Bakanlıkla ilgili var hem de yasal düzenleme ihtiyacı olan var.

Örneğin, şimdi, kurumda 2010 yılında 11.782 olan dava dosyası 2014'te 19.228'e çıkmış yani giderek kurumun artan bir mahkeme olayı var ki burada iki yılda avukat sayısı da yüzde 433 artış gösteriyor. Kurum ileride giderek davalarla

uğraşan bir kimliğe dönüşebilir. Personel sayısında da 6 binden 8 bine bir yükseliş var. Benzer durum da noter giderlerinde, yüzde 227'lik bir artış oluşmuş.

Tabii, bir kurumun işleyişinde birden fazla yerden ilercisi olunca sıkıntı oluyor. Örneğin, şimdi, lisans verilmiş, biraz evvel de tekrar sordum, lisans arz-talebe göre veriliyor. Lisans alanların aldıkları lisans doğrultusunda yatırımlarını gerçekleştirimleri gerekiyor ama -ben bunu yazılı bir soru önergesiyle de gündeme taşımıştım, onunla ilgili yanıtı da bekliyorum- burada lisans -arz-talebe göre- talebi karşılıyor ancak lisans alanlar yatırıma dönüştürmedikleri için ve onları da uygulamaya geçirmediklerinden bir açık görünüyor. Bununla ilgili kurumsal kimliğin yanında Bakanlığın da durumu değerlendirmesi gerektiğini düşünüyorum. Arz-talep dengesine göre lisans alıyor da belli bir süre içinde eğer o işletmeye yönelmiyorsa iptal edilmesi gerekir çünkü ona göre de bu kez lisans verilemiyor talebin karşılandığı düşünülerek, böyle bir açmaz var.

Keza, kurumda iş güvenliğiyle ilgili yetişmiş personel sayısı 53 ve verilen ücret de 1.200 TL. Belki de bütününe baktığımız zaman göreceğimiz şöyle bir durum da var, biz bunu alt komisyonda tartışmıştık: Kurum kendi içinden bir şirket üreterek kendi iç hizmetlerinin bir kısmını da onlara yaptırmaya başlamış. Onunla ilgili Sayıştay da dönüşmesi gerektiğini söylemişti, Genel Müdürümüzün de itirazı vardı. Buradaki çoğu arkadaşımız kurum yöneticiliği yaptılar. Sayın Genel Müdürün söylediğini ben anlıyorum ama yasal anlamda mevzuata da uygun değil. Buradaki sürecin de mevzuata hem uygun olması gerekiyor hem taşeronda görünen, diğerlerine göre ücreti daha düşük olan, daha ucuz iş gücüyle daha çok verim alınmaya çalışılıyor. Kurumda yetişmiş eleman bir süre sonra burada kendini geliştirdiğini fark ettiği an kurumdan ayrılıyor. Böyle olunca kurum bir yerde eğitim kurumu görevi yapıyor, o diğer taraftaki kurumlara geçiş sağlıyor çünkü ücret dengesinin lehinde olduğu yere gidiyor, bu da doğal bir olay. Bunun da düzene girmesi gerektiğini, yasal bir düzenlemeye de ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, çok tehlikeli iş yeri sınıfında yer alan TEİAŞ çalışanlarının yeterli ölçüde eğitim almadıkları yine yansıyan rapordan görülüyor. Burada iş kazaları ve benzer durumlarla ilgili rakamsal veriler de var. Ayrıca bu kurumun bir özelliği daha var; içinde bulunduğumuz ve hepimizi çok üzen, her gün de şehit haberleriyle acısını hissettiğimiz teröre de açık bir kurum. Bu kurumu bir bütün olarak düşünmek lazım yani üretimi, dağıtımı, bununla ilgili kurumsal yapının varlığından hariç bir de terörün yarattığı risk var. O konuda da kurumsal olarak sanırım öneriler geliştiriliyordur, öyle bir sistemin de uygulamada gerekliliği var.

Bütün olarak, Sayın Genel Müdür oradaki toplantıda da Sayıştaya biraz sitem etti ama ben yine söylüyorum, Sayıştaya kurumun teşekkür etmesinin çok gerekliliğine inanıyorum çünkü yeni kurulan bir KİT yani tekel keşke geçmişte de bazı denetimlerde bu kadar irdelenseydi de onlara yol gösterici ve destek olsaydı diye düşünüyorum. Bu anlamda elektrik enerjisi yani elektrik üretimindeki maliyetlerdeki denge oynamasının fiyata yansımalarının son müşteriye erişiminde yarattığı yükün de sistem işleyişindeki sorunların da etkisi olduğunu belirtiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Özdiş, buyurun.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kurumumuzun değerli yöneticilerine verdikleri bilgilerinden dolayı, işte, Sayıştay denetçilerimize çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, EPDK'nın 2015 Aralık ayında yayınladığı Dağıtım Sistemi Gelirinin Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ'e göre dağıtıcı şirketlere yeni rant kapıları açılmış, milyonlarca liralık ek gelir elde etmelerinin önü açılmıştır. Söz konusu tebliğe göre bundan böyle şirketlerin temsil, ağırlama, sosyal sorumluluk, danışmanlık gibi giderleri faturalara yansıtılabilecektir. Oysa ki dağıtımın altyapısının mülkiyeti TEDAŞ'a ait olup işletme hakkı devir sözleşmesinde reklam geliri hakkı devredilmemiştir. Yine, ayrıca üçüncü şahıslar tarafından TEDAŞ mülkiyetindeki tesislere zarar verilmesi durumunda sigorta şirketinden veya ilgiliden alınan tazminat şirketlerin geliri sayılmıştır. Yani bu ne demek? Kamu mülkiyetinde bulunan taşınır veya taşınmazların hasara uğraması sonucu alınan tazminat bunların hasarlarının giderilmesi için harcanmayacak, yalnızca işletme hakkına sahip olan şirketin kasasına gelir olarak girebilecektir. Yine, aynı tebliğe göre dağıtım şirketleri başka kişi, kurum veya şirketlere bakım onarım hizmeti veya danışmanlık hizmeti verebilecek, doğal tekel oldukları bu sektörde sermaye ve tekel güçlerini kullanarak rekabet ortamını bozucu bir duruma sebebiyet verebileceklerdir. 6446 sayılı Yasa'ya göre dağıtım şirketlerinin dağıtım faaliyetiyle ilgili bulunmayan mühendislik, müşavirlik hizmetleri vermesi olanağı bulunmamaktadır. Bu tebliğ açıkça bir skandaldır. Şimdi, Sayın Genel Müdürüm "Bu konu bizimle direkt ilgili değildir." diyecek ancak ben bu konuyla ilgili, çok eski bir TEİAŞ personeli olarak, yöneticisi olarak ne düşündüklerimi merak ediyorum. Yani bunu vatandaşımızın sırtına yüklenmiş çok ağır bir yük olarak düşünüyorum.

Yine, mahkeme kararıyla iade edilen kayıp ve kaçak bedelleri yeniden kullanıcılardan tahsil ediliyor. Bu konuyla ilgili Sayın Genel Müdürüm ve çalışma arkadaşları bizleri aydınlatırlarsa iyi olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Karakaya, buyurun.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Şimdi, efendim, ben biraz mali tablolarla ilgili olarak bir iki konuyu hem sormak istiyorum hem de bazı konuları da gündeme getirmek, dikkat çekmek istiyorum.

Şimdi, tabii, biz burada kurumun kârlılığını, verimliliğini değerlendirirken de mali tablolar üzerinden hareket ediyoruz. Onun için öncelikle mali tabloların doğruluğu genel standartlara, uluslararası standartlara uygunluğuyla alakalı, denetimden geçmiş olmasıyla alakalı.

Şimdi, öncelikle şunu söyleyeyim ki tabii, büyük bir kaynağı yöneten bir kurum ve gerçekten işlevsel olarak da hakikaten önemli, sektörümüzün önemli bir görevini yerine getiriyor. Bu kurumlarda, özellikle enerji şirketlerinde maliyet muhasebesinin önemini biliyoruz ama bizim KİT'lerde -genellikle dün PTT'de de konuşuldu, kurum kendisi bu konuyu gündeme taşıdı- maliyet muhasebesinin önemi de son derece yüksek. Hele hele burada bu kurum ve diğer enerji şirketleri için özellikle o hazır bulundurma maliyetleri olarak ifade edilen, "stranded cost"ların dağıtımı, bir şekilde dönemler itibarıyla dağıtımı son derece önemli çünkü mali tabloların sonuçlarını çok önemli bir biçimde etkileyebiliyor. Bu noktada maliyet muhasebesi sistemi nedir, ne değildir, nasıl yapılıyor, onu bilmiyorum ama bunun önemine ben bir dikkat çekmek istedim. Şöyle hemen bilançodan, gelir tablosundan bazı konulara baktığınızda böyle pek anlamlandıramadığım bazı şeyler oldu, bu sektörü çok yakından bilmediğimden de kaynaklanan bir durum olabilir. Örneğin stoklar kalemi hemen gözüme çarptı. Burada ilk madde malzeme stokları 70 milyon civarında, işte, bilançoların düzenlendiği tarih ve dönemlerin parasal ifadesiyle. "Verilen sipariş avansları" diye bir kalem var bu stok ana grubu içerisinde. Yine benim burada gördüğüm kadarıyla, 1,4 milyar TL. Yani, stok ana kalemine baktığımızda 70 milyon liralık bir ana kalemin içerisinde 1,5 milyar verilen sipariş avansı var. Bu, teknik anlamda, bir stok almak için önceden verilen peşin para anlamına geldiğine göre... 2014'te bu 1,4; 2013'te de 1,4 yani böyle bir yatay seyir de izliyor. Ben bunu bir anlamak istedim yani nedir, 1,4 milyar TL önceden ödenmiş sipariş avansı ve yıl sonları itibarıyla da iki yılın sonucunda da aşağı yukarı aynı rakamı ifade ediyor. Bunun mutlaka bir açıklaması vardır, ben bunu öğrenmek istedim.

Şimdi, yine, tabii, sonuçları, dediğim gibi, maliyet muhasebesinde -ki burada o hazır tutmayla alakalı olarak maliyetlerin dağıtımının son derece önemli olduğunu söyledim ama- dönemler itibarıyla satışların maliyetine baktığımızda, aslında bir değişken maliyet yapısının olduğunu işaretini de veriyor. Orada çok bir anormallik gözüküyor ama yine de iki dönemin gelir tablosunda dikkatimi çeken bir şey oldu. "Diğer faaliyetlerden olağan gider ve zarar" kalemi var önceki dönem olarak, 2013 yılını kastediyor, 179 milyon. 2014 yılı gelir tablosunda ise bu kalem 19 milyon yaklaşık olarak. Dolayısıyla, bu kadar önemli bir düşüşün sebebi nedir, bir ayarlama bir şeyler mi oldu, yoksa 2013 veya 2014 yılının özel bir durumu mu vardı ve buradaki bu rakamların diğer dönemlerini, gelecek ya da geçmiş dönemleri ilgilendiren tarafları var mıydı, onu merak ettim.

Yine, iki dönemlik verilere baktığımızda, olağan dışı gelir ve kârlar 2013 yılında 656 milyon, 2014 yılında ise 107 milyon yani burada da bir düşme söz konusu olmuş. Bunlar, tabii, sonuçlara yansıyan hususlar ama bu kalemlerin özelliklerine, fonksiyonlarına baktığımızda bu kadar farklılıkların olmasının mutlaka bir izahının da olması gerekir. Ben KİT'lerin mali tablolarında ana kalemlere genellikle bakıyorum, bugüne kadar gördüğümüz hesaplarda kıdem tazminatlarının, bu yüklerin mali tablolara yansıtılmadığını görüyordum hep ve burada kıdem tazminatı yüklerinin bilanço ya yansıtılmış olduğunu da gördüm. Yani, dolayısıyla, onun için de teşekkür ediyorum.

Yani, bunlara yazılı da cevap verilebilir, eğer hazır bir bilgi varsa almaktan da memnun olurum.

Çok teşekkür ediyorum, tekrar başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Teşekkür ederim Başkan.

Sayıştay hemen bir cevap verebilirse ona göre bir değerlendirme yapacağım. Bu Roma rakamıyla 5'inci sayfada 2014 raporu... Net satış hasılatı var, bin TL bazında 8 milyarlık bir hasılat... Gördünüz mü?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Net satış hasılatı.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 8 milyar değil mi?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Evet. 2010'da o, Sayın Milletvekilim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam, 2010'u konuşuyorum ama 2014 raporunda tüm alım tutarı var, 158 milyon değil mi o da? Bu tüm alımla neyi kastediyorsunuz?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Mal ve hizmet alımları.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yani, enerji alımını kastetmiyorsunuz değil mi?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Hayır. Enerji almıyoruz zaten Başkanım, bu sadece sistem kullanım bedeli alıyor verilen enerjilerden, öyle diydim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yani, "sistem kullanım bedeli" diyelim, tamam.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Yani, geliri sistem kullanım bedeli.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam, teşekkür ediyorum.

Evet, sektör tekel konumunda ve çalışanlarıyla, cari yapısıyla da büyük bir kuruluş. Tabii, bunu da sadece bu elektrik dağıtımı üzerinden değerlendirmek, işte, "Şurada şu trafo yapılmış, burada bu trafo yapılmış." anlamında değerlendirmek ya da işte, "Şu üretim tesisinden alınmış, bu dağıtıcılara verilmiş." şeklinde değerlendirmek değil, kuruma bir bütün şeklinde bakmak gerektiğini düşünüyorum. Şimdi, buna bakarken de burada kayıp kaçaklara bakıyorum yani aldığınız enerji ve çıkış

enerjisine bakıyorum, yüzde 2,5 bir kayıp var. Bu da, aslında, dediğiniz gibi -dünya standartları yüzde 3 civarında ve kurumun ortalaması da yüzde 2,5- başarılı bir kayıp aslında. Ama, hiç burada kaçak yok arkadaşlar. Bravo! Sayın Genel Müdürüm, kaçak diye bir şey yok değil mi? Kaçak olmaz.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Kesinlikle kaçak kullanamazlar, hayatlarıyla oynarlar.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bravo! Teşekkür ediyorum.

Elektrik enerjisinde kaçak diye bir olay olmaz arkadaşlar, teknik olarak kayıp vardır. Kayıpta da Türkiye ortalaması yüzde 2,5. Dünya standartlarına göre çok uygun ve altında bir olay. Kaçak da bizim uydurduğumuz, siyasilerin uydurduğu ama başkasının suç olarak yapmış olduğu bir şeyin bedelini adam gibi vatandaşlık görevini yerine getirenlerin ödediği bir ücret. Mesela, bizim kentimiz Kocaeli veya SEDAŞ bölgesinde kayıp kaçak oranımız Avrupa ve dünya standartlarının altında resmî olarak, bunların belgeleri de var yanımda. Bakın, kayıp kaçakta Türkiye ortalaması, en son sormuş olduğum soruya verilen cevapta yüzde 15 arkadaşlar. Bunu teknik olarak hadi dağıtım şirketlerinin şehir içi ve merkezlerde kaybın biraz daha fazla olduğunu ve Avrupa standartlarının da yüzde 6 civarında olduğunu -iyi biliyorum- düşünürsek Kocaeli’deki kayıp oranı dünya ve Avrupa standartlarının altında ama Kocaeli halkı yüzde 15 kayıp kaçak bedeli ödüyor orada. Kaçak diye bir olay yok, başkasının kaçak olarak kullandığı, suç işleyerek kullandığı bedeli ödüyor ki rakamımız çok düşük, Kocaeli halkı bunu yapmıyor, başka bölgelerde yaşayan vatandaşlarımız yapıyor ve bunun şeyini biz ödüyoruz ama bunu da aydınlatmanız için teşekkür ederim Sayın Genel Müdürüm. Kaçak olmaz değil mi, kayıp vardır sadece bu işte. Böyle bir durumla karşı karşıyayız.

Şimdi, bütün kurumlarda olan sıkıntılardan bir tanesi de burada var. Bu müşavir hizmetlerine atanan personel. Yine Genel Müdür “Biz çekilirsek bu kurumu hiç kimse çalıştıramaz.” dedi. Kurum gerçekten bir eğitim kurumu hâline dönüşmüş bu nedenle de kurum fire veriyor ama mevcutları da müşavir ve başuzman kadrolarıyla hem kırsalda hem de merkezde -rakam yaklaşık 61 taşrada, 15 artı 31 müşavir olmak üzere 45-46 civarında da merkezde- atıl durumda. Bunların nedenlerini hepimiz biliyoruz değil mi? Bunlar ya cemaatçidir ya Fethullahçıdır ya aynı siyasi düşünceye sahip değildir. Sizi suçladığım için söylemiyorum, bütün kurumlarda bu var arkadaşlar. Gerçekten bu kurumlara okul diyorsak bu arkadaşlardan yararlanabileceğimiz alanlar mutlaka olmalı. Siyasi düşüncesinden, ideolojisinden veya inançları gereği bir cemaate yakınlığından dolayı suçlanmamalı ve bundan dolayı da pasif hâle getirilmemeliler çünkü iş akdini de feshedemiyorsunuz ve ne yapıyorsunuz, bunların maaşlarını da ödüyorsunuz ama bir kenarda da oturuyor. Bunların da kullanılması gerekiyor diye düşünüyorum. Umarım, herhâlde, gelecek dönem geldiğinizde artık yeni olmayacaksınız, bu sayı düşecektir Sayın Genel Müdürüm.

Tabii, bu kurum bir devlet kurumu. Atladık, pas geçtik, hiç konuşmadık ama 4734 sayılı İhale Kanunu’na göre yönetilmesi ve ihalelerin buna göre yapılması gerekiyor. İstisnai maddeler var hepimizin bildiği ve belli rakamlar konulmuş, o rakamların altında ihalesiz alım da yapabiliyorsunuz ama o rakamın altına çekeceğiz diye eğer alacağınız malzemeyi kalemlere böler ve gruplandırır... Burada örnekleri var, farklı günlerde bile değil, aynı günlerde yapmış olduğunuz alımlara baktığımızda bile görüyoruz. Bu, 4734 sayılı İhale Kanunu’nun arkasından dolanmak demektir ve suçtur bana göre. Sayıştayın bu tespitleri güzel. Bunun da düzeltilmesi gerekiyor Sayın Genel Müdürüm. Belki siz otuz yıldır burada işe konsantre olduğunuz için, asıl işinize konsantre olduğunuz için bunları iş körlüğü nedeniyle görememiş olabilirsiniz ama hem Sayıştay hem de biz bunları size hatırlatıyoruz. Gelecek sene umarım bu konularda ciddi düzeltmeleri sağlamış oluruz.

Yine bir milletvekilim belirtti, stok her zaman zarar yazar ama kuruma baktığımızda, TEİAŞ’a baktığımızda stokların yıllar itibarıyla arttığını görüyoruz. Hemen 4734’e döneyim, çok ilginç geldi bana, aydınlatmayla ilgili LED ampul alımı... Çok ufak bir rakam yani her tarafı hile olsa, her tarafı suistimal olsa ne olur ama usulüne uygun değil, kanuna uygun yapılmamış, bölmüş. Bulunamayacak bir malzeme değil, gidersiniz, bakkaldan bulursunuz bu malzemeyi. Bunlar için özel bir alım gerektirecek bir durum yok yani özel satıcısı olan bir mal ve meta değil bu. En basit örneğini veriyorum ben size. Hani “Bu kadar büyük rakam, ciro içerisinde 170 bin liralık, 200 bin liralık bir şeyi mi konuşuyoruz?” denilebilir ama biri de aynıdır, bini de aynıdır, yüz bini de aynıdır. Bunlara dikkat edilmesi gerekiyor diye düşünüyorum. Kurumda bu eksiklik var ama sizinle beraber ciddi anlamda hem stoklar hem de bu 4734 sayılı İhale Kanunu’na uyulacağını ve düzeltileceğini düşünüyorum. Hizmet alımlarında da aynı sıkıntı var.

Bir de enerji iletim hatlarının uzunluğu yüzde 4,1 artmış. Nereden? 2013’ten 2014’e. Şimdi 2015 rakamlarını siz verdiniz ama Sayıştay raporlarında 2014 olduğundan görüyoruz ki yüzde 4,1 artmış. Arızamız da yüzde 17,4 artmış, arıza sayısı. Ben şöyle yorumladım bunu: Ya kedi üremesi arttı arıza sayısı arttığına göre Türkiye’de... Gerçi mart ayındayız, normaldir kedilerin trafolarla girmesi normaldir. Ama, çok kötü olan şey, yüzde 43,1’inin arıza nedenlerinin bilinmiyor olması. Yani, direkt bunun karşısına “kedi” yazabiliriz herhâlde. Bilinmiyorsa bunların bilinmesi gerekiyor. Herhâlde SCADA sistemi devreye girdiğinde, tam anlamıyla kullanılmaya başlandığında bu arıza sayısının düşeceğine ve nedenlerini de bilip tedbirlerimizi alacağımıza inanıyorum.

Evet, raporlara falan geçmeyeceğim.

Kurumsal kaynak planlaması arkadaşlar. Belki gına gelecek size, ben de bunu anlatmaya devam edeceğim. Bu, kurumda da çalışmıyor. Meteksan firması var, değil mi, doğru söylüyorum değil mi? Bilgi İşlem Daire Başkanı buradaydı. Bu sıkıntı sizde yok, her tarafta var. Herkese bir kazık atmış bu Meteksan; iflasını da istemiş, kurtulmuş. Gerçi siz para ödememişsiniz, çok fazla sıkıntı gözükmüyor sizde ama KİT Komisyonu bir iyilik daha yapmak istiyorsa, bu kurumsal

kaynak planlamasıyla ilgili mutlaka kurumları birleştirecek bir tavsiye sunmamız lazım Başbakanlığa, Bakanlığa. Bütün kurumlarda bu iş var diyorum.

Aslında sunumunuz görsel olarak güzeldi Sayın Genel Müdürüm, çok hızlı geçtiniz şeyleri. Biz takip etmekte, karşılaştırmakta biraz sıkıntı çektik. Sizi ödüllendirmemiz lazım en iyi sunum yapan kurum olarak şu ana kadar görüştüklerimizde. İnşallah gelecek dönem daha iyi olur.

Yalnız, burada sunumlarınızı yaparken mesela ben şeyi soracaktım, kaçırdım orada. Bunu cevaplarsanız memnun olurum. 27'nci sayfasında sunumunuzun, enerjinin nerelerden üretildiği var; hidroelektrik santrallerinden, RES'lerden, termik santrallerden. Bunların da -belki sizin konunuza girmeyebilir ama- birim fiyatları nedir, paçal olarak birim fiyatları nedir?

Canlı bakım ekipmanları... Bu ilginç bir konu. Yani, canlı bakım yapıyorsunuz o büyük hatlarda, otobanlarda -kara yolu olarak söylemiyorum tabii bunu- elektrik üretim hatlarında. Güzel, gerçekten şimdiye kadar çok yapılmış bir olay değil. Yurt dışında nasıl yapılıyor, onu bilmiyorum ama tabii bunların ekipmanlarının falan da Türkiye'de geliştirilmesi... Böyle, bizim ekipmanlarımızla mı yapılıyor bu canlı bakımlar, bunu merak ettim.

Bir de Çanakkale'nin altından geçirdiğimiz kablo... Aynı Devlet Demir Yollarında yaptığımız gibi bütün elektronik aksamlarını Çinliler yapıyor da, altını Cengiz İnşaat yapıyor, milletin anasına küfreden. Bu da böyle bir şey mi? Yani, kabloyu biz mi ürettik, Türkiye'de mi üretildi, Türkiye'de üretilen bir kablo mu, yoksa sadece biz oradaki ameliği mi yaptık yani kablounun denizden geçirilmesi işini mi üstlendik?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Ameliğini de biz yapmadık, firması yaptı.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Olabilir yani “biz” derken şunu söylüyorum: “Biz” derken TEİAŞ'ı veya bizi kastetmiyorum yani Türk şirketi mi yaptı veya üretti kabloyu, hizmeti de bir Türk şirketten mi aldınız, bunu merak ediyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Evet, teşekkürler Sayın Akar.

Onu görünce ilk, kabloları yapabiliyor muyuz diye ben de sormuştum.

Evet, şimdi cevaplar Sayın Genel Müdürümüz.

Buyurun Sayın Tümer.

ZÜLFİKAR İNÖNÜ TÜMER (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bütçesinin yüzde 98'ini mi “Yatırıma aktarıyoruz” dedi Sayın Genel Müdürüm? Bilmiyorum yani ciddi bir miktarını...

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – 2013'te yüzde 100, hatta yüzde 115 falan oldu, tekit yedik “Yatırım bütçenizi geçtiniz.” diye. 2014'te “Aman işte, firmaların şeyini 2016'nın ocak ayına sarkıtalım.” diye onu yüzde 100'de bıraktık, 2015'te de yüzde 96.

ZÜLFİKAR İNÖNÜ TÜMER (Adana) – Yani, bu önerileriniz kısmında, sorunlar ve çözümler kısmında -Kamu İhale Kurumunda- tabii rekabeti daha artırmak, bu kadar büyük rakamlarda ihale yapan bir kurum adına hem rekabeti hem daha uygun fiyatla ihaleye girebilecek yüklenici sayısını artırabilmek için önerdiğiniz yüzde 50 iş bitirmenin daha aşağı çekilmesi konusunda aslında bizim yapabileceğimiz şeyler var. Doğru söylüyorsunuz, bu, Medisin işi. Bir yasayla bu daha düşük bir alt sınıra getirilip o limit de sizin takdirinize bırakılabilir. Yani, yüzde 25'ten yüzde 80'lere kadar bir iş bitirme belgesi istenebilir. Bunu önemsiyorum bu bütçenin daha etkin kullanılması adına.

Söylediğiniz önerilerin içerisinde, işte Çevre Bakanlığının hazırladığı, özellikle termik santraller konusunda belli bölgelere izin verildiği söyleniyor. Tabii, aslında belki buranın konusu değil ama bir yerde söylenmesi gerekiyor. Adana'da Yumurtalık ilçesinde 14 tane termik santrali izni verilmiş Enerji Bakanlığı tarafından herhâlde. Bu, çevresel etki değerlendirme raporlarında her santralin tek tek çevresel etki değerlendirme raporları yapılıyor. Hâlbuki 14 tane termik santral aynı havza içerisinde, aynı denize, aynı havaya zarar veriyor. Burada bir yanlışlık var. Yani, bu ülke hepimizin. Bunu değerlendirirken bunlara çok dikkat etmek gerekiyor. Buradan özellikle Kalkınma Bakanlığına bunu hatırlatmak istiyorum. Yani Planlama Teşkilatı kaldırıldı maalesef. Kalkınma Bakanlığı diğer bakanlıkların üstünde bir kurumken, Planlama, şimdi, sıradan, herhangi bir kurum hâline getirildi. Bunu çok doğru bulmadığımı tekrar buradan ifade etmek istiyorum.

Bu, üretim portföyünde yenilenebilir enerji kaynaklarının sanki iletim hatlarına zarar vereceği gibi bir algı oldu, yanlış olabilir konum olmadığı için. Bunu anlayamadım. Tabii, en çok taraftarı olduğumuz şey, bu yenilenebilir enerji kaynaklarının artırılması konusunda. Bunun için ne yapmak gerekiyor? Olumsuzluk gibi algıladım bunun artmasını.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Yani, çok lisans verdiğimiz hâlde yapan yok.

ZÜLFİKAR İNÖNÜ TÜMER (Adana) – Öyle mi? Ben yanlış anlamışım, özür dilerim. Yani burada...

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Bağlantı görüşü vermişiz, tahsis vermişiz...

ZÜLFİKAR İNÖNÜ TÜMER (Adana) – “Puant santrallerinin oranının artmasının sistem işletmeciliğini daha güç konuma getireceği” diye bir ifade var. Yanlış mı anladım? Tamam, onda bir sıkıntımız yok.

Ben kurumunuza, Sayıştayımıza, bütün ilgili kurumlara çok teşekkür ediyorum bu çalışmanızda.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Tümer.

Sayın Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkanım, alt komisyonda da dile getirmiştım. Sayın Genel Müdür de bunun maliyetinin yüksekliğini anlatmıştı ama ülke genelinde yüksek gerilim hatlarının geçtiği yerlerin altında yerleşim yerleri bulunuyor. Yalnız İstanbul'da halkın yüzde 7'si yüksek gerilim hattının altında yaşamakta. Bilim adamlarında artık bunun kesinlikle insan sağlığına zararlı olduğu yönünde, özellikle son dönemlerde de ciddi paneller, toplantılar, görüşler oluşuyor.

Şimdi, kuruma getireceği yük olabilir ama bunun kurumun görevlerinden biri olduğunu düşünüyorum. Bu yüksek gerilim hatlarının yer altına alınması yönünde de bir çalışma yapılmasının yararlı olacağını düşünüyorum. Çünkü, insan sağlığının her şeyin önünde geldiğini düşünerek bu önerimi yinelemek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Özdiş, buyurun.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Ben Sayın Genel Müdürüme bir şey sormak istiyorum.

Adana'da özellikle -işte arkadaşlarımız biliyor- yaz aylarında, kış aylarında, çok soğuk ve çok sıcak dönemlerde ciddi elektrik kesintileri oluyor. Yani, vatandaşlar da sürekli bizleri arıyorlar. Bu konuyla ilgili sizin nasıl bir dahliniz olabilir, nasıl bir yönlendirmeniz olabilir? Düşüncelerinizi öğrenmek isterim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi, soruların birçoğu hazırlık gerektiriyor. Ancak, kısaca, hazır cevap verebileceklerinizle ilgili olarak... Çünkü, toplantımız da epey uzadı. İçeride oksijen seviyesi epey düştü.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm, sözü size veriyorum.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle, biz Sayıştayımıza yani çok teşekkür ediyoruz önerileri için. Öyle onları eleştirmek maksatlı değil ama bazı şeyler var. Hani, masa başından yazmakla bu sorunların çözülmesi mümkün değil.

Şimdi, sırayla geliyorum. Şimdi, Çanakkale kablosu... Yani, aklımda kalanlara cevap vereyim. Hepsini not aldık. Sonra hepsine bir daha yazılı cevap vereceğiz.

Şimdi Çanakkale Boğazı'nın altından geçirdiğimiz kablo Prysmian Şirketi tarafından İtalya'da üretiliyor. Bu firmanın Türkiye'de de fabrikası var. Yalnız, 400 kilovolt denizaltı kablosu sade üretiliyor, 400 kilovolt yeraltı kablosu üretiliyor şu anda ülkemizde.

Canlı bakımla ilgili özellikle bir şey geldi. Canlı bakım ekipmanlarına şu anda ilk yeni başladığımız için ben Genel Müdür Yardımcısıyken bu heyetin de Türkiye sorumlusuydum. Yani, bu, hayata geçirilemez diye bakılıyordu ama biz bunu hayata geçirdik. Şu anda dağıtım şirketleri, özel sektör santral işletmecileri de bizden bu konuda yardım istiyorlar. İnşallah, bundan sonra ülkemizde yani enerji kesmeden her türlü çalışmayı yapabilecek bir seviyeye geleceğiz ama bu kısa dönemde olmayabilir.

Şimdi, Fransa'nın RTE şirketiyle çalıştık biz bu konuda. Onlar da Fransa'nın iletim şirketi. Şimdi burada o kadar şey söylendi ki çoğunu not almaya çalıştım. Mesela, Fransa, RTE şirketinden izin almadan kimse hiçbir yere bir santral yapamaz. Onlar derler yani "Şu bölgeye yaparsanız biz bunu iletim sistemine bağlarız, yapmazsanız da bu iletim sistemine bağlamayız." Mesela bizim ülkemizde böyle bir şey yok.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bizde Recep Tayyip Erdoğan...

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Yok, o değil.

Şimdi. Çevre Bakanlığımızın şöyle bir şeyi var Sayın Başkanım: 3 tane yerin dışında bu ithal kömürü santrali yapmak ihtimali biraz zor. İşte Adana bölgesi, Bandırma Körfezi, Zonguldak tarafı. Biz diyoruz ki: Diğer yerlerde de, mesela Trakya'da biz özellikle istiyoruz santral yapılmasını. Çünkü, Trakya'nın arz güvenliği için ta Keban, Atatürk, Karakaya santrallerinde üretilen enerjiyi boğaz atlama hatlarıyla önce Ümraniye ve işte Vaniköy, oradan ta İkitelli'ye kadar taşımak zorunda kalıyoruz.

Dolayısıyla, İstanbul'un ikinci alternatif beslemesi için bu Çanakkale Boğazı'nın altından denizaltı kablosunu geçirdik. Bunlar çift devre, altı kablo. İkincisinin ihalesini yaptık. Onu da yapan firma, bunu denizin altına gömüyor zaten. İkinci ihale, şu anda işte üç dört ay sonra onun da serim işi bitecek. Dolayısıyla, bu Çanakkale Körfezi'nde olan, 15 bin megavata yaklaşacak ilerideki gücün 4 bin megavatını şu anda İstanbul'a bu kablolar vasıtasıyla taşıyacak olacağız. Bunun kazmasını, işçiliğini, hepsini firması yaptı. Biz Türkiye olarak sadece parasını ödedik Sayın Vekilim.

Şimdi, burada başka bir...

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, diğerlerine...

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Şimdi, stok konusu gündeme geldi.

MEHMET AKYÜREK (Şanlıurfa) – Yazılı da verebilirsin on beş gün içinde.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Yok, yok, ben şimdi vereyim de yazılı da yine veririm. Aklımdakilerin cevabını vereyim.

Özellikle, mesela sizin Hilvan-Viranşehir enerji iletim hattı...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Buna cevap vermeyin.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Nasıl?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – O soruya cevap vermeyin.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Zaten bu soruya biz nasıl cevap vereceğimizi de bilemiyoruz. Şimdi, bu ihaleyi yapmışız. İhaleyi alan firma iflas etmiş. Tekrar onun namı hesabına bir ihale yapmışız. Onu alan firmanın da ekonomik durumu iyi değil. Bu hat ne zaman biter, biz de bilmiyoruz yani cevap bu.

MEHMET AKYÜREK (Şanlıurfa) – Genel Müdürüm, o zaman fiyatı çok düşük yapıyorsunuz.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Öyle değil. Onunla ilgili de bilgi vereyim. Ben her sene bütün trafo merkezi ve iletim hattı yapan müteahhitlerimizi toplarım, işte onlar da sizin gibi der ki: “Ya, sizin yaklaşık maliyetiniz düşük. Ben de onlara böyle şöyle çıkarım: Bak, şu ihalede yaklaşık maliyetimiz şu. Sizin 15 tane firmanın verdiği tekliflerin hiçbirisi bizim yaklaşık maliyete bile yaklaşmamış. Bizim yaklaşık maliyetimizin düşük olduğunu o zaman sorgulama hakkınız olmaz derim onlara. Niye? Hani, gelen tekliflerden büyük bir kısmı, bizim yaklaşık maliyetin üstünde olsa biz o zaman kendimize diyeceğiz ki: Acaba biz yaklaşık maliyette bir hata mı yapıyoruz? Onlar iş almak için öyle... Hatta biz yüzde 20 de kâr payı koyuyoruz. Biz bütün ihalelerimizi Kamu İhale Kanunu'na göre yapan bir kuruluşuz ama bölgelerde çok acil şeyler olabiliyor. Mesela, 8'inci iletimle ilgili şey şimdi çok önemli bizim için. Bunu biz mutlaka incelettireceğiz ve sonucunda sizin bu Komisyonunda olan herkese de bildireceğiz inşallah.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, teşekkür ediyorum. Lütfen, yazılı olarak cevaplarınızı verin.

İstiklal madalyası almış şehrimiz konusunda hassasiyetinizi de özellikle...

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Şanlıurfa'ya yeni Kırılık TM'yi daha geçen hafta devreye aldık ama sayın vekilim şimdi biraz önce dışarıda yakaladı “Yine de o da yetmiyor.” dedi. İnşallah, tekrar değerlendireceğiz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Ben teşekkür ediyorum bütün Komisyonumuza, başta zatlalınız olmak üzere.

Bir yemek vermek istiyoruz.

BAŞKAN – Bir bakalım, bir oylayalım, ondan sonra.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Peki, yemeği de mi oylayacağız?

BAŞKAN – Türkiye Elektrik İletim AŞ'nin 2013 ve 2014 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibranıza sunacağım.

2013 yılını okutuyorum:

Sonuç:

Türkiye Elektrik İletim AŞ'nin 2013 yılı bilançosu ve 1.037.168.512,28 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

2014 yılını okutuyorum:

Sonuç:

Türkiye Elektrik İletim AŞ'nin 2013 yılı bilançosu ve 1.422.558.112,85 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Son sözümüzü Sayın Genel Müdürümüze veriyorum teşekkür için.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ M. SİNAN YILDIRIM – Sayın Başkanım, ben de başta bütün Komisyonumuz olmak üzere zatlalınıza ve bütün milletvekili arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Yalnız, burada söylemek istediğim bir şey vardı, söyleyemedim, içimde kalsın. Ben işte bu 31 Marttan sonra Genel Müdür oldum. Hiç kimseyi de henüz daha görevden alıp hiçbir şey yapmadım ve şu anda müşavir olan arkadaşlarımızı da çeşitli başkanlıklara dağıttım, onları aktif hâlde çalıştırıyoruz.

Teşekkür ediyorum herkese.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Böylelikle, Türkiye Elektrik İletim AŞ'nin 2013 ve 2014 yıllarına ilişkin bilanço ve netice hesaplarının Komisyon görüşmeleri tamamlanmıştır.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 12.59

İKİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 13.12
BAŞKAN: Fatih ŞAHİN (Ankara)
BAŞKAN VEKİLİ: Uğur AYDEMİR (Manisa)
SÖZCÜ: Kasım BOSTAN (Balıkesir)
KÂTİP: Halil ELDEMİR (Bilecik)

BAŞKAN – 26'ncı Yasama Dönemi Birinci Yasama Yılı'nın 6'ncı Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

2.- Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2012, 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2012, 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmelerine başlıyoruz.

Öncesinde, Sayın Genel Müdürümüzden başlayarak toplantımıza katılan kurum yetkilileri ile diğer kuruluş temsilcilerinin Komisyonumuza kendilerini tanıtmasını rica ediyorum.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, sunumunu yapması için sözü Sayın Genel Müdürümüze veriyorum.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, Sayıştayın, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının, Hazine'nin, Kalkınma Bakanlığının, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun sayın kıymetli temsilcileri; konuşmama başlamadan evvel hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi 2001 yılında TEAŞ'ın 3'e bölünmesi sonucunda kurulmuş bir kamu iktisadi teşekkülüdür.

Faaliyetlerimize baktığımızda, yap-işlet, yap-işlet-devret ve işletme hakkı devir santrallerinin üretmiş olduğu elektrik enerjisini on beş-yirmi yıllık sözleşme süresi boyunca satın almak, bunların EÜAŞ'la parçalanması sonucunda maliyet bazlı fiyatlandırma mekanizması çerçevesinde piyasaya yumuşak bir fiyat geçişini sağlamaktır. Bununla beraber, Bakanlığımız politikaları çerçevesinde, uluslararası anlaşmalar kapsamında ithalat ve ihracat faaliyetlerinde bulunmaktadır. Ayrıca, teşekkülümüz, yasal düzenlemelerle kendisine verilen görevler çerçevesinde, kamunun yükümlülüklerini üstlenerek yeni enerji alışı ve satış anlaşmaları imzalama yetkisine sahiptir.

Teşekkülümüzün misyon ve vizyonuna baktığımızda, misyonumuz, kamu adına elektrik enerjisi ticaretini genel ekonomi ve enerji politikaları çerçevesinde yaparak güçlü, şeffaf, rekabetçi bir elektrik piyasası oluşumunda öncü, faaliyetlerinde bilişime ve gelişime açık, verimli, etkin ve güvenilir bir şirket olmaktır; vizyonumuz, elektrik enerjisi piyasasında mevzuatla verilen görev ve yetkileri daha etkin, şeffaf, verimli bir şekilde icra eden, kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde faaliyet gösteren bir şirket olmaktır.

Yönetim kurulumuz, 1 başkan, 5 üyeden oluşmakta. Üyelerimizden 4'ü tamam, 1'i eksik; o da genel müdür yardımcısı kadrosunda atama beklemektedir.

Organizasyon şemamız: Yönetim kurulumuz başta, ona bağlı yönetim kurulu büro müdürlüğü ve genel müdür. Genel müdüre bağlı 4 birim ve 3 tane genel müdür yardımcısı bulunmakta ve altlarında 5 tane daire başkanlıkları bulunmaktadır. Burada da -demin de arz ettiğim gibi- 1 genel müdür yardımcısı kadromuz boş bulunmaktadır.

Personel durumumuz: Toplamda 204 tane çalışmamız bulunmakta. Bunların 52'si memur, 140'ı sözleşmeli ve 12'si de daimî işçidir. Teşekkülümüzün 46 yaş üzerinde görev yapan 107 tane personeli bulunmakta, bu da orana baktığımızda yüzde 52'5'lik bir oranı oluşturmaktadır. Dolayısıyla, personelimizin genç olduğu söylenemez.

Teşekkülümüzün sermayesi 179 milyon olup bunun 112 milyon lirası ödenmiş, 67 milyon lirası ödenmemiş sermayeden oluşmaktadır.

İştiraklerimiz: 1 iştirakimiz bulunmakta; AKTAŞ Ticaret AŞ ve buradaki yüzde oranımız yüzde 15 olarak belirlenmiştir.

Lisansımız: Teşekkülümüzün toptan satış lisansı 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu çerçevesinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun yapmış olduğu yeni düzenlemeyle 31/12/2019 olacak şekilde tedarik lisansına dönüştürülmüştür.

Enerji alış ve satış portföyümüze baktığımızda, alış portföyümüz EÜAŞ, yap-işlet, yap-işlet-devret, işletme hakkı devir, EPIAŞ ve ithalattan oluşmakta; satış portföyümüz ise dağıtım şirketleri, görevli tedarik şirketleri, direkt müşteriler, EPIAŞ ve ihracattan oluşmaktadır.

Bu slaytımızda ise enerji alım portföyümüzde yer alan, EÜAŞ haricindeki santral bilgileri yer almaktadır. Toplam 8.706 megavatlık bir kurulu güce sahip ve bunun 5.810 megavatı 5 tane yap-işlet santralinden, 2.246,4 megavatı 17 tane yap-işlet-devret santralinden, 2 tane de 649,8 megavatlık işletme hakkı devir santrallerimiz mevcuttur.

Enerji alım portföyümüzde yer alan santrallerin sözleşme süreleri, kurulu güçleri ve ünite sayılarını da bu slaytta görmektediriz. Burada dikkati çeken hususlardan birincisi, Birecik HES, 672 megavat kurulu güce sahip, Ekim ayının sonunda bizden çıkacak, EÜAŞ'a devrolacak. Bununla beraber, yap-işlet-devret santrallerinden kurulu gücü yüksek olan

santrallerin 2019 yılında sözleşmeleri sona erecek. Yap-işlet santrallerinin sözleşmeleri ise, doğal gaz santrallerinin 2018 yılı sonunda sözleşmeleri biterken, ithal kömürle çalışan İskenderun Santrali'nin sözleşmesi de 2019 yılında nihayete erecektir. İşletme hakkı devir santralimiz Çayırhan da 2021 yılına kadar çalışmasına devam edecektir. HAZAR I-II ise şu anda Diyarbakır Kültür Varlıkları Koruma Derneğinin almış olduğu karar çerçevesinde zaten çalışmamaktadır, sözleşmesine yönelik işlemler devam etmektedir, mahkemede konu incelenmektedir.

2006 dönemi alınan enerjinin dağılımının yer aldığı bu slaytımızda, sizin de gördüğünüz üzere, 2006'dan itibaren EÜAŞ'tan alınan enerji, geçiş dönemi sözleşmeleri kapsamında 20 milyar kilovatlar seviyesine kadar düşmüş, bu 2012 sonuna kadar devam etmiş, 2013 döneminde geçiş dönemi sözleşmelerinin sonlanmasıyla beraber EÜAŞ'tan aldığımız anlaşma miktarları artmış, bugün de biraz azalarak devam etmektedir.

Yap-işletler ise lineer bir şekilde 40 ile 45 milyar kilovatsaatlik bir aralıkta yıllar bazında TETAŞ'a elektrik satmaya devam etmişlerdir. Yap-işlet-devretler ise 10 milyar ile 15 milyar kilovatsaat arasında enerji satarak sözleşmelerini sürdürmüşlerdir. Bununla beraber PMUM ve ithalat faaliyetleri de az da olsa portföyümüzde yer almaktadır.

2006-2016 dönemi satılan enerjinin dağılımının yer aldığı bu grafikte, 2006'dan itibaren -demin de arz ettiğim üzere- EÜAŞ'tan gelen azalma, dolayısıyla bizim de dağıtım şirketi sözleşmelerimize yansımış ve onlara yapmış olduğumuz satışlar da düşmüştür. 2013'ten itibaren tekrar EÜAŞ'tan gelen miktar artınca, dağıtım şirketleri, artı, yeni oluşan perakende şirketlerine satışlarımız artmış, bugün itibarıyla 2016 yılına yönelik olan satış miktarlarımızı da ileriki slaytta arz edeceğim.

Yıllar itibarıyla TETAŞ tarafından satılan enerjinin yer aldığı bu grafikte de -demin de söylemiş olduğumuz saygın miktarsal olarak gösterimi yer almaktadır.

2016 yılı elektrik enerjisi alım satım programı "2 Ay Fiilî, 10 Ay Programı"nın yer aldığı bu slaytımızda, EÜAŞ'tan 2016 yılı için hedeflenen 38.267 gigavatsaat, yap-işletler için 41.866 gigavatsaat, yap-işlet-devretlerden 12.965 gigavatsaat, işletme hakkı devrinden 3.601 gigavatsaat, EPİAŞ'tan iki ay fiilî olarak gerçekleşme 969 gigavatsaat, ithalatımız bulunmamakta, toplam enerji alımımız 97.668 gigavatsaat olarak gerçekleşmesi öngörülmektedir.

Satışta ise, görevli tedarik şirketlerine -perakende şirketler oluyor bunlar- 60.719 gigavatsaat, dağıtım şirketlerine 34.416 gigavatsaat, direkt müşterilere 1.460 gigavatsaat, EPİAŞ'a ise 1.073 gigavatsaat, ihracatımız bulunmakta, toplamda yine aldığımız miktar kadar satışımızın gerçekleşmesi öngörülmektedir.

2002-2015 dönemi pazar payımıza baktığımızda, 2002'deki pazar payımız ta 2006'lara kadar ortalama yüzde 75'ler civarındayken, 2006'dan itibaren başlayan ve 2007'de de azalarak 2013 sonuna kadar devam eden yaklaşık 37, 38'ler civarında bir pazar payımız oluşmuş, 2013'te pazar payımız yüzde 53'lere, 2014'te yüzde 48'lere, 2015'te yüzde 41'lere kadar gerilemiştir. 2016'da ise beklentimiz yüzde 37'ler civarında olmasıdır.

TETAŞ, Fortune 500 tarafından net satış rakamları baz alınarak yapılan sıralamada Türkiye'nin en büyük şirketleri arasında yerini almıştır. 2012'de 4'üncü, 2013'te 3'üncü, 2014 yılında ise 6'ncı olarak yıllık net satış rakamlarında derece almıştır.

Bu slaytımızda ise, 2016 ve 2030'a kadarki süreçte TETAŞ'ın alım portföyünün yer aldığı görülmektedir. Burada -demin de arz ettiğim gibi- 2018'de yap-işlet santrallerinin doğal gazları, 2019'da ithal kömürün bitmesi öngörülmüyor. 2019'da yap-işlet-devret santrallerinin sözleşmelerinin tamamlanması öngörülmüyor. Ufak HES'ler var, bunların bazıları 2025'e kadar devam ediyor, bunların kurulu güç kapasiteleri düşük. Ve işletme hakkı devir olarak da Afşin'in devralınacağı göz önünde bulundurularak yapılan bu çalışmada, 2023'te de nükleerlerin devreye gireceği ve bunlardan alım yapılacağı öngörülmüştür.

Toptan satış tarifemiz: Malum olduğu üzere, yılda 4 dönem üzerinden toptan satış tarifemiz belirlenmektedir. Bunlar ocak, nisan, temmuz ve ekim dönemlerini ihtiva etmektedir. Bu dönemlerdeki toplam satış tarifelerimiz oluşturulurken Hazine Müsteşarlığının bize yönelik olarak kâr öngörülleri, kurumun işletme giderleri, satın alınacak enerjinin maliyeti, Kalkınma Bakanlığının öngördüğü döviz kurları esas alınarak tarifelerimiz belirlenmektedir. Ayrıca, tüketicilerin bölgeler arası maliyetten kaynaklanan fiyat farklılıklarından korunması amacıyla uygulanan fiyat eşitleme mekanizması teşekkülümüzce de yürütülmektedir.

Yansadaki slaytımızda ise, TETAŞ'ın yıllar itibarıyla hem döviz hem de TL bazlı toptan satış fiyatları görülmektedir.

2015 yılı kâr-zarar tablomuzda satış hasılatımız, satış indirimlerimiz yer almakta, bununla beraber, net satış hasılatı ve alınan enerjinin maliyetleri yer almakta, yıl sonu itibarıyla, dövizdeki öngörü sapmaları ve doğal gazda öngörü sapmaları çerçevesinde, 559 milyon lira zarar gerçekleşmiştir.

Borç-alacak durumumuz: 13 Nisan 2016 itibarıyla, toplamda 512,11 milyon TL alacağımız bulunmakta, bunların bu slaytta şirket bazlı gösterimi yer almaktadır. EÜAŞ'a 495,28 milyon TL borcumuz bulunmaktadır.

AKKUYU Nükleer Güç Santrali: Rusya Federasyonu ile ülkemiz arasında imzalanan hükümetler arası anlaşma çerçevesinde Akkuyu sahasında tesis edilecek toplam 4.800 megavat gücündeki nükleer güç santralinden birinci ve ikinci üniteler için yüzde 70 alım garantisi, üçüncü ve dördüncü üniteler için ise yüzde 30 alım garantisi ve her bir üniteden on beş yıllık olmak üzere TETAŞ tarafından bir garanti verilmiştir bu uluslararası sözleşme kapsamında. Buradan alınacak olan enerjinin maliyeti yaklaşık olarak ortalama 12,35 sent/kilovatsaat olarak gerçekleşmesi tespit edilmiştir. Söz konusu anlaşma gereği teşekkülümüz ile Akkuyu Nükleer AŞ arasında imzalanacak olan ESA'ya ilişkin görüşmelere başlanılmış, yoğun bir şekilde 2014 yılında görüşmelerimiz sürdürülmüş, 2014 yılının sonunda ESA'yı oluşturacak maddelerin

prensipieri taraflarca anlaşmaya bağlanmış ve bu prensipler çerçevesinde görüşmelerimiz 2015 yılında da devam etmiştir. 2016 yılında da görüşmemiz gerçekleşmiştir söz konusu şirketle.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Kaç sentten alım öngörölüyor ?

TETAş GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Ortalama 12,35 dolar sent/kilovatsaat.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Akkuyu mu?

TETAş GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Akkuyu'dakinden.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Diğeri ne oldu?

TETAş GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Sinop'la ilgili arz edeceğim efendim burada, 10,8 diye devam edeceğiz.

Diğer taraftan, Sinop'ta kurulması planlanan nükleer güç santrali projesi kapsamında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti arasında 3 Mayıs 2013 tarihinde Ankara'da imzalanan hükümetler arası anlaşma ve eki, ev sahibi Hükümet anlaşması, 23 Mayıs 2015 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş, söz konusu anlaşma kapsamında proje şirketiyle elektrik satın alma anlaşması imzalama görevi yine teşekkülümüze verilmiştir. Burada Akkuyu'dan farklı olan durum, burada -demin de arz ettiğimiz gibi- üniteler bazında yüzde 70'e yüzde 30'luk alım garantisinden ziyade, tamamına yönelik bir alım garantisi söz konusu. Santralde üretilecek enerjinin tamamının yakıt hariç 10,8 ile 10,83 sent/kilovatsaat birim bedeli de teşekkülümüz tarafından alınması öngörülmektedir.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Kaç megavat gücünde?

TETAş GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Bu da aynı, 4.800.

Afşın-Elbistan A Santrali: Afşın-Elbistan A Termik Santrali için 3096 sayılı Kanun kapsamında Bakanlığımız ile Erg-Verbund Elektrik Üretim ve Ticaret Aş arasında imzalanan İmtiyaz Sözleşmesi ve buna ek uygulama protokolü gereğince, teşekkülümüz ile şirket arasında 14 Ocak 2015 tarihinde Enerji Satış Anlaşması imzalanmış. Bunu takiben Bakanlığımız ile şirket arasında imzalanarak 11/6/2015 tarihinde onaylanan İmtiyaz Sözleşmesi Ek Protokol-II gereğince teşekkülümüz ile şirket arasında 25 Aralık 2015 tarihinde ESA Ek Protokolü imzalanmıştır. İmtiyaz Sözleşmesi Uygulama Protokolü'nde belirtildiği üzere, onaylı revize fizibilite raporuna göre şirket 1/1/2013 tarihinden itibaren İmtiyaz Sözleşmesi gereğince eskale edilerek tarife değerlerine göre şirketçe ilgili işletme yılında 15 Amerikan doları sent/kilovatsaatten başlayarak yirmi yıl süreyle ortalama 9,33 sent/kilovatsaatten enerji alımı öngörülmektedir. şu anda söz konusu projenin baca arıtma tesislerine yönelik olarak hazırlanmış olduğu fizibilite Bakanlığımızca değerlendirilmekte. Bu değerlendirme çerçevesinde eğer olumlu görölürse işletme hakkı devri gerçekleştirilecek. İşletme hakkı devri gerçekleştikten sonra da deminden arz etmiş olduğum fiyatlar çerçevesinde TETAş tarafından alınacaktır.

Sayın Başkanım, konuşmamı ben bitirdim.

Arz ederim, saygılarımla.

BAşKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerilerin görüşmelerine geçiyoruz.

2011 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2011 yılına ait 2 öneri bulunmaktadır.

2011 yılı 1 no.lu önerisini okutuyorum:

Öneri 1:

Erege Metal Demir Çelik Sanayi Ticaret Aş'yle ilgili olarak teşekkül alacağını mevzuat hükümlerine uygun şekilde takip ve tahsil etmeyen, abonenin borçlarını zamanında ödememeyi alışkanlık hâline getirmesine rağmen enerjisinin kesilmesini, teminatların nakde çevrilmesini sağlamayan, ek güvence bedellerini vermeyen aboneler hakkında yazı yazmak dışında hiçbir işlem yapmayan ve sonuçta teşekkülün daha fazla alacağının karşılıksız kalmasına ve tahsilatının riskli hâle gelmesine sebebiyet verenlerin ve sorumluluklarının tespiti için konunun Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığınca incelenmesi, gerekirse soruşturulması.

BAşKAN – Buyurun cevap için.

TETAş GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Sayın Başkanım, cevabı okutuyorum:

Cevap 1:

Teşekkülümüzün iletim sistemine doğrudan bağlı müşterilerden Erege Metal Demir Çelik Sanayi ve Ticaret Aş, elektrik tüketim bedelini zamanında ödemediği için 27/07/2013 tarihinde güvence bedeli borca mahsup edilerek aboneliği feshedilmiş, teşekkülümüz alacağının tahsili ve ipotek tesisi konularında yapılan girişimler neticesinde, Bakanlığımız yetkilileri, banka yetkilileri ve firma yetkilileriyle değişik tarihlerde toplantılar yapılmış, tarafların uzlaştığı bir protokol hazırlanarak teşekkülümüz Yönetim Kurulunun 29/12/2014 tarih ve 34/94 sayılı Kararı'yla onaylanmıştır.

Mezkûr protokole istinaden ipotee konu Erege Metal Demir Çelik Fabrikasının kurulu bulunduğu İzmir ili Aliağa ilçesinde kâin ve tapunun 1030 ada 6 parsel ve 1030 ada 13 parsel numaralarında kayıtlı fabrika vasıflı taşınmazlar üzerine kayyum onayı üzerine vesayet makamı olan İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesinin 25/08/2014 tarih ve 2014/329 D. iş ve 11/12/2014 tarih ve 2014/573 D. iş sayılı Kararlarıyla onay verilmesi üzerine; 18/03/2015 tarihinde taraflarca imzalanan protokol hükümleri doğrultusunda aylık 1.225.000 TL bedelli ve otuz altı ay vadeli protokol imzalanmış, söz konusu protokol hükümleri uyarınca 17/03/2015 tarihi itibarıyla 33.409.426,15 TL olan borcun 36 ay taksit süresince işleyecek faiz ve faizin KDV'si toplamı olan 44.045.470,34 TL'nin 2 katı tutarı olan 88.090.940,68 TL tutarında yukarıda belirtilen

taşınmazlar üzerine 19/03/2015 tarihinde Aliğa Tapu Müdürlüğünde 1'inci derecede 1'inci sırada kati ve süresiz teşekkülümüz lehine Medeni Kanun'un 881/1'inci maddesi uyarınca alacağımızın teminatı olmak üzere ipotek tescil edilmiştir. İpotek hak sahibine, alacağın teminatını teşkil eden taşınmazı yasal yollarla sattırarak satış değerinden alacağını elde etme yetkisi veren bir ayni haktır ve güvence sağlaması bakımından birçok hukuki ilişki ve/veya sözleşme türünden daha güvenceli ve kapsamlı bir haktır.

Protokol hükümlerine göre gerçekleşen temerrüt koşulu üzerine Ankara 31. İcra Müdürlüğünün 2015/17593 esas sayılı dosyasında ipotekli taşınmazların satışı ile teşekkülümüz alacağının tahsiline yönelik 07/08/2015 tarihinde icra takibi başlatılmış olup, icra takibine ilişkin tüm işlemler titizlikle yürütülmektedir.

Sayıştay raporunda, Bakanlığımız Denetim Hizmetleri Başkanlığıyla yapılan yazışmalarda adı geçen Başkanlığın ipotek tesisi konusundaki çekincelerine değinilerek ipotek tesisi sürecinde söz konusu taşınmazlar hakkında yaptırılan kıymet takdiri raporlarındaki miktarların düşüklüğü ve ipotek tesis edilen arsa üzerinde işletmelerin bulunmasının ipotegin paraya çevrilmesi sürecinde sorun oluşturabileceği belirtilmiştir. İpotegin paraya çevrilmesi suretiyle icra kanalıyla yapılacak satışın fabrika ve eklentilerini de kapsayacağı dikkate alındığında satış sonucunda rahatlıkla teşekkülümüz alacağının fazlasıyla karşılayacağı hususunda herhangi bir tereddüt yoktur. Diğer taraftan teşekkülümüzce üzerinde ipotek tesis edilen taşınmaz, mahkemece müsadere kararının alındığı tarihte (2006) Vakıfbankın mülkiyetinde olduğu için borçlu şirketin müsadere edilen mal varlığı içerisinde bulunmamaktadır.

Ayrıca, Aliğa İcra Müdürlüğünün 2015/571 talimat sayılı Dosyası'nda kıymet takdiri yaptırılmış, düzenlenen raporda ipoteg'e konu Sider Demir Çelik Fabrikası, haddehane, çelikhane ve diğer tamamlayıcı mütemmim cüzlerin toplam 870.958.955 TL değerinde olduğu hesap edilmiş ve bu değer teşekkülümüz alacağının katbekat üzerindedir. Daha önce mezkûr taşınmazlara yönelik olarak gerek teşekkülümüzce yaptırılan (arsa ve makine teçhizat değeri ile birlikte 118.500.000 TL değer bildirilmiştir) gerekse borçlu firma tarafından yaptırılan (arsa ve makine teçhizat değerlemesi olarak iki farklı şirkete yaptırılmış ve arsa değeri 142.549.500 USD ve makine teçhizat değeri 44.010.270 TL olarak değer tespit edilmiştir.) her iki kıymet takdirinde de teşekkülümüzün mevcut alacağının faiziyle birlikte karşılanmasının fazlasıyla mümkün olduğu görülmektedir.

Protokol hükümleri kapsamında temerrüde düşmüş olan firma hakkında başlatılmış olan icra takibinde ipotegin paraya çevrilmesi sürecinin devam ettiği, bu kapsamda takdir edilen kıymetin yüksekliğinin satış aşamasında alıcı çıkmamasına sebep olabileceği, dolayısıyla satışın gerçekleşmemesi riskini taşıdığı yönünde teşekkülümüzce yapılan değerlendirmeye istinaden söz konusu rapora bu yönüyle Aliğa İcra Hukuk Mahkemesinin 2016/43 E. sayılı Dosyası üzerine itiraz edilmiş olup, hukuki süreç devam etmektedir. 28/03/2016 tarihi itibarıyla gecikme bedeli dâhil teşekkülümüzün borçlu şirketten 32.853.582,40 TL alacağı bulunmakta olup, alacağımızın tahsiline yönelik iş ve işlemler öneri doğrultusunda titizlikle takip edilmektedir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkür ederiz Sayın Başkan.

Şimdi, öncelikle ben bizim Alt Komisyon Başkanımız Ahmet Bey'e teşekkür etmek istiyorum. Aslında muhalefet şerhi koyduk çünkü bizim ekleyeceklerimiz vardı ama gerçekten alt komisyon çalışmalarında, bir öncekinde de bir sonrakinde de hem bizlerin düşüncelerini de önemseyerek hem de var olanı buraya doğru yansıtarak örnek bir Alt Komisyon Başkanlığı yaptığını düşünüyorum.

Bir de buradan tavsiye ve dileğim şu: Kanun tasarılarında da muhalefetten gelenler kanun maddelerinde değerlendirilip orada da önemsenirse faydalı olacağını düşünüyorum.

Şimdi, tabii, bizdeki enerji dışa bağımlı, riskli, çevreci olmayan, rantın ağırlıklı olduğu, bir elde toplanmayan, alternatif enerjilere yönelmeyen, sağlıklı bir uygulama, yaklaşım sergilemeyen, denetim ve kontrolden uzak düzenlemeleri de içeren bir yaklaşımla devam ediyor. Burada kurumları biz konuşurken gördüğümüz bir gerçektir, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun onayıyla yürürlüğe koyacağı satış tarifeleri üzerinden satmak üzere enerji sektöründe kurulmuş bir kuruluş. Yani, davul birinde, tokmak başkasında mantığıyla yürüyor buradaki sistem. Tabii, sistemin geçmişten gelen sıkıntıları var. Uygulamada, biraz evvel Sayıştayın da saptadığı birden fazla kurumdaki alacaklarından öte fiyatlandırma konusunda kurumsal olarak sıkıntılar var ki bunları o toplantıda da dile getirdik. Biraz evvel belirttiğim gibi, üretimin fiyatı kendi belirlediği ve onun üzerinden alış yapılması gerektiği bir mekanizmanın da sürdüğü bir yapı. Mevcut sözleşmeler kapsamında zorunlu aldığı enerjinin yüksek maliyeti Enerji Üretim AŞ'den aldıkları enerjiyle paçal yaparak piyasaya vermek zorunda olan da bir yapısı var. Kurumun bütünselliği içinde baktığınızda bu konuda bence yasal anlamda düzenlemeler gerektiren bir durum var. Bunun da bu şekilde kayıtlarda yer almasının yararlı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yıla bakıyoruz, 2011; bugüne bakıyoruz, 2016. Bu kuruma direkt enerji satıyorsunuz anladığım kadarıyla, dağıtım şirketleri üzerinden elektrik satmıyorsunuz.

Şu anda satış devam ediyor mu?

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Hayır.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – En son ne zaman sattınız?

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – 2013.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 2013'te sattınız ama 2011'de Sayıştayın tespitlerinde para ödenmiyor, 2013'te de bununla ilgili bir ipotek tesisi başlattınız.

Bu ilgili kurum üretime devam ediyor mu?

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – İlgili kurum tüketici. Dolayısıyla, şu anda hâlihazırda...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Elektrik enerjisini tüketiyor ama bu, üretim tesisi faaliyetlerine devam ediyor mu?

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Evet.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Faaliyetlerine devam ediyor, elektrik enerjisini başka bir şirketten alıyor artık. Size yaklaşık işte 30 milyona yakın bir borcu takmış, ondan sonra...

Tabii, 2011 önerisi, muhtemelen bu 2010'larda, 2009'larda başlayan bir süreç, borçlanma süreci ve ilk şey de 2013'ün 7'nci ayında ipotek tesisi yapılmış. Burada bir geç kalınma söz konusu doğal olarak. Tabii, bu niçin geç kalınmış, niçin fark edilmemiş bu kadar büyük bir rakam, çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bu ipotek tesisi bu kurumda bizim birinci öncelikli ipotek tesisimiz mi? Çünkü genelde bu tür şeylerde birden fazla kurum bu şirketlerden alacaklı olduğunda, özel veya tüzel kişilikler alacaklı olduğunda birden fazla ipotek konulabiliyor ve ipotek tesisi yapılabilir. Biz kurum olarak birinci öncelikli miyiz yani bunun tahsilatı, satışı gerçekleştiğinde, satışı konusunda? Onu sormak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Sayın Başkanım, müsaade buyurursanız cevaplayabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun, tabii.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Şimdi, ipotek tesisiyle ilgili işlem 2015 yılında gerçekleştirilmiş. 2015 yılından öncesinde ipotek diye bir şey yoktu. Bu tesisin Vakıflar Bankası üzerineydi kaydı. Vakıflar Bankasına söz konusu şirket borcunu tamamladı. Vakıflar Bankası bir kısmını, daha doğrusu yüzde 98'ine yakınını tamamladı. Bu durumda Vakıflar Bankası şirkete hisselerin bir kısmını devrederken biz devreye girdik, birinci derece, birinci sırada ipotek tesisi yaptık.

Dolayısıyla, geç kalma meselesi de şöyle: Geç kalma yok çünkü biz sözleşmeyi 2015 yılında Mart ayında şirketle imzaladık ve akabinde de, deminden söylediğim gibi, sözleşme, protokol çerçevesinde taksitlere başladı, taksitlerden 5 tanesini ödedi. 2 tane taksit üst üste ödenmediği zaman ipotegin irat kaydedilmesiyle ilgili olan düzenleme çerçevesinde biz ipotegin iradiyle ilgili işleme 2015 yılının 7'nci ayında başladık. Biz burada karşılık alacağız, "asset"i geç oluşturduk. Bu geç oluşturma çerçevesinde ama yaptığımız işlem zamanında oldu. Bunu da arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Öneriyle ilgili olarak Sayıştayın görüşünü alacağım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, bu istenen soruşturma yapıldı.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Daire Başkanlığının raporunun mali yönden olan sonuçları şöyle: Henüz zarar meydana gelmediği, ilerleyen dönemde borçların yasal takibi neticesinde tahsil edilememesi durumunda oluşacak kurum zararından dönemdeki ilgili ve yetkili personelin sorumlu olacağı, tahsil edilemeyen kurum zararının bu personelden müştereken ve müteselsilen tahsil için teşekkülce gerekli işlemlerin tesisi, disiplin yönünden de kusurlu görüldüğü personel hakkında disiplin cezası önermiştir.

Sayın Genel Müdür safahatı açıkladı. Şu anda takip devam ediyor. Bir ipotek var. Bu ipotekten netice nasıl alınır, onu bilmiyorum, tabii ki kendileri daha iyi biliyorlar.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Teftiş yapılmış mı, teftiş talebiniz olmuş?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Anlayamadım.

BAŞKAN – Teftiş talebinizin olduğunu söylüyor Sayın Akar.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Teftiş yapıldı Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, onun sonucunu okudu.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Teftiş... 11/10/2012 tarih ve 122 sayılı Olur'la Enerji Bakanlığı talimat verdi, 01/03/2013 tarihinde rapor düzenlendi. Bu raporda kusurlar belirlendi, disiplin cezası önerildi ve mali yönden de firmanın peyderpey yaptığı ödemeler dikkate alınarak henüz kesinleşmiş bir mali zarar yok. Eğer takip neticesinde bu paralar tahsil edilemezse ilgililerden müştereken, müteselsilen tahsil edilmesi diye bir öneride bulunuldu. Rapor geldi bize Sayın Milletvekilim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam, şirket ayağı o. Kurum ayağındaki disiplin soruşturmasını talep etmiş, disiplin işlemi başlatılmasını öngörmüş, yapılmış mı?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Disiplin cezaları verilmişti ama daha sonra Sayın Bakanın oluruyla onlar da affedildi, öyle diyelim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Takip eden bir rehinin, ipotegin paraya çevrilmesi süreci var, görebildiğim kadarıyla hukuken de gayet sıkı bir şekilde takip ediliyor. Gerekli itirazlar yapılıyor, yapılması gereken.

Dolayısıyla, ben önerinin izlemeye kalmasını, izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2011 yılı 2 no.lu önerisini okutuyorum:

Öneri 2:

6113 sayılı Kanun'la mali yapının düzeltilmesi amaçlanmış ise de kanun hükümlerine göre belirlenen mahsuplaşma tarihinden sonra da kuruluşun vadesi geçmiş alacakları artmaya devam etmiş olup teminat alamayan ve gecikme faizi tahakkuk ettiremeyen, dolayısıyla alacağın tahsil için herhangi bir müeyyide uygulamaya imkânı olmayan TETAŞ'ın, enerji KİT'lerinden enerji satışı nedeniyle doğan alacaklarının vadesinde tahsil edilememesi, aynı şekilde enerji alımı yapılan EÜAŞ'a da borçlu olunması nedeniyle, kamu kurumlarının birbirlerinden olan alacak ve borç tutarlarının vadesinde tahsil ve tediyesinin sağlanması, bu suretle mali kayıplara neden olunmaması için ilgili merciler nezdinde girişimde bulunulması.

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Cevabı okutuyorum:

Cevap 2:

Yönetim Kurulumuzun 13/10/2014 tarih ve 25/63 sayılı Kararı'yla teşekkülümüz ile TEDAŞ ve EÜAŞ arasında 13/10/2014 tarihinde imzalanan Borç Nakil Sözleşmesi kapsamında, teşekkülümüzün EÜAŞ'a olan 2.729.700.456,71 TL tutarındaki borcu TEDAŞ tarafından üstlenilmiş; teşekkülümüzün TEDAŞ'tan aynı miktardaki alacağı da bahse konu Borç Nakil Sözleşmesi'yle EÜAŞ'a devredilmiştir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayıştayın önerisiyle ilgili görüşünü alacağım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, gereği yapılmıştır, izninizle çıkaralım.

BAŞKAN – Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece 2011 yılı görüşmelerini tamamlamış bulunmaktayız.

2012 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2012 yılına ait 2 öneri bulunmaktadır.

Birinci öneri aynı zamanda 2013 yılı 2 ve 2014 yılı 1 no.lu önerisiyle benzer mahiyettedir. Öneriyi okutup birlikte işleme alacağım.

Öneriyi okutuyorum:

Öneri 1:

Osmangazi Elektrik Perakende Satış AŞ'ye satılan elektriğin bedelinin tahsili konusunun takip edilerek, bugüne kadar aldığı elektrik enerjisine karşılık fatura ödemelerini sürekli olarak aksatması, teminatını da vermemiş olması nedeniyle ilgili ESA hükümleri kapsamında, borcun teminatsız olarak daha fazla riske maruz kalmaması için tarihli yazılarımızla borçların ödenmesi ve eksik gerekli önlemlerin alınması.

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Cevabı okutuyorum:

Cevap 1:

Osmangazi EPSAŞ şirketinin 2012, 2013, 2014 yıllarından kalan elektrik enerjisi fatura borcu tahsil edilmiş, gelinen süreçte beş aylık fatura dönemine ilişkin teşekkülümüze 122.658.806 TL vadesi geçmiş borcu bulunmaktadır.

Söz konusu alacağımıza ilişkin olarak ilgili şirket ile Bakanlığımız ve EPDK nezdinde müteaddit tarihli yazılarımızla borçların ödenmesi ve eksik teminatın tamamlanmasına ilişkin 29/07/2015 tarih ve E.3100, 04/09/2015 tarih ve E.3619, 23/10/2015 tarih ve E.4198, 03/11/2015 tarih ve E.4334, 29/12/2015 tarih ve E.5034 ile 22/02/2016 tarih ve E.826 sayılı Yazılarımızla bildirilmiş ve takibi yapılmaktadır.

Ayrıca, 28/4/2014 tarih ve 147 sayılı ve 20/05/2014 tarih ve 296 sayılı ve 04/01/2016 tarih ve E.29 sayılı Yazılarımız ile TETAŞ'ın elektrik enerjisi satışından kaynaklanan alacaklarının, öncelikli alacaklar kapsamına alınmasına ilişkin mevzuat değişikliği talebinde bulunulmuş ve konuya ilişkin hazırlanan çalışma Bakanlığımız ile Hazine Müsteşarlığına gönderilmiş olup, konu ile ilgili girişimlerimiz devam etmektedir.

Osmangazi EPSAŞ'ın teşekkülümüze karşı üstlendiği yükümlülükleri yerine getirmemesi nedeniyle ve özellikle teşekkülümüzce yapılan girişimler neticesinde 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 16'ncı maddesi kapsamında EPDK tarafından kamu adına yeni yöneticiler atanmıştır.

Devam eden süreçte, teşekkülümüzce her ay düzenli olarak 6446 sayılı Kanun'un 27'nci maddesinin (7)'nci fıkrası doğrultusunda Bakanlığımız ve EPDK bilgilendirilmiş olup, Bakanlığımızca söz konusu şirkete TETAŞ'a olan borcunun ödenmesine ilişkin yazılı uyarıda bulunmaktadır.

Bugün itibarıyla, Osmangazi EPSAŞ'ın teminatın teminine yönelik girişimlerimiz sürdürülmekte olup, Osmangazi EDAŞ şirketinin eksik teminatı bulunmamaktadır.

Teşekkülümüzce borçların ödenmesi ve teminatın verilmesine ilişkin girişimlerimiz öneri doğrultusunda devam etmektedir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 2012, 2013, 2014 borcu tahsil edilmiş. 2015 ve geldiğimiz noktada da üç aylık diyelim, yaklaşık on beş aylık borcu duruyor.

Aylık kullanımı ne kadar bunun?

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Müsaade buyurur musunuz Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Şirketin borcu, şu anda geçmişe yönelik üç ayın borcu var.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Geçmişe yönelik üç ay mı kaldı? Yani, sadece 2016'nın var.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Biraz evvelki sunumda da arz ettiğim üzere, şu anki borcu 122 değil, 100 milyon liraya kadar düştü. Teminat eksikliği var, devam ediyor. Teminat eksikliği devam ediyor ve bunun alınması için gayretlerimiz de devam ediyor, sürekli mücadele hâlindeyiz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – O teminatı siz mi alıyorsunuz, EPDK mı?

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Teminatı biz alacağız.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Peki, EPDK'nın oraya kamu adına yolladığı yöneticiler ne yapıyor bu teminatın sağlanması konusunda? EPDK bir bilgi versin o zaman, madem yönetici atamış oraya, niçin teminat alınamıyor? Siz satışa başlamışsınız, şirket dağıtımına başlamış, parasını tahsil ediyor son kullanıcıdan. O zaman bize EPDK bir bilgi versin, bu şirket bu tahsil ettiği paraları nereye kullanıyor?

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Sayın Başkan, eğer uygun görürseniz kısaca ben size onlarla ilgili brifing yapayım.

Bir kere, 2013 yılında EPDK buraya yönetim kayyumu atadı, denetim değil, yönetim kayyumu. Yönetimin içerisinde bilfiil aslında EPDK var. Dolayısıyla, 2013'te bu kayyum atandığında borç 180 milyon lira idi. 180 milyonu, 2013'ten bu zamana kadar meydana gelen cari faturalar ödendi. Bununla beraber o eski borcun faizi olan yaklaşık olarak da bir 65 milyon lira para ödendi ve borç 180 milyondan 100 milyona indi. Aslında baktığımızda bir iyileştirme var, bunu göz ardı edemeyiz. EPDK'nın orada olması bir nevi bizim için de bir teminat gibi, işin gerçeğini söylemek gerekirse. Süreç içerisinde geçen yıl, biliyorsunuz, Çin şirketiyle yapılan görüşmelerde buranın devredilmesi gündemdeydi ve bölge olarak da hakikaten alıcı için verimli bir bölge, kayıp kaçağı oldukça az, müşterilerindeki tahsilat oranı oldukça yüksek bir oranda. Dolayısıyla, bu dönem içerisinde de beklentimiz, ki görüşmelerin devam ettiği konusunda duyular alıyoruz, şirketin devredileceği ve bu devirle beraber bizim de alacağımızın şart olarak ödenmesi konusunun getirileceği beklentisi içerisindeyiz.

Arz ederim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Peki, teminatı yok, şart olarak getireceksiniz ve ödemedi, teminatınız da yok, ne yapacağız? Otuz sene mahkemelerde ödenmesi için mi yapacağız? Niye verdiniz, satıyorsunuz? Yani, teminatı yoksa satış durdurun. Olabilir kayyum, satış durdursunlar. Niye? Madem teminatı vermiyorlar, böyle teminatsız bu kadar hazır veriyorsunuz, hazır...

BAŞKAN – Sanırım görüşmeler olumlu devam ettiği için aradaki irtibatı da kesmek istememişler.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Evet, deminden arz ettiğim gibi, aslında sürekli bir iyileşme var, trend iyileşme yönünde. Eğer bu iyileşme, sonuç itibarıyla kötüye dönmesi durumunda zaten el koyma işlemi...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Genel Müdürüm, teminat almadan yapılan bu işlem yasal mıdır, değil midir? Sayıştay burada, kanunlarımız, mevzuatımız, hukuk açık. Yasal mıdır, değil midir? Burada oluşabilecek iyi niyetlerini anlıyorum, kayyum var, para ödeniyor, belki hepsi ödenecek. O ki ödenmedi, ne olacak hâliniz?

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Şöyle söyleyeyim: Sürecin başlangıcında normalde bizim teminatımız vardı. Şirket ödemeyi yapmadığı için teminat irat kaydedildi. Tekrar tamamlaması yönünde biz şirkete talepte bulunduk, şirket bu kapsamda tamamlamadı.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Başlangıç teminatla başladı.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bu da olmadı ama şimdi Başkan.

BAŞKAN – Sayın Akar, dönüşte devam edebilirsiniz.

Birleşime on beş dakika ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 13.56

ÜÇÜNCÜ OTURUM
Açılma Saati: 14.13
BAŞKAN: Fatih ŞAHİN (Ankara)
BAŞKAN VEKİLİ: Uğur AYDEMİR (Manisa)
SÖZCÜ: Kasım BOSTAN (Balıkesir)
KÂTİP: Halil ELDEMİR (Bilecik)

BAŞKAN – 26'ncı Yasama Dönemi Birinci Yasama Yılı'nın 6'ncı Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.
Sayın Genel Müdürüm, buyurun, tamamlayacağınız hususlar varsa tamamlayınız.
TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Sayın Başkanım, sayın vekilime de ben durumu arz ettim. Bu konuyla ilgili, kendisini gerekli olan bilgilerle tesis ettim.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Öneriyle ilgili olarak Sayıştayın görüşünü alacağım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, tabii, Sayın Genel Müdürümüzün de söylediği gibi, normal, geçmiş yıllardaki alacaklar tahsis edilmiş. 2015 yılından da özellikle, bu, sonradan borçların ertelenmesine yönelik beklentiler içerisinde beş aylık bir gecikme var ama gelişmeler olumlu olduğu için müsaade ederseniz o gelişmeleri izleyelim.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

2012 yılına ilişkin olarak önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2013 yılına ilişkin olarak önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2014 yılına ilişkin olarak önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci öneriyi okutuyorum:

Öneri 2:

Sayıştay Raporunun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

Cevap 2:

Öneri doğrultusunda, raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilmektedir.

BAŞKAN – Evet, cevap için buyurun lütfen.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, zaten izleyeceğimiz diğer öneriler de olduğu için izlemeyiz.

BAŞKAN – Tamam.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2013 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2013 yılına ait üç öneri bulunmaktadır.

1'inci öneriyi okutuyorum:

Öneri 1:

233 sayılı KHK hükümlerine tabi olan TETAŞ, kendisine verilen sermayeyi korumak, mevzuat hükümleri doğrultusunda, karlılık ve verimlilik esaslarına göre faaliyette bulunmak zorunda olduğundan ve elektrik enerjisi alımından doğan borçlarını vadesinde ödeyebilmesi, satılan elektrik enerjisi bedelinin tahsilinden sağlanan nakde bağlı olduğundan; Vadesinde tahsil edilemeyen enerji alacaklarıyla ilgili bazı EDAŞ/EPSAŞ'lara yapılan satışlar sonucu doğan ve vadesinde tahsil edilemeyen riskli alacakların, belli tutarda teminatı olsa dahi, teminatın nakde çevrilmesinde çekimser kalınmasının yanı sıra, her ay itibarıyla şirketlere yapılan elektrik enerjisi satışının devamlılığı da dikkate alınarak; EPDK, ETKB ve Hazine Müsteşarlığı ile ilgili tüm kurumlarca, hem mevcut risklerin giderilmesi, hem de ileride doğması muhtemel diğer müşteri alacaklarındaki risklerin de önlenmesi için, TETAŞ alacaklarının tahsiline yardımcı olacak çözüm yollarının en kısa zamanda oluşturulması, aksi takdirde, elektrik enerjisi satışından doğan TETAŞ alacaklarının kontrol edilemez şekilde büyümesinin önlenmesi, ileride doğması muhtemel kurum zararının bertaraf edilebilmesi ile ilgili EDAŞ ve EPSAŞ'lara gönderilen uyarı yazılarına istinaden gereğinin yapılması için ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yasal yollara başvurulması.

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

Cevap 2:

Teşekkülümüz ile 21 Elektrik Dağıtım (EDAŞ) ve 21 Elektrik Perakende Satış (EPSAŞ) şirketleri arasında imzalanmış olan Elektrik Satış Anlaşmaları (ESA) çerçevesinde, 2013 yılında satılan elektrik enerjisi alacağımızın bulunmadığı, ayrıca 2015 yılında satılan elektrik enerjisinin fatura bedellerini vade tarihinde ödemeyen Vangölü EDAŞ/EPSAŞ ile Osmangazi EPSAŞ şirketleri düzenli olarak borçlarını ödemeleri ve eksik teminatlarını tamamlamaları konularında; 29/07/2015 tarih ve E.3100, 04/09/2015 tarih ve E.3619, 23/10/2015 tarih ve E.4198, 03/11/2015 tarih ve E.4334, 29/12/2015 tarih ve E.5034 ile 22/02/2016 tarih ve E.826 sayılı yazılarımızla bildirilmiş ve takibi yapılmaktadır. 28/4/2014 tarih ve 147 sayılı ve 20/05/2014 tarih ve 296 sayılı ve 04/01/2016 tarih ve E.29 sayılı yazılarımız ile "Elektrik Enerjisi Kapsamındaki Alacakların Önceliklendirilmesi" kanun taslağı hazırlanmış ve Bakanlığımız ile Hazine Müsteşarlığına kanunlaştırılmak üzere gönderilmiş ve takibi yapılmaktadır.

BAŞKAN – Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alacağım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, bu öneriler, esasen birbirine çok benzeyen önerilerimiz. Geçmiş yıllarda Osmangazi Elektrik Dağıtım Şirketi tek şirketti, özel, borcu olan. 2013'ten sonra 2014'ü de takip eden dönemde bu şirketler arttı.

Bu önerinin bir şeyi yok, bunu çıkarabiliriz.

Nihai olarak bizim, 2014 yılının, Sayın Başkanım, tüm buradaki önerileri hem eksik teminatı hem alacakları karakterize eden 2014 yılı 2 numaralı önerimiz var. İzniniz olursa bunu izleyelim. Bunlarla ilgili Osmangazi ve dağıtım şirketlerinin ne kadar şeyi varsa hepsini çıkaralım.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ediyorum.

Sayın Akar, var mı soru?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi değil, biraz sonra.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ediyorum.

Önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci öneriyi görüşmüştük.

3'üncü öneriyi okutuyorum:

Öneri 3:

Sayıştay Raporunun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

Cevap 3:

Öneri doğrultusunda, raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilmektedir.

BAŞKAN – Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2014 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2014 yılına ait üç öneri bulunmaktadır.

1'inci öneriyi görüşmüştük.

2'nci öneriyi okutuyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, okutmadan önce, hani, 1'inci öneride ara verdiniz. Bu, 1'inci öneri görüşülürken ben gelene kadar da geçmişsiniz.

Onunla ilgili, bir açıklamam olacak, izin vererseniz onları konuşalım.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, Osmangazi Elektrik Dağıtım Şirketi alınış hikâyesine bakıldığında, alan holdingi bir incelemek lazım yani şu anda kayyum yönetiyor ama bu, alan şirket Yıldızlar Holding AŞ diye bir şirket. Bu, Ülkerin Yıldızlarıyla karıştırılmasın, değil, farklı bir şirket bu şirket. Bu, Yıldızlar Holding...

TAMER DAĞLI (Adana) – Ülkerinki Yıldız.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet ama karıştırılıyor "Acaba o mu?" diye, ben özellikle söyledim, karıştırılmasın, yanlış anlaşılmasın diye söylüyorum.

2010 yılında bu elektrik dağıtım şirketi 485 milyon dolara bu bölgeye aldı, Osmangazi Elektrik Dağıtım Şirketi o kısmı aldı özelleştirmeden ve bunu da Akbanktan 375 milyon dolar kredi kullanarak aldı, Akbank kredisiyle aldı bunu.

Aynı şirkete baktığımızda, bu, Trabzon kökenli bir şirket. Bu özelleştirme hikâyesine seramik işiyle başlamış. Özelleştirmenin sattığı fabrikaları satın alıyor ve bunu kredilerle organize ediyor. Bunu şirketin en iyi açıklaması -daha Halkbankası gelmedi, belki alt komisyona giden arkadaşlar bilirler- Halkbankasındaki büyük kredi olayıyla yani 450 milyon dolarlık kredi olayıyla anılan bir şirket.

Bir de bu şirketin borç yüküne bakıldığında, gerçekten riskli borçları 2 milyar TL'ye kadar uzanan, belki daha fazla uzanan bir şirket. Aslında, bu Halkbankasından da bu krediyi alırken hazine arazilerini teminat göstermiş, aynı fabrika arazileri, satın aldığı fabrika arazilerini birkaç tane farklı alacaklıya teminat olarak göstermiş, öncelikleri de farklı teminat olarak göstermiş.

İşin ilginç tarafı burada, şimdi, soruyu Genel Müdürüme bir sorayım, bana bir cevap versin. Şu anda mevcut, bu, alınan kredi, Osmangazi Elektrik Dağıtım Şirketinin almış olduğu kredinin borcu Akbank mı Halkbanka mı ödeniyor? Birinci olarak öncelikle bunu sormak istiyorum.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Akbank temlik yapmış.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Akbanka ödeniyor.

Şimdi, bu şirket, 375 milyon dolar Akbanktan almış, 450 milyon dolar da tam bir yıl sonra Halkbankasından almış. Halkbankasından nasıl almış bu krediyi? Halkbankasının bir Genel Müdürü vardı meşhur, 17-25 Aralıkta evinde para kutuları bulunan arkadaş vardı, bugün serbest dolaşıyor, seçildikten hemen iki ay...

ERTUĞRUL SOYSAL (Yozgat) – Beraat etti o.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Doğru, beraat etti.

TAMER DAĞLI (Adana) – Kendisi de burada yok.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Neyse, cevap verir, ben şimdi söyleyeyim de kendisi –burada tutanaklar var-tutanakları alır gerekirse, yanlış söylüyorsam düzeltir, onunla ilgili ithamlarda bulunuyorsam da dava eder beni.

Bilmeniz açısından söylüyorum, Genel Müdür olduktan yaklaşık iki ay sonra 250 milyon dolar nakit artı 40 milyon dolar da gayrinakit bir kredi alıyor Halkbankasından hemen 28/09/2011'de. Hemen sonra, 27/12/2011'de, yaklaşık üç ay sonra da bu kredinin toplamı 450 milyon dolara çıkıyor. Bu vatandaşlar, inanın, banka değerlendirme kurulu, kredi değerlendirme kurulu olumsuz rapor veriyor. Bilmiyorum belki bunda açıklama yapabilir, bu özelleştirmeyi yaparken alan firmaların ticari geçmişlerine bakılıyor mu, bakılmıyor mu diye bir açıklama yapabilir çünkü bu şirketin sahipleri kredi kartlarını dahi ödeyemeyecek pozisyonda. Bu, bankanın kredi değerlendirme kurulunun tespitleri. Buna rağmen Genel Müdürün onayıyla 450 milyon dolar kredi veriliyor ve bu kredi şu anda batık bir kredi arkadaşlar. Bu şirket böyle bir şirket.

Aradan önce uyarılarda bulundum Sayın Genel Müdüre, diyor ki Genel Müdürüm: “Bunu biz tahsil edeceğiz.” Yani görülen, yapılan çalışmalar tahsil edileceği yönünde ve kayyum var ama kayyum sadece yönetiyor, şirket hâlen Yıldızlar Holdinge bağlı şu anda. Bir an evvel, bunun, nasıl yapılacaksa, tekrar satışa çıkartılarak birinci öncelikli olarak kurumun alacaklarının tahsil edilmesi... Çünkü buradaki Akbank krediyi kullandırttığı için birinci öncelikli alacaklı burada. Tabii, Akbankın rakamının yanında sizinki fazla bir şey yapmıyor.

Tabii, burada başka bir şey daha yapılmış. Akbanktan görüş sorulmuş. İki yıl ödeneksiz olduğu için bu kredi şeyi, o tarihlerde bir ödeme yapması söz konusu da değil, Akbank da kredi konusunda bir pozitif görüş vermiş, demiş ki: “Bir problem görünmüyor şu anda krediyle ilgili.” Böyle bir şirket.

Burada, bu Osmangazi gerçekten kayyum tarafından yönetiliyor, EPDK'nın da atadığı vatandaşlar var orada, 1 milyon 400 bin abonesi var. Gerçekten kayıp kaçak oranı Kocaeli seviyesinde, Türkiye'nin en az kayıp oranı olan kurumlardan pazarı da açık bir kurum. Bir an evvel bu işin halledilmesi gerekiyor. Gerekirse hızlı bir şekilde ihaleye çıkıp, işte, nasıl yapılacaksa yöntemi, gerçekten bunu yönetebilecek, gerçekten de devlete olan borçlarını, özele olan borçlarını ödeyebilecek bir yapıya kavuşturulması gerekiyor. Ama bilin ki burada çıkacak bir aksaklık hiç kimseye yansmaz, size yansır. Bu borçların tahsil edilmemesi konusunda iyi niyetleri olmaları yetmez, kanun iyi niyeti gözetmez çünkü, ne emrediyorsa onu yapar diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdür, buyurun.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Sayın Başkanım, konuyla ilgili deminden de arz etmiştim, tamamen Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun atamış olduğu kayyum çerçevesinde yönetim devam ediyor. Bu yönetimin aldığı karar çerçevesinde konulacak ya da süreç bu şekilde devam ettirilecek. Bu, tamamen kayyumun vereceği karar doğrultusunda olacak. Bizim burada müdahil olmamız söz konusu değil ama teminatla ilgili, deminden de arz ettiğim üzere, biz gerekli olan girişimlerimizi sürekli hem Bakanlık nezdinde hem de EPDK nezdinde yapmaya devam ediyoruz ve devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Dağlı.

TAMER DAĞLI (Adana) – Sayın Başkanım, ben sadece bilgilendirme anlamında söylüyorum -tabii ki buranın konusu değil kredilendirme süreci veya bankayla ilgili olan konular- hiçbir genel müdür bu kadar büyük çaplı bir krediyi tek başına imzasıyla veremez, yönetim kurulunun kararını gerektiren bir konudur o. Dolayısıyla, sorumluluk varsa bütün yönetim kurulu bundan sorumludur.

Bir diğeri de kredibilite anlamında, Akbank gibi, kredilendirme süreci çok ağır ve çok hassas olan bir banka önceden 250 milyon doları verdiği göre firmanın belli bir kredibilitesi varmış demek ki.

Ben sadece bilgilendirme anlamında söyledim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

2014 yılı 2'nci önerisini okutuyorum:

Öneri 2:

Teşekkülün elektrik dağıtım ve elektrik perakende satış şirketlerinden olan birikmiş enerji alacaklarının tahsili ve teminat eksikliklerinin tamamlanması hususunda yaşanan sorunların kalıcı bir çözüme kavuşturulması için ilgili merciler nezdinde yapılan girişimlerin sürdürülmesi, çözüm bulunamadığı takdirde enerji satış anlaşmaları hükümlerinin uygulanmasına yönelik olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile ilgili kuruluşlarla birlikte çözüm bulunarak, alacakların temerrüde düşmeden vadesine tahsili için gerekli önlemlerin alınması,

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

Cevap 2:

Söz konusu alacaklarımıza ilişkin olarak ilgili şirket ile Bakanlığımız ve EPDK nezdinde müteaddit tarihli yazılarımızla borçların ödenmesi ve eksik teminatın tamamlanmasına ilişkin talebimiz 29/07/2015 tarih ve E.3100, 04/09/2015 tarih ve E.3619, 23/10/2015 tarih ve E.4198, 03/11/2015 tarih ve E.4334, 29/12/2015 tarih ve E.5034 ile 22/02/2016 tarih ve E.826 sayılı yazılarımızla bildirilmiş olup konu takip edilmektedir.

BAŞKAN – Pardon, bir saniye.

Bu bize vermiş olduğunuz cevapla aynı değil, bir önceki yılı okuyorsunuz sanırım. 2014 yılı 2 no.lu önerisinin cevabı.

TETAŞ TEKNİSYENİ YÜCEL KARTAL – Evet, Sayın Başkanım, 2 no.lu cevabı okuyorum.

Size verdiğimiz notlarda, giriş kısmında sehven bir hata vardı ancak geri kalan kısmı tamamen size verdiğimiz dokümanların aynısı.

BAŞKAN – Tamam, devam edin.

TETAŞ TEKNİSYENİ YÜCEL KARTAL – İkinci maddeden başlıyorum.

28/04/2014 tarih ve 147 sayılı ve 20/05/2014 tarih ve 296 sayılı yazılarımız ve ekleriyle elektrik enerjisi kapsamındaki alacakların önceliklendirilmesi, kanun taslağı hazırlanmış ve Bakanlığımız ile Hazine Müsteşarlığına kanunlaştırılmak üzere gönderilmiştir.

Ayrıca, alacaklarımızın tahsili, eksik teminatların tamamlanmasıyla alacakların öncelikli tahsiline ilişkin kanun taslağı konularında teşekkülünüze girişimlerimiz sürdürülmektedir.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Öneriyle ilgili olarak Sayıştayın görüşünü alacağım.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, 2015 yılı sonu itibarıyla -bugün için değişmiş olabilir, idare daha güncel cevap verebilir- Yeşilirmak EDAŞ, EPSAŞ, Trakya EPSAŞ, Aras EDAŞ, EPSAŞ, Van Gölü EDAŞ, EPSAŞ ve Osmangazi EPSAŞ'ın geçmiş borçları var. O nedenle, bunları, bu önerimizi izleyelim.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Sayın Başkanım, bu konuyla ilgili ben bir açıklama yapma ihtiyacını hissettim.

Biz şubat ayında söz konusu borçlu şirketleri çağırdık ve kendilerini bu borçlarını bir an evvel tamamlamaları yönünde talimatlandırdık ve ödeme planlarını da kendilerinden istedik. Bu ödeme planı çerçevesinde, bazı şirketler mayıs ayına kadar, bazıları haziran ayına kadar, bazıları da eylül ayına kadar borçlarını tamamlayacaklarını ifade ettiler. Bunlardan -ismini söylememde sakınca yok- Gediz'in 300 milyon liralık bir borcu vardı, kendisi hazırda bunu bitireceğini söylemesine rağmen bugün itibarıyla 50 milyona kadar düşürdü bu borcu. Aydem'in de borcu vardı, onun da normalde mayısta tamamlanması gerekiyordu, onu da mart ayının sonunda bitirdi, tamamladı, hiçbir borcu kalmadı. Van Gölü'nde ise, ilave teminat alındı kendisinden ve o da temmuz itibarıyla, temmuz sonu itibarıyla teminatının altına düşecek şekilde borcunu ödemeyi taahhüt etti.

Kısaca, demeye çalıştığım nokta şu Sayın Başkanım: Biz bu alacaklara yönelik olarak sıkı bir takip içerisindeyiz, bunları demin söylemiş olduğum tarihler çerçevesinde tamamlattırmak üzere, arada eksik ödemeler olduğu zaman sürekli görüşmek kaydıyla, Bakanlığımızla da beraber şirketler üzerinde bir baskı kurmak kaydıyla süreci yürütüyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

İnşallah, tamamen biter, önümüzdeki sene gündemden çıkarırız.

Şimdi izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Üçüncü öneriyi okutuyorum:

Öneri 3:

Sayıştay Raporunun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Cevabı okutuyorum:

Öneri doğrultusunda, raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilmektedir.

BAŞKAN – Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylelikle, her üç yıla ait önerilerin görüşmeleri sona ermiştir.

Şimdi kurumla alakalı öneri ve görüşlerin dile getirilmesi ve soru-cevap işlemi için genel üzerinde görüşme açıyorum.

Talep eden Komisyon üyelerine talep sırasına göre söz vereceğim.

Sayın Genel Müdürüm, Komisyon toplantımızda Komisyon üyelerimizin yönelttiği sorulardan cevaplandırılması hazırlık gerektirenlere toplantı tutanaklarının tarafınıza tebliğinden itibaren on beş gün içerisinde yazılı cevap verilmesini hatırlatmak istiyorum.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum.

2001 yılında TEK'in dağıtılmasıyla birlikte -Türkiye Elektrik Kurumunun- birçok kurum kuruldu. Bazen de kavram kargaşası yaşıyoruz, hangi kurum hangi işi yapıyor, kim neye müdahale ediyor, müthiş bir kavram kargaşası yaşanıyor ve bu elektrik piyasasının düzenlenmesiyle ilgili de her gün veya her yıl birkaç tane yasa çıkarıyoruz gördüğüm kadarıyla ve bunları da takip etmek zorlaştı.

Şimdi, TETAŞ'a baktığınızda, sanki bir siyasi tercih olan yap-işlet-devret modelleri, yap-işlet modelleri ve uzun süreli elektrik enerjisi üreticilerinden alımıyla ilgili özel bir görevlendirme çünkü bunları özel sektöre bıraktığınızda, bu kurumu kaldırıp serbest piyasa koşullarını oluşturduğunuzda, inanın ki devletin üretim ihtiyacı gereğiyle yaptığı anlaşmaların hiçbirisi geçerli olmayacak ve bu üretim yapan şirketler büyük zararlara uğrayacaktır çünkü daha ucuza elektrik alma olasılığı çok yüksek. Şimdi, bakıldığında, niye böyle bir yöntem seçilmiş? İlk önce, hemen, sizin siyasi iktidarınızın başında -biliyorsunuz- daha çok kömür üretimine dayanan termik santraller ve hidroelektrik santrallerinden elektrik üretiliyordu, yüzde 40-45'ler civarında, hatta daha üzerindeyken, 50'nin üzerindeyken sistematik olarak bu düşürüldü. Burada bir yanlış yapıldı, tamamen dışa bağımlı hâle getirildi ve doğalgaz tribünleriyle elektrik üretimine geçildi ve çığ gibi büyümeye başladı doğalgazla ilgili. Doğalgazı da birkaç ülkeden alıyoruz zaten, biri Rusya, diğeri Azerbaycan ve İran'dan alıyoruz. Hatta, tüketmediğimiz doğal gazın 4 milyar dolara yaklaşık bir rakamını da ödemek zorunda kaldık. Hani, o Tuz Gölü'nde yapılacak doğal gaz depolama, stoklama alanlarının garip bir şekilde bitirilememesi ve arkasında, birçok mafya dâhil olmak üzere, ilişkilerin bulunması, bu doğal gazı, kullanamadığımız doğal gazı, doğal gaz anlaşmaları gereği yapmış olduğumuz alımları stoklayamadığımız için 4 milyar dolar da açıktan ödemede bulunduk bunlara karşı. Hatta, şöyle bir şey de önerdik: Hani, diyoruz ya veya diyorsunuz ya "81 ilin birçoğunda doğal gaza geçtik." diye. Orada kömür dağıtmak yerine doğal gaz tesisatını döşeten vatandaşlara en azından kömür yerine doğal gaz bedava verilebilir ve İran'a ödeyeceğimiz bu parayı vatandaşa...

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Bu para geri alındı Haydar Bey.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Söylersiniz, anlatırsınız biraz sonra.

...bir hizmet olarak, bir sosyal yardım olarak verilebilir diyorum. Yanlış enerji politikası bizi bu noktaya getirdi.

Yine, bir yanlış daha yapıyoruz, nükleer enerjiyle ilgilenmeye başladık ve nükleer 2 tane santralin anlaşmasını yaptık. Evet, oradan öyle yapıyorsunuz ama gerçekten, nükleer enerji birçok Avrupa ülkesinde miadlarını doldurduğu zaman santraller çıkma noktasına kadar geldiler, İtalya'da, Almanya'da, İsveç'te çıkma noktasına kadar geldiler. Peki, bu nükleer enerji, 8 bin megavatlık bir enerjiye ihtiyacımız var mı? "Gelecekte bu enerjiye, nükleer santrallerin üreteceği enerjiye bir ihtiyaç var mı?" diye sorduğumda da, kendi kendime sorduğumda, Afşin Elbistan'daki kömür rezervini kullandığımızda 8 bin megavata yakın bir atılı rezervin orada kullanılmadığını görüyoruz. Baktığınız zaman, hatta Taner Yıldız zamanında bu eleştiriyi yaptığımızda "Evet, Dubaili bir firmayla anlaştık, buranın kömürü karşılığında termik santral kurarak enerji üretimine geçeceğimiz..." Ama, bir şekilde o anlaşma daha sonra bozuldu ve nükleer enerjiye geçildi.

Nükleer enerji, doğal santralden üretilen elektrik, bunların hepsi çok pahalı birimler olduğu için ve uzun süreli kalemler olduğu için, doğal olarak bu, vatandaşa yansımaktadır. Vatandaşın ödediği tüketim rakamları her geçen gün artmaktadır. Her ne kadar "Zam yapılmıyor." dense de -bakın, yine Bakanlığın verdiği cevaptan size söylemek istiyorum- her yılın her üç aylık periyodunda, çeyrek periyotlarda elektrik enerjisine periyodik olarak zam yapıldığını görüyoruz, isteyen arkadaşlara bunu verebilirim. Yani, biraz evvel grafikte de gösterdiniz, TL bazında, dolar bazında alış fiyatlarınızı ve oradaki yükselmeleri, düşüşleri gösterdiniz ama bu tabloya baktığımda, bu tabloda bu yükselmelerin yansıdığını, çok ciddi bir şekilde yansıdığını ama düşüşlerin vatandaşa yansmadığını, aynı petrolde, mazotta, benzinde olduğu gibi yansmadığını görüyoruz. Şimdi, böyle bir durumla karşı karşıyayız. Bu nereden kaynaklanıyor? İşte bu alım garantilerinden kaynaklanıyor.

Bir de hidroelektrik santraller en ucuz maliyetle üretilen elektriktir benim bildiğim kadarıyla, 2 kuruşa üretiyor galiba kilovatsaatini -yanlış söylüyorsam söyleyin- termik santrallerde ortalama 7-8 kuruş civarında üretim maliyetleri. Biz dünyada kömür üreticileri ülkeleri arasına girmiyoruz, böyle bir rezervimiz yok ama en azından bize yetecek kadar bir kapasite olduğu gerçek. Bu kapasite atıl dururken yanlış bir şekilde doğal gaza döndük ve doğal gazdan geri adım attık, şimdi nükleere yükleniyoruz ama bir başka şey daha yaptık, dereler arkadaşlar. Bakın, 6 bin megavat toplamda derelerde. Kaç sayı oldu küçük dereler üzerine kurulan HES'ler Sayın Genel Müdürüm, toplam sayı? En düşüğü 1,5 megavat, belki en iyisi, en kaliteli, en verimlilerin ürettiği 15 megavatı bulmuyor değil mi?

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Bu konu hakkında bilgi sahibi değilim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 15 megavat, bakarsınız, incellersiniz. Toplamda belki 300'ü, 500'ü geçti, 6 bin megavatlık bir enerjiden bahsediliyor toplamında. Bunların da yanlış olduğunu söylüyorum. "Kaynağı nereden

bulacaksınız?" diyeceksiniz. Her şeye karşı çıkmıyoruz. Evet, Türkiye'nin elektrik enerjisi ihtiyacı var ama öncelikle yapmamız gereken, kaçağın önlenmesi gerek, kaybın da demiyorum arkadaşlar. Dağıtım şirketlerine baktığınızda, üç bölgede kayıp kaçakla birlikte toplam kümülatifte oranın yükseldiğini, 70'lere falan çıktığını görüyoruz; diğer 22 dağıtım şirketinin bölgelerinden 19'unda kayıp kaçak oranlarının neredeyse Avrupa standartlarında ve dünya standartlarında olduğunu görüyoruz; kaçak onlarda yok ama ben kayıp kaçak Türkiye'de böyle telaffuz edildiği için söylüyorum, onu görüyoruz orada. Demek ki biz kaçağı önleyebilirsek, gerçekten haksız yere kullanılan, bir başkasının sırtından kullanılan, suç işlenerek kullanılan, biraz kaba olacak belki ama hırsızlık yapılarak kullanılan bu elektrik enerjisini eğer biz üretime döndürebilirsek, gerçek ihtiyaçlara döndürebilirsek, inanın, Türkiye'nin on beş yıl, yirmi yıl daha, sanayi kapasitesi artsa bile, elektrik enerjisine ihtiyacı olmayacaktır. Tabii ki buna on beş yıl, yirmi yıl gibi kısa vadelerle bakmamak lazım, geleceği de okumak lazım ama geleceği de biraz evvel Afşin Elbistan'da verdiğim örnekler gibi yine ithal kömüre dayalı termik santraller çıg gibi, mantar gibi bitmeye başladı. Bunların Türkiye'nin geneline, önceki görüştüğümüz kurumun da talepleri doğrultusunda, doğru şekilde planlanarak kurulması gerekiyor.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının maliyetlerinin yüksek olduğunu şimdilik biliyoruz. Ya, tamam, rüzgâr enerjisinin çevreci bir enerji olduğunu söylüyorlar ama altına 40 metre kare beton atıyorlar o koca direği orada tutabilmek için. Düşünün, o havzada veya o dağda, o ovada, nerede kurarsanız kurun, müthiş bir betonlaşmaya da neden oluyor. En hızlı kullanılabilir enerji türü olarak da güneş enerjisi görülüyor. Güneş enerjisine baktığımızda da maliyetlerin yüksek olduğunu görüyoruz şimdilik, her ne kadar güneşimiz olsa da ama gelişmiş ülkelerin güneş enerjisi konusunda ciddi adımlar attığını görüyoruz. Türkiye'de henüz bu konuda çok ciddi adımlar atılmadı. Teknolojisini de tabii kendimiz üretemiyoruz, yabancı teknoloji, biraz daha ucuzlaması, maliyetlerin düşmesi gerekiyor. Böyle planlamalar yapmamız gerekiyor gerçekten. Tamam, birileri gelsin, tesis kursun, tesise ihtiyacımız var, enerjiye ihtiyacımız var, al lisans, ver lisans, şurada yap, hiç önemli değil, dağda yap, hiç önemli değil, deniz kıyısında hiç önemli değil... Ya, termik santrallerin Marmara'da tercih edilmesinin, Çanakkale'de tercih edilmesinin başlıca etkenlerinden bir tanesi Marmara Bölgesi'ne hızlı ulaşılabilir olması; ikinci etken de ithal kömürlerden kaynaklandığı için lojistik maliyetlerin düşük olması. Zaten biz onlara 10 centlerde alım garantisi veriyoruz. Böyle baktığınızda, Türkiye'nin üç tarafı denizlerle çevrili olması münasebetiyle, Türkiye'nin her tarafına bunlar doğru bir şekilde konumlandırılabilir, yaygınlaştırılabilir demiyorum, konumlandırılabilir. "Bunların hepsini çok hızlı bir şekilde yaptık, oldu." mantığıyla bakarsak, gelecekte bize belki çok etkisi olmayabilir ama çocuklarımıza ve torunlarımıza ciddi etkiler yaratacağını düşünüyorum.

Sayın Genel Müdürüm, şimdi, ta 1990'lardan, 1996'dan devam eden bir olay var. Bu dağıtım şirketi olayı ilk defa Kayseri'de denenmiş. Kayseri Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ Genel Müdürlüğü diye bir kurum kurulmuş. Bu kurum, aynı bugün dağıtım şirketlerinin yaptığı işi yapmaya başlamış ve kurum daha sonra 2001'de -yanılmıyorsa- TETAŞ'a devredilmiş, borçlarıyla beraber devredilmiş. Sayıştay raporlarında bunun mahsuplaşması gerektiği, bu da devlet kurumu devredilen... Sizden önceki iktidarlar döneminde ciddi borçlar falan var -yani, alınganlık göstermeyin diye söylüyorum, orayı da açıyorum, o zaman yoktu zaten AK PARTİ- ciddi şeyler olmuş orada, Sayıştay raporları çerçevesinde soruşturmalar başlatılmış, incelemeler başlatılmış, mahkemeye nakletmiş konu kurumla ilgili. Mahkemeye naklettiğinde de konu... Bakın, 2000'li yıllarda devam eden mahkemelerde, dönemin TEAŞ Genel Müdürü dâhil olmak üzere "Görevlerini kötüye kullanmak suçundan tertip olağan cezaların mahkûmiyetine karar vermiştir." diyor mahkeme ve bu kişiler mahkûm olmuşlar yani bir suç var ortada, bağımsız yargı gelmiş, karar vermiş ve bunları mahkûm etmiş. Daha sonraki süreçte baktığınızda, Sayıştay raporlarından daha sonraki süreçte baktığınızda, Bakanlık oluruyla bu mahsuplaşmanın yapılmadığı görülüyor, Bakanlık oluruyla. Bakanlığın 17/7/2013 tarihli olurunda, Kayseri ve civarı TETAŞ'ın 102,7 milyon TL ana para, 107,9 milyon da faiz alacağı olduğu, davalardan karşılıklı feragat edilmesi, faizinden vazgeçildiği takdirde sadece ana paranın TETAŞ tarafından ödenerek uzlaşılacağı falan diye Bakanlık buradan vazgeçiyor. Şimdi, burada bu olur niçin verilmiştir? Yani, bu uzlaşmadan niçin vazgeçilmiştir? Bakanlık yetkilileri burada değil mi, Enerji Bakanlığı yetkilileri, bunun tüm dokümanını istiyorum sizden. Hangi gerekçeyle bu olur verilmiştir? Bir de bu alacaklar ne olmuştur? Yargının mahkûm ettiği isimlerle ilgili kurumda ne tür işlemler yapılmıştır? Bunu da öğrenmek istiyorum.

Bakın, bu borçlar daha çok kamuya olan borçlar falan değil yani iki kurum arasındaki borçtan kaynaklanmıyor. Bu rakamlar 70 milyon civarında, o dönemde Kayseri elektrik şirketindeki özel harcamalardan kaynaklanan, çoğu özel harcamalardan kaynaklanan borçlar ve şüpheli harcamalar olduğu hem Sayıştay tarafından tespit edilmiş hem de mahkeme tarafından tespit edildiği için ilgili kişiler mahkûm edilmiş ama bu tahsil edilmesi gereken paradan Bakanın oluruyla 2013 yılında vazgeçilmiş. Bu konudaki bilgileri, toparlayıp, Bakanlık tarafından talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Uğur Aydemir geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Akar.

Buyurun Sayın Babuşcu.

AZİZ BABUŞCU (İstanbul) – Şimdi, ben kısaca yani böyle siyasi polemik konusu falan yapmak bağlamında asla değil, sayın vekilim biraz işin hikâye kısmıyla ayrıntılı açıklamalar yaptı, burada yapılan sunum ve önümüze konan raporlardan hareketle üç noktaya dikkat çekmek istiyorum. Bunlardan bir tanesi, TETAŞ'ın çok ciddi bir alacağının olduğu gerçeği. Bu alacaklarına ipotek ve teminat temin etmek gibi bir çabanın içerisinde olduğu, buna rağmen, bugün itibarıyla 2011 yılında başlayan ve şu anda 2016'dayız ama buradaki hesap yılları itibarıyla söylersek, 2014 hesabını da

konuştuğumuza göre, bunlarda kısmi tahsilatlar gerçekleştirilmiş. Bunun dışında kurum ne yapmış? Muhataplarına aylık periyotlarda yazılar yazmış yani teminat ve ipotekle ilgili gereğini yapmaları konusunda muhataplarına yazılar yazmış. Onu da buradaki tarihlerden görüyorum, aylık periyotlarda yazılmış yani her ay bir yazı yazılmış, belki kurum kendisi açısından bunun yeterli olduğunu düşünüyordur. Ancak, bir de şunu yapmış: TETAŞ'ın bu alacaklarının öncelikli alacaklar kapsamında değerlendirilmesiyle ilgili bir mevzuat değişikliği talebinde bulunmuş. Şimdi, 2011'den bugüne bu mevzuat değişikliği talebinin her yıl tekrarlanıyor olmasına rağmen ve yine, alacaklarla ilgili kimisinde teminat var, ipotek alınmış, kimisinde -diyelim- bu başarılamamış. Bu konuda da bence kurumun kendi içerisinde yasal mevzuatı buna el vermiyorsa, 2011'den bugüne kadar niye bu yasal mevzuat değişikliğinin yapılamadığı konusunda kendisini sorgulaması lazım. Yani, kurum yazıyı yazıp siyasete beklemeyi mi tercih etmiş, yoksa ısrarlı takiplerine rağmen bir türlü bu mevzuat değişikliği yapılamamış mı? Bizim burada Komisyon Başkanımızın ya da Komisyonun bütün üyelerinin belki yapabileceği en ciddi katkı bu mevzuat değişikliği konusunda artık sonuç alıcı bir irade ortaya koymak olabilir, bizim sağlayabileceğimiz katkı ama kurumun bu alacakların zamanında ve ivedi, her ne kadar mevzuat öncelik vermemişse bile, kurum yöneticilerinin -siz şu anda karşımızda muhatap olduğunuz için söylüyoruz, siz bu konuda üzerinize düşeni fazlasıyla yapmış olabilirsiniz ama kurumun hâlihazır durumundan hareketle borç-alacak tahsili hikâyesini göreceksak- o zaman, bana göre, bu alacakların tahsili konusunda yani kaydı işlemlerin ötesinde kendini zorlayan, parlayan bir tutumunun olmadığını söylemek de mümkün bu çerçeveden baktığınızda. Şimdi, belki insanların aklına hemen şu gelir bu anlamda: Yani, doğu, güneydoğuda, Urfa'da çiftçiler sulama vesaireyle ilgili elektrik borçlarını ödeyemedikleri için devletle, kamuyla taşlı sopalı kavgalara, gürültülere kadar giden bir alacak tahsili çabası neden bunlarda aynı hassasiyet içerisinde gösterilmemiş? Doğal olarak sorulacak bir şey gibi.

MEHMET AKYÜREK (Şanlıurfa) – O ayrı bir konu, diğeri ayrı bir konu.

AZİZ BABUŞÇU (İstanbul) – Hayır, ben Urfa'yla ilgili bir şey söylemiyorum, genel anlamda söylüyorum yani. Urfa sadece çok gazete konusu olduğu için söylüyorum yani başka yerde de... Mesela şunu söyleyeyim: Bu dağıtım şirketleri şu anda herhangi bir vatandaşın evinin elektriğini şu ya da bu gerekçeyle ödeyemese aynı gün haciz takibi ve avukat, açma kapama ücreti dâhil, takibe geçiyor tereddütsüz. Orada o hassasiyeti, o inceliği borcunu tahsil etmek için gösteren dağıtım şirketine karşı devlet, TETAŞ, neyse, yasal mevzuatta yapılması gerekenler dâhil yapıp, aynı hassasiyetle onlardan borcunu, alacağını tahsil etme hassasiyeti göstermesi gerekir. Bu hassasiyeti bu ülkenin geleceği adına, yarınları adına, enerji ihtiyacının da ne olduğu her geçen gün çok daha net bir şekilde ortaya çıkarken, bizim birtakım simsarlara, birtakım kendi ölçüğü içerisinde dolandırıcılara kaptıracak 1 kuruş paramız yok. Bunun hepsinin yatırıma, yeniden enerjiye, elektriğe dönüşmesi için çaba sarf etmemiz gerekir. Ben bunu sadece bir soru olarak değil, şu andaki durumu gözlemlemek ve Komisyonumuzun bu yasal mevzuatla ilgili ivedi anlamda bir not alması veya gereğini yapma konusunda çaba göstermemiz için ifade etmiş oldum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Babuşçu.

Buyurun Sayın Eldemir.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; burada yaptığımız konuşmalar kayıt altına alındığı için, az önce Sayın Akar'ın bahsettiği bir konuyla ilgili alt komisyonda yaptığımız çalışmalarda edindiğimiz bir bilgiyi paylaşma ihtiyacı ve bunun da kayıtlara girmesini önemseydiğim için söz almış bulunuyorum.

Şimdi, Türkiye Cumhuriyeti'nin parasını ödeyip de bugüne kadar almadığı 1 metreküp doğal gaz yoktur. Biz, Sayın İnönü Tümer'in de beraber olduğu, hem BOTAŞ'ta hem Türkiye Petrollerinde bu konuyu ciddi anlamda sorduk, sorguladık. Türkiye 7 ayrı sözleşmeyle 5 ayrı ülkeden doğal gaz ithalatı yapmaktadır. Bunlarda alım garantili sözleşmeler vardır ancak Türkiye'nin 2008 ve 2009'da dünyada oluşan global krizle Türkiye'deki sanayinin de yavaşlamasıyla o zaman taahhüt ettiği bir miktar doğal gazı almamasına rağmen ödediği doğrudur ancak sözleşmenin diğer hükümlerinde bunların bir beş yıl içerisinde tüketilmesi durumunda mahsuplaştırıldığı söz konusudur. Onun için, bugün itibarıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin hiçbir doğal gaz sözleşmesinden kaynaklı gazını almayıp da ödediği 1 metreküp dahi gaz yoktur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Eldemir.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Efendim, ben kısaca şunu arz etmek isterim: Bizden önceki yöneticiler ve bizler de dâhil olmak üzere, bu alacaklarımızın tahsiline ilişkin gerekli olan girişimlerde zaten bulunduk. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun zaten Osmangazi'ye el koymasının sebebi de bizim bu girişimlerimizin neticesinde olmuş bir sonuçtur. Bununla beraber, sayın vekilimin özellikle bundan sonraki süreç içerisinde kanun tasarısına yönelik olarak bizim hazırlamış olduğumuz taslağın takibi konusunda yardımcı olacağı kanaatiyle biz bakanlıktaki girişimlerimizi de hızlandırarak -ki hızlandırıyoruz- buraya taşımayı -Allah izin verirse- biz de kendimize görev tevdi edeceğiz.

Diğer taraftan, bütün girişimlerimiz tahsilat yönünde, yapabileceğimiz ölçülerde, her şekilde, bütün elimizdeki güçleri deneyerek, Bakanımız da dâhil olmak üzere konunun üzerine gidiyoruz.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi, Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2012, 2013 ve 2014 yılı raporlarının sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibranıza sunacağım.

2012'yi okutuyorum:

Sonuç:

Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ'nin 2012 yılı Bilançosu ve 859 milyon 120 bin 507,76 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi 2013'ü okutuyorum:

Sonuç:

Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ'nin 2013 yılı Bilançosu ve 573 milyon 859 bin 134,30 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

2014'ü okutuyorum:

Sonuç:

Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ'nin 2014 yılı Bilançosu ve 25 milyon 429 bin 202,31 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

Şimdi son sözü Genel Müdürümüze veriyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdür.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AYERDEN – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının, Sayıştayın, Kalkınma Bakanlığının değerli temsilcileri; sabırla bizleri dinlediğiniz için hepinize çok teşekkür ediyorum.

Demin arz ettiğim üzere, bu benzeri alacaklara yönelik kanun ve benzeri hükümlerde desteklerinizi de beklediğimi ifade etmek istiyorum.

Teşekkürlerimi iletiyorum, iyi günler diliyorum efendim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Böylelikle, Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2012, 2013 ve 2014 yıllarına ilişkin bilanço ve netice hesaplarının Komisyon görüşmeleri tamamlanmıştır.

Türkiye Taş Kömürü Kurumu ve Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun 2013 ve 2014 yılları bilanço ve netice hesaplarını görüşmek için 20/4/2016 Çarşamba günü saat 10.00' da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 14.57

